Vol. II
No. 1

26th March, 1962.
(Monday)
5th Chaitra 1884 S.E.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

PART II — Proceedings other than Questions and Answers.

CONTENTS

	PAGES
Presentation of Supplementary Estimates of Expenditure for 1961-62.	1
Presentation of Demands for Grants for Excess Expenditure for 1956-57 and 1957-58.	2-3
Budget (Vote on Account) for 1962-63 (Not concluded) ...	3-64

Note— * at the commencement of the speech denotes confirmation not received in time from the Member.

PRINTED BY DIRECTOR OF PRINTING, GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH, AT GOVERNMENT TELUGU PRESS, AMIRPET, HYDERABAD-16.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

(Part II-Proceedings other than Questions and Answesr)

OFFICIAL REPORT.

Sixth day of the First Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

---

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Monday, the 26th March 1962.
The House met at Half Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

NO QUESTIONS - PART I NOT PUBLISHED

PRESENTATION OF SUPPLEMENTARY ESTIMATES OF EXPENDITURE FOR 1961-62.

Mr. Speaker :—The hon. Minister for Finance will present the supplementary statement of expenditure for 1961-62-

The Minister for Planning and Panchayat Raj (Dr. M. Chenna Reddy) :—Sir, I rise to present the final batch of supplementary estimates for the current year. The first and second batches of supplementary estimates were presented to the Legislature in August and November 1961. The present batch of supplementary estimates relates not only to new services but also to excess over grants voted by the Aesembly. Details of the estimates are given in the explanatory note, copies of which have been placed on the Table of the House.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya (Sattenapalle) :—On a point of Order Sir, Is he the Finance Minister?

Dr. M. Chenna Reddy :—I am speaking on behalf of the Finance Minister.

These supplementary estimates fall under 31 different grants including two wholly charged items. The total of all the supplementary grants relating to the revenue account is Rs. 0·54 lakhs under 'Charged' and Rs. 289·81 lakhs under 'Voted'. Supplementary

grants under capital account is Rs. 2·30 lakhs 'Charged' and Rs. 198·78 lakhs under 'Voted', while that under the debt heads amounts to Rs. 1527·19 lakhs under 'Charged' and Rs. 34·37 lakhs under 'Voted'. But the above items do not at all represent any net income over the budget appropriations as in certain cases supplementary grants have been necessitated by change in classification. In such cases, there will be corresponding savings under the demands under which provision was originally made.

For the additional schemes introduced during the course of the year, token sums of Rs. 100 are included in supplementary estimates wherever expenditure can be met by reappropriation of funds within the grant. In other cases, the actual extra amounts that are likely to be spent during the current year are provided. The supplementary estimates include the amounts required for the restoration of tanks breached during floods in certain areas of the State previously, payment of interim relief to village officers sanctioned by Government, Election Expenses, National Malaria Eradication programme in the State, construction of a dam across the river Kinnerasani, additional amount for the Nagarjunasagar dam etc

Mr. *Speaker*:—Supplementary Estimates presented. Cut motions will be received up to 5 P.M., on 27-3-1962.

PRESENTATION OF DEMANDS FOR GRANTS FOR EXCESS EXPENDITURE FOR 1956-57 AND 1957-58.

Mr. Speaker:—The Hon. Minister for Finance will present the Demands for grants for excess expenditure for 1956-57 and 1957-58.

* *Dr. M. Chenna Reddy*:—Speaker Sir, I rise to present the demands for grants for excess expenditure for 1956-57 and 1957-58 relating to the Andhra Pradesh State. The budget estimates for a financial year provide for all items of expenditure for that year as far as can be foreseen subject to the limit of funds available. When the amount authorised to be expended for a particular service in the course of a financial year is not sufficient or when a need arises for supplementary or additional expenditure, supplementary estimates are presented to the Legislature. It often happens that moneys are spent on a service during financial year in excess of the amount granted for that service and for that year. In such cases, the demands for grant for expenditure are presented to the Legislative Assembly. In the Andhra Pradesh State, certain excesses occurred over 'Voted Grants' and 'Charged Appropriation' during 1956-57 and 1957-58. The position in regard to the excess expenditure is as follows:

1956-57: The grants voted by the Legislature exceeded in 13 cases totalling a sum of Rs. 12,42,60,283. In respect of Charged Appropriations also, there were were excesses in 4 cases amounting to Rs. 1,36,703.

1957-58: The grants voted by the Legislature exceeded in 7 cases totalling a sum of Rs. 9,47,14,964. In respect of Charged Appropriations, there were excesses in 9 cases amounting to Rs. 3,27,40,408.

The appropriations originally provided in the budget can never be expected to tally entirely with actuals and excesses under some grants are inevitable. It is especially so, when the number of the development schemes comprising chiefly of power projects etc., were in progress. Out of the total excess expenditure over Voted Grants of Rs. 12 crores and odd for the year 1956—57, a sum of Rs. 9,25,41,343 relates to capital outlay on electricity schemes. There was increased expenditure in Machkund, Tungabhadra, Chittoor and Nellore Hydro-thermal schemes. The total excess expenditure over charged appropriations for 1956—57 is only of the order of Rs. 1,26,763, which is small. Similarly, out of the total excess expenditure over the Voted grants of Rs. 9,47,14,964 for the year 1957—58, a sum of Rs. 8,64,83,582 relates to capital outlay on electricity schemes. There was increased expenditure in the Telangana Hydro-thermal scheme, Tungabhadra, Chittoor and Nellore Hydro-thermal schemes.

The Andhra Pradesh Public Accounts Committee which examined the Appropriation Accounts for 1956—57 and the Audit Report, 1958 and Appropriation Accounts for 1957—58 and the Audit Report for 1959 of the Government of Andhra Pradesh has recommended in its Eighth and Ninth Reports respectively that the excess expenditure may be regularised by presenting demands for grants for excess expenditure to the Legislative Assembly under Article 305 (1) of the Constitution of India.

Mr. Speaker:-Demands for Grants for Excess Expenditure presented.

BUDGET (VOTE ON ACCOUNT) FOR 1962—63.

Mr. Speaker:—The House will now proceed with general discussion of the budget for 1962—63. Sri Vemulapalli Sree Krishna will please start.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి):—అధ్యక్షా, ఆర్థికమంత్రిగారు బడ్జెటును ప్రవేశపెడుతూ చేసిన ప్రసంగంలో ఈ బడ్జెటు మొత్తం ప్రభుత్వ విధానాలను నిర్దేశించగలిగే సమగ్రమైన బడ్జెటు కాదని ప్రభుత్వం అధికారాన్ని స్వీకరించి కొద్దికాలమైనది కాబట్టి రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితులను పరిశీలించే అవకాశంలేదని అందువల్ల వచ్చే బడ్జెటు సమావేశం వరకు కావలసిన ఖర్చుల క్రింద పద్దులను ఆమోదింప చేసుకోడానికి పెట్టుకున్న తాత్కాలికపు బడ్జెటు అని సెలవిచ్చారు. మేము ఈ గ్రాంటుల విషయంలో అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చడానికి ఆ ఇబ్బందులే ఉన్నాయని ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకరావాలి. అయితే మొత్తం బడ్జెటు గురించి రాబోయే సంవత్సరానికి ప్రతిపాదనలు ఇచ్చారు కనుక తిరిగి బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టే సమయానికైనా సరే మేము చేసే సూచనలు ఈ బడ్జెటును సరిగా రూపొందించడానికి సహాయపడతాయనే ఉద్దేశంతో కొన్ని అభిప్రాయాలను వెలిబుచ్చవలసి ఉంది. మామూలుగా గత బడ్జెటునుంచి లెక్కలు, పద్దులు సరాసరి తీసికొని additions, subtractions చేసి తిరిగి అదే పద్ధతిలో ప్రవేశ పెట్టే బడ్జెటుగా వుంటేమాత్రం అది ప్రభుత్వ నూతన విధానాన్ని అర్థం చేసుకోడానికి ఉపయోగపడదు. రాబోయే సంవత్సరంలో ఆంధ్రదేశం అభివృద్ధికి చేసేకృషిలో ప్రభుత్వవిధానాలను సూచించే ఒక indicator గా బడ్జెటు వుండాలని అలా బడ్జెటు తయారు కావాలని నా అభిప్రాయం. అయితే ఈ బడ్జెటును మొత్తంగా చదివితే అలాంటి సూచనలు కనపడడంలేదు. మొత్తంపై

ఉత్సాహపడతగ్గ పద్ధతిలో ఇదిలేదని మొదట మనవి చేయాలి. నేను ఇచ్చే సూచనలు కొంతవరకైనా బడ్జెటుకు ఒక రకమైన ముఖవర్చస్సు కలిగిస్తాయనే ఉద్దేశంతోనూ తిరిగి బడ్జెటును ప్రవేశ పెట్టేసమయానికైనా సరియైన పద్ధతిలో ప్రభుత్వ విధానాలు రూపొందించడానికి ప్రయత్నంచేస్తారనే ఉద్దేశ్యంతోనూ మేము అభిప్రాయం వ్యక్తం చేస్తున్నాము. ముఖ్యమంత్రిగారు అధికారాన్ని స్వీకరించిన సందర్భంలో ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని చురుకుగా పనిచేసేటట్లు ప్రభుత్వం చాలా నిష్కల్మషంగా వుండేటట్లు చూస్తామని చెప్పారు. దీనిని అమలు పరచడానికి రాబోయే సంవత్సరంలో ప్రభుత్వ విధానాలు బడ్జెటుద్వారా గ్యారంటీలు ఇస్తే చాలా సంతోషం. ప్రభుత్వంయొక్క యంత్రాంగం సక్రమంగా ఉండాలంటే, మొదట ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో మిగులు ఉండడానికి కారణాలు ఏమిటో పరిశీలించి వాటిని తొలగించడం ప్రభుత్వ బాధ్యత, కర్తవ్యం. ఈనాడు ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో తీవ్రమైన అసంతృప్తి ఉందనే విషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసు. ఎన్నికలు మూడు నాలుగు రోజులున్నాయనగానే, పోలింగ్ ముందు కూడా, మొత్తం రాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వోద్యోగులందరు అసమ్మతి ప్రదర్శనలు చేసిన విషయం గమనిస్తే అలాంటి అసంతృప్తి ఉన్న ప్రభుత్వోద్యోగులందరికి సంతృప్తి కలిగించేవరకు కూడా ప్రభుత్వ యంత్రాంగం నడవడంలో. ప్రణాళికల నిర్వహణలో మొత్తం రాష్ట్రపరిపాలనలో చురుకుగా బాధ్యతతో నడచుకోవాలంటే కష్టసాధ్యమైనదనే విషయం ముఖ్యమంత్రిగారు గమనిస్తారని అభిప్రాయ పడుతున్నాను. పే కమిటీలు వేశారు. అలాగే అప్పుడప్పుడు ప్రభుత్వం ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు. ఇవి అన్నీ చూస్తున్నప్పుడు ప్రధానంగా వారి కోరికలలోవుండే న్యాయసమ్మతమైన భాగాలను అంగీకరించడానికి ప్రభుత్వం ముందుకు వస్తోందా అంటే అందుకు ప్రభుత్వం సంసిద్ధంగా లేదని మనం అర్థం చేసుకోవచ్చును. రివైజ్డ్ పేస్కేల్సులో ప్రభుత్వ వైఖరి అంతగా సంతృప్తి కలిగించలేదని ఒకసారి పరిశీలిస్తే అర్థం అవుతుంది. 1939 లో Cost of living index 100 పాయింట్లువుంటే పే కమిటీవేసిన 1958 నాటికి 360 పాయింట్లు వరకు పెరిగినసంగతి ప్రభుత్వానికి తెలుసును. తిరిగి 1961 లో 441 పాయింట్లు వరకు పెరిగిందని తెలుసు. 1961 లోనే మరల 51 పాయింట్లు పెరిగినట్లు ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చివుండాలి. 1962 లో కూడా ధరలు పెరుగుతూనే వున్నట్లు రెండు మూడు మాసాలుగా గమనించినా ప్రభుత్వానికి తెలుస్తుంది. 1939 లో రు 30 లు జీతంవున్న ఎల్. డి. సి. కి 1961 కి రు 90 లు వరకు పెంచామని సంతృప్తి పడితే ధరలు 100 నుంచి 441 వరకు పెరిగాయనే విషయం గమనించినపుడు 1939 కి ఈనాటికి ఎల్. డి. సి. జీతం 11½ రూపాయలు కోతపడిందని స్పష్టం అవుతుంది. రివైజ్డ్ పేస్కేల్సు తరువాత కూడా వారు ఇచ్చేది దిగజారినా కూడా ఉత్సాహంగా పనిచేస్తారా, అడ్మినిస్ట్రేషన్ clean గా జరగాలంటే సాధ్యం అవుతుందా అనే దాని గురించి ప్రభుత్వం పరిశీలించి న్యాయమైన వారి కోరికలను సక్రమంగా అంగీకరించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారని అనుకుంటున్నాను. వారు కోరిన కోరికలు విషయంలో వారి ఇబ్బందుల విషయంలో పరిశీలించడానికి ఒక కమిటీని వేయాలి. Efficient administration నడవాలంటే కొన్ని ఇబ్బందులను

తొలగించాలంటే department స్టాఫ్ కమిటీలు, ఆఫీస్ స్టాఫ్ కమిటీలు యేర్పర్చాలని చాలా సమంజసమైన కోరికలను పెట్టారు. వాటిని అంగీకరిస్తేనే ప్రభుత్వం తన యంత్రాంగంలో మార్పు తీసుకురాగలదని అవి సక్రమంగా అమలుపర్చడానికి తగిన కేటాయింపు బడ్జెటులో చేస్తేనే ఆ లక్ష్యం నెరవేరుతుందని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వానికి ఈ కాలంలో ఆదాయం పెరిగిందా, లేదా అనేది చూస్తే 1955-56 లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆదాయం సుమారు 40 కోట్లు వుంటే 1961-62 వచ్చేసరికి 85 కోట్లు వరకు పెరిగింది. ఆదాయం రెట్టింపు అయినది, ప్రభుత్వోద్యోగులు అడిగిన కోరికలు నెరవేర్చాలంటే సుమారు 1 1/2 కోట్లు. సరిపోతుందని తెలుస్తున్నది, కనుక వారి కోరికలను మన్నించి అంగీకరించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారని అభిప్రాయపడుతున్నాను. అపుడే ప్రభుత్వ అడ్మినిస్ట్రేషన్ సక్రమమైన పద్ధతిలో ఉత్సాహంగా పనిచేయడానికి తగిన వాతావరణం కలుగుతుందని ఆశించవచ్చును. లోకల్ బాడీస్ లో పనిచేస్తున్న మినిస్టీరియల్ స్టాఫ్ విషయంలో రివైజ్డ్ స్కేల్సు 1-11-58 నుంచి అమలు జరిగేటట్లుఎందుకు వర్తింపజేయలేదు? అలాగే merger of D. A. గురించి వాగ్దానంచేశారు. స్థానిక సంస్థల సిబ్బందివిషయంలో ఉత్తర్వులుపంపుతామన్నారు. వాటివిషయంలోకూడాయింతవరకు అమలు పరచలేదు. డి. ఏ. మెర్జరు గురించి ప్రత్యేకంగా జి. ఓ. జారీ చేస్తామనే విషయం 1961 లో ఆర్థికశాఖ 426 నెం. జి. ఓ. లో వాగ్దానం చేసి పరిశీలించలేదు. చేసిన వాగ్దానం అమలు పరచడానికి ప్రయత్నం చేయలేదు. వైద్యశాఖలో ఉన్న ఉద్యోగులకు 1960 డిశంబరు లోనే డిపార్టుమెంటల్ కమిటీ వేశారు. వారియొక్క scales ను గురించి పరిశీలిస్తామని చెప్పారు. 1960 లో వేసిన కమిటీ యిప్పటికీ ఏమి చేసినదో, యింతవరకు ఏమి చర్యలు తీసుకుందో పరిశీలన ఏమి జరిగిందో, సిఫార్సులు ఏమిటో యింతవరకు ప్రభుత్వం బయటపెట్టలేదు. అదేరకంగా డైరెక్టర్ ఆఫ్ మెడికల్ సర్వీసెస్‌కు ఎంప్లాయిస్ యూనియన్‌కు మధ్య 1959 లో ఒడంబడిక జరిగింది. దాని ప్రకారం స్టాఫ్ చాల తక్కువగా ఉండి పని భారం ఎక్కువగా ఉంది కనుక స్టాఫ్‌ను నూటికి పది వంతులు పెంచుతామని ఆమోదించారు. కాని ప్రభుత్వం స్టాఫ్‌ను పెంచడానికి ప్రయత్నం చేయలేదు. ఆసుపత్రులలో ఇబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి. చివరకు చర్య తీసుకునేటప్పుడు చిన్న ఉద్యోగస్థులపైన డిసిప్లినరీ యాక్షను వెళ్లిపడే ప్రమాదం ఉంది. అందువల్ల ఆనాడు అంగీకరించిన ప్రకారం D. M. S. చేసిన ఒడంబడికను అమలు పరచి సిబ్బందిని పెంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తారని అనుకోడానికి అవకాశం కలిగేటట్లుగా ప్రభుత్వం సమాధానం చెబుతుందని ఆశించవచ్చునా? ఎస్సెన్షియల్ సర్వీసెస్‌లో ఉన్న ఉద్యోగులకు క్వార్టర్లు కేటాయింపు చేస్తామని లోగడ రూల్సులో ఉంది. దానిని అమలు పరచి అలాట్మెంటు చేస్తామని ఒడంబడికలో ఉన్నది. ఎస్సెన్షియల్ సర్వీసెస్‌లో స్టాఫుకు అలాంటి అవకాశాలు కలిగించే ప్రయత్నం ప్రభుత్వం చేయలేదు. అదికూడా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తూ యిలాంటివన్నీ ప్రభుత్వం బడ్జెటులో డబ్బు కేటాయించే సమయంలో దృష్టిలో పెట్టుకుని చేస్తే ప్రభుత్వంయొక్క అడ్మినిస్ట్రేషనులో సరియైన పద్ధతిలో వ్యవహార

నడపడానికి అవకాశం ఉంటుందని నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. యూని ఫారమ్సు యివ్వడంలో కె. జి. ఆసుపత్రిలో తప్ప మరెక్కడా యూనిఫారమ్సు యిచ్చే పద్ధతిని యింకా అమలు పరచలేదు అని మాకు భోగట్టా తెలిసింది. విశాఖపట్టణంలో కె.జి. ఆసుపత్రిలో యింతవరకు అమలు జరిగిందని తెలుస్తోంది. రివైజ్డు పే స్కేల్సు రాష్ట్రం మొత్తం మీద వైద్యశాఖలో 900 మందికి యింతవరకు అమలు జరగలేదు. దీనిని ప్రభుత్వం పరిశీలించి ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో వివిధ శాఖలలోని ఉద్యోగులయందు శ్రద్ధవహించి వారి కోర్కెలను ఆమోదించితే ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో నిష్కల్మషత్వం, చురుకుతనం రావడానికి అవకాశం ఉంది. ఆ విధముగా వారి అసంతృప్తిని అలజడిని తొలగించితే గాని ప్రభుత్వ యంత్రాంగం చురుకుగా నడవదని గమనించాలని నా మనవి. అలాగే దేశంలో అనేక యితర వర్గాల ప్రజలు ఉన్నారు. ఈనాడు ధరలు చాల విపరీతంగా పెరుగుతున్నాయి. ఇంతకు ముందు చెప్పిన ధరల సూచి గాని cost of living index గాని చూస్తే విపరీతంగా పెరుగుతున్నదని తెలుస్తుంది. కేంద్రంలో త్రైపాక్షిక కమిటీలు సమావేశమై ఏకగ్రీవంగా కొన్ని సిఫార్సులను చేసినది. ప్రతి డిపార్టుమెంటులో ప్రభుత్వోద్యోగులు గాని యితరత్రా ఉన్న కార్మికవర్గం గాని వారందరికి యిచ్చే వేతనాలను నిర్ణయించే పే కమిటీలు మినిమమ్ వేజి బోర్డులు వారి జీవితావసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని నిర్ణయించాలని తీర్మానించారు. అది ప్రభుత్వానికి తెలుసును. Need-based wage–జీవితావసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని జీతాలు నిర్ణయించాలని త్రైపాక్షిక సమావేశాలు చెబితే యీనాడు పే కమిటీలు గాని మినిమమ్ వేజి బోర్డులు గాని యజమానులు పరిశ్రమాధిపతులు యివ్వగలిగిన శక్తి సామర్థ్యాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని నిర్ణయిస్తున్నాయి. జీవితావసర వస్తువుల ధరను దృష్టిలో పెట్టుకుని వేతనాలను నిర్ణయించాలనేది గమనంలోని ఉంచుకోక పోతే దేశంలో అరాచకానికి దారి తీస్తుంది. ప్రభుత్వం దీనిని గమనించి సరిచేసుకొనడానికి పూనుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం వేతనాలను నిర్ణయించే విషయంలో తన వైఖరిని మార్చుకుని కార్మికులకు కనీసవేతనాలను నిర్ణయించడం, పెరుగుతున్న ధరలకు అనుగుణంగా డియర్ నేస్ అలవెన్సును నిర్ణయించటం చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అలాగే Code of discipline గురించి త్రైపాక్షిక సమావేశంలో కొన్ని నిర్ణయాలు చేసినారు. యూనియన్సు గుర్తింపు విషయంలో, చేసుకున్న ఒడంబడికలను అమలుపరచే విషయంలో యితరత్రా అనేక సందర్భాలలో వీటన్నిటి గురించి కొన్ని నిర్ణయాలు తీసుకున్నసంగతి ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావాలి. యూనిలేటరల్ యాక్షన్ తీసుకో కూడదని, expeditions disposal of grievances వీటి మీద ప్రభుత్వం తానొక యజమానిగా తమ ఉద్యోగుల యూనియన్లపట్ల ఎంత వరకు సక్రమంగా వ్యవహరిస్తున్నదని ఆలోచించవలసి ఉన్నది. ఇంతవరకు ఒకే ఒక యూనియన్ ఆంధ్రప్రదేశ్ మెడికల్ ఎంప్లాయీస్ యూనియన్‌ను గుర్తించడానికి నిరాకరించడం చాల శోచనీయమైన విషయం. అదేరకంగా ఆంధ్ర ప్రొవిన్షియల్ ప్రైవేట్ ఎంప్లాయీస్ యూనియన్, ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటులో ఉన్న ప్రదేశ్ యూనియన్, రాజమండ్రిలోని P.W.D. యూనియన్, ప్రభుత్వఅజ్మాయిషీక్రిందఉన్న పరిశ్రమలలో

డిపార్టుమెంట్సులో ఆయా యూనియన్లను గుర్తించడానికి ప్రభుత్వం నిరాకరిస్తోంది. త్రైపాక్షిక సమావేశంలో యూనియన్ గుర్తింపు విషయంలో చేసిన నిర్ణయాలు ప్రభుత్వానికి వర్తించవా ? ఎందుకు ప్రభుత్వం అమలుచేయడం లేదు ? దీనికి ప్రభుత్వం సమాధానం యివ్వాలి. కార్మికులకు యజమానులకు సత్సంబంధాలు కార్మికుల యూనియన్లను గుర్తించడంద్వారా సంప్రదింపుల ద్వారా సాధ్యం అవుతుందని ప్రభుత్వం గమనంలో ఉంచుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. అదేరకంగా అగ్రిమెంట్సును అమలుపరచడంలో మెడికల్ ఎంప్లాయీస్‌కి D.M S. కి మధ్య జరిగిన అగ్రిమెంటు అమలు జరగలేదు, ప్రభుత్వం జాప్యం చేసింది. అమలు జరపడానికి నిరాకరించింది. ఎలక్ట్రిసిటీ ఎంప్లాయీస్‌కి ప్రభుత్వానికి మధ్య జరిగిన ఒడంబడికను అమలు జరపడానికి సక్రమంగా శ్రద్ధ తీసుకోవడం లేదు. ప్రభుత్వం యీ లోపాన్ని సరిచేసుకోనిదే ప్రభుత్వంలోను వెలుపలా ప్రశాంతమైన వాతావరణం ఉండదు. ఉత్సాహంతో ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు అమలు జరగడానికి వీలుండదు. ఈ లోటు తీర్చడానికి ప్రభుత్వ విధానంలో మార్పు రావాలని బడ్జెటుమీద విమర్శ చేయవలసిన అవసరంకలిగింది. అలాగే యీనాడు ప్రభుత్వబంజరు భూముల పంపకం విషయంలో గవర్నరు ఉపన్యాసములో చెప్పారు. భూసంబంధాలను సంస్కరించాలని లోగడ ప్రభుత్వం చేసిన విధానాలున్నాయి. బంజరు భూములను పంచామని, ఇళ్ళస్థలాలు కేటాయిస్తున్నామని, యితర సౌకర్యాలు కలిగిస్తున్నామని ప్రభుత్వం అనేక రకాలుగా గవర్నరు ప్రసంగంలో యితరత్రా చెప్పినవి ఉన్నాయి. కాని 30 లక్షల ఎకరాలు బంజరు మన రాష్ట్రంలోఉంటే దాదాపు 14-15 సంవత్సరాలనుంచి కాంగ్రెసు అధికారంలోఉండి ప్రభుత్వ యంత్రాంగమును చేతిలోపెట్టుకుని పంచలేకపోయింది. ఇకముందు ఆ కార్యక్రమం చురుకుగా సాగించడానికి ప్రభుత్వ యంత్రాంగం తోడుపడుతుందనే ఆశ మాత్రం కలుగదు, 8 లక్షల ఎకరాల బంజరుభూమి పంచామన్నారు, గవర్నరు ప్రసంగంలో. ప్రభుత్వ పక్షం లో ఉన్న శ్రీకాకుళంలో శ్రీ లక్ష్మణదాసు గారు చెప్పిన దానిని బట్టే భూమిలేని నిరుపేదల కివ్వలేదనీ ఆస్థిపరులకిచ్చారనీ అర్థమవుతుంది. బంజరు భూములను పంచే విధానమును యికముందు సరిచేసుకుని బంజర్లను సాగుచేసుకునే పేదలకు పట్టాలిచ్చే విధానముగా ప్రభుత్వం మార్చుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

* *ఆర్. ఏసుపాదం (చింతలపూడి)* :—అధ్యక్షా, ఆర్థికమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తున్నాను. మైనరు ఇరిగేషనుకు సంబంధించినా కానిస్టిట్యూయన్సీలోని కొన్ని వివరాలు చెపుతాను. తుమ్మూరు, తమ్మిలేరు, ఎఱ్ఱకాల్వ అను చిన్న ప్రవాహాలు వున్నవి. పెద్ద ప్రాజక్టులవల్ల వచ్చే లాభము కంటే ఈ చిన్న ప్రవాహాలమీద కట్టిన కట్టడాలవల్ల ఎక్కువ లాభము వుంటుంది. ఈ మధ్య 2 ప్రాజక్టులకు శంకుస్థాపన చేశారు, Financial allotment జరగలేదు. ఈ రెండూ రెండు రకాలుగా ఉపయోగపడే ప్రాజెక్టులుగా వున్నవి. ముంపు ప్రాంతములో వున్న కొల్లేటి భూములను సాగులోకి తీసుకొనిరావడానికి ఉపయోగిస్తుంది. మెట్టప్రాంతాలలో supply చేయడానికి పనికివస్తుంది. తరువాత తమ్మూరు ప్రాజెక్టు వుంది. 18 లక్షలు ఖర్చుపెట్టిన యెడల 15 వేల ఎకరాలు సాగు అవడానికి ఆస్కారము వుంటుంది. ఎస్టిమేట్స్ సిద్ధము అయినవి Financial allotment జరగలేదు. వెంటనే Financial allotment జరగాలని

కోరుతున్నాను. మా ప్రాంతము మెట్టప్రాంతము. Industries లేవు. కాబట్టి ఈ ప్రాజెక్టులను వెంటనే పూర్తిచేయాలని కోరుతున్నాను. ఇక విద్యుచ్ఛక్తి స్కీములు. ఇప్పుడు sanction అయివున్న స్కీమ్సు 10 లక్షల రూపాయలకు మించివున్నవి. కాని ఇంతవరకు Financial allotment జరగలేదు. Financial allotment వెంటనే చేసి మా ప్రాంతానికి విద్యుచ్ఛక్తిని వెంటనే సరఫరా చేస్తే చాలభూమి సాగులోకి రావడానికి అవకాశము వుంటుంది. బంజరుభూముల పంపకములో ఆలస్యము జరుగుతోందని అంటున్నారు. Officials లో వున్న లోపాలుమాత్రమే అని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వము ప్రత్యేక సిబ్బంది వేసినది. కరణాలు రికమెండు చేయాలని, రెవిన్యూ ఇనెస్పెక్టర్లు రికమెండు చేయాలని, తహశీలుదార్లు రికమెండు చేయాలని procedure లో వుంది. సాధారణముగా బంజరుభూములను పంచిపెట్టడము కరణాలకు ఇష్టము వుండదు. కరణాలు పేచీలు పెడుతూ వుండడము వల్ల ఈ జాప్యము జరుగుతోంది. దీనికోసము ఏదయినా మంచి పద్ధతి కనిపెట్టి కరణాల కబంధ హస్తాలనుంచి కాపాడడానికి ప్రయత్నము చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. నా ఏరియాలో లక్షల ఎకరాల భూమి వుంది. అయితే కొన్ని దోషాలు జరిగినవి. Estates నుంచి తీసుకొన్న భూములకు పాత జమీందారుల దగ్గరనుంచి పాత తారీఖులతో పట్టాలు తీసుకొని, ఈ భూమి అంతా వారి స్వాధీనములో వుందని, సాగు అవకపోయినప్పటికి సాగు అవుతోందని చెప్పి పేదవారికి లభ్యముకాకుండా, వున్నవారే ఈ లాభమును పొందుతున్నారు. ఈ విషయములో ప్రభుత్వము న్యాయమైన పద్ధతి అవలబించినట్లయితే చాల భూమి ఖాళీ కాగలదు. Estates నుంచి తీసుకొన్న ఫారెస్టులో సాగుకు లాయకీ అయిన భూమి చాల వున్నది. సాగుకు లాయకీ అయినభూమి వున్నట్లయితే ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు నుంచి రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు తీసుకొని దానిని assign చేయవచ్చునని కాగితాలమీద నామమాత్రముగావుంది. కాని ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు ముందుకు రావడము లేదు. ఇటువంటి భూములమీద ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటుకు ఆదాయము రావడములేదు. ఒక్కచెట్టు కూడ లేని భూమిని ఫారెస్టు ఏరియా అని treat చేస్తూ అట్లాగే వుంచుతున్నారు. పేదవారికి ఉపయోగపడడములేదు కాబట్టి ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు conversion కు అనుమతిస్తూ వాటిని పేదలకు పంచడానికి అదనపు సిబ్బంపని వేసి ముందుకువస్తే చాల మందికి భూములను ఇచ్చి సంతృప్తి పరచినవారము అవుతాము అని మనవిచేస్తున్నాను.

* *శ్రీ వి. రాజగోపాలనాయుడు* (*తవనంపల్లి*):— అధ్యక్షా, ఈనాడు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టేపద్ధతిని మార్చాలని అభిప్రాయపడు తున్నాను. Budget (Vote on Account) ను ఈనాడు ప్రవేశపెడుతున్నారు. మనము బడ్జెటును Open చేసి పరిశీలన చేసినట్లయితే ఆఫీసరుల యొక్క pay, allowances చూడగలుగుతున్నాము కాని ఏ పనులు జరగబోతున్నవి, ఎంతవరకు జరిగినవి అనే విషయము తెలుసుకొనడానికి వీలు లేకుండావుంది. కాబట్టి దానిని ప్రోగ్రాము బడ్జెటుగా మార్చాలని కోరుతున్నాను. ఇదివరకే ఈ విషయమై సూచనచేయడము జరిగింది. మంత్రులు సమాధానమిస్తూ దానికి కావలసిన ఉద్యోగస్థులు లేరని, వారికి training ఇస్తున్నట్లు, ఇంతకుముందు

చెప్పినట్లుగా నాకు జ్ఞాపకము కాబట్టి ప్రోగ్రాము బడ్జెటు వేసేదానికి ప్రయత్నము చేయాలి. ఆ ప్రకారం చేసినట్లయితే మనందరికి చాల ఉపయోగకరముగా వుంటుంది, ఎవరైన చూసినప్పటికి మన రాష్ట్రములో ఏ ఏ పనులు ఏ ఏ రకముగా జరిగినవి, ఎంత ఖర్చు పెడుతున్నారు అనేది తెలుస్తుంది. మన ప్రభుత్వము లోటు బడ్జెటును ప్రవేశపెడుతున్నది. మన ప్రభుత్వమే కాకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వము కూడ ఇలాంటి విధానాన్నే అనుసరిస్తున్నది. అసలు ప్లానింగు కమీషన్‌యొక్క విధానములో ఇది ఒకటిగా వున్నది. ఈ లోటు బడ్జెటు విధానము మూడవ ప్రణాళిక కాలము అంతా కొనసాగేటట్లు వుందని మిత్రులు చెప్పారు. ధరలు పెరిగిపోతున్నవి, అందుచేత ఉద్యోగస్థులు చాల కష్టపడుతున్నారు అని అంటున్నారు. ఉద్యోగస్థులే కాదు lower income groups వారు అంతా కూడ కష్టపడుతున్నారు. ఎవరికయితే అదనపు ఆదాయము వస్తున్నదో వారికి మాత్రము సౌకర్యముగావున్నది. Inflation ఎలా పెరుగుతున్నదో చూడండి. మనము ప్లానును 1951 లో ప్రవేశపెట్టాము. అప్పుడు మన దేశములో వున్న కరెన్సీ 1700 కోట్ల రూపాయలు ఈనాడు 3450 కోట్ల రూపాయల కరెన్సీ మన దేశములో వుంది. అంటే రెండు రెట్లు కరెన్సీని పెంచారు అన్నమాట. అందువల్ల విపరీతముగా ధరలు పెరిగిపోతున్నవి. మూడవ ప్రణాళిక కాలములో 550 కోట్ల రూపాయల కరెన్సీని వేయబోతున్నారు. హైదరాబాదు హోటల్సులోనే భోజనము రు. 1.10 యన్. పి. చేశారు. ముందు ముందు రు. 1.25 nP. అవుతుంది. ధరలు పెరుగుతున్నంత కాలము ఉద్యోగస్థుల జీతాలు పెంచుకుంటూపోతే ఏమి జరుగుతుంది? ఉద్యోగస్థులకు జీతాలు పెంచవలసినదే. దానికోసం కోట్ల రూపాయలు కావాలి. అలా కావాలన్నట్లయితే మరల రైతుల దగ్గరనుంచి direct taxes అనండి, indirect taxes అనండి హెచ్చుగా వసూలు చేసుకొంటూ పోవాలి. అందువల్ల ప్రభుత్వం ఈ విధానాన్ని మార్చుకోవాలి. ప్లానింగ్ కమీషన్‌కు ఈ విధానాన్ని నిర్ణయించే అధికారం ఇచ్చారు కనుక ఇలా జరుగుతున్నది. ఎసంబ్లీలు, పార్లమెంటు ఈ విధానాన్ని నిర్ణయించి ప్లానింగ్ కమీషన్ డిటైల్స్ వర్క్ అవుట్ చేస్తే ఇలా జరిగేది కాదు. ఎవరైతే ప్రజా ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనబడుతున్నారో వారు విధానాన్ని నిర్ణయించకుండా experts committee అని చెప్పి ప్లానింగ్ కమీషన్ పెట్టి, ప్రధాన మంత్రి దయాదాక్షిణ్యాలపైన ఆధారపడిన వారందరినీ అందులోపెట్టి వారు చేసిన విధానాలను దేశంలో అమలు చేస్తే దేశం తప్పనిసరిగా ఎన్నో బాధలకు గురికావలసివస్తుంది. ఈ విధానాన్ని ఎసంబ్లీలు, పార్లమెంటు అమలు చేస్తే ధరలను అదుపులో పెట్టే విధానాన్ని నిర్ణయించటానికి వీలుంటుంది కాబట్టి అలాంటి అవకాశాన్ని కల్పించాలని నేను కోరుతున్నాను. ఉద్యోగుల జీతాలు పెంచాలని, D. A. ను హెచ్చు చేయాలని కోరాము. ఇక పెన్షన్ తీసికొంటున్న ఉద్యోగస్తుల మాట ఏమిటి? వారు ఉద్యోగస్తులుగా వున్నవారే కదా! ఈ నాడు పెన్షన్ తీసికొంటున్నవారికి కరువు భత్యం ఇస్తున్నారా? వారికి ధరలు ఎక్కువ కాలేదా? వారు జీవించవలసిన అవసరం లేదా? వారిని రక్షించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం

మీద లేదా? ఇవన్నీ ఆలోచిస్తే పెన్షన్ తీసుకుంటున్న వారికి కరువు భత్యం ఇవ్వవలసిన అవసరం వున్నది.

ఇక, కంటిన్జెన్సీ క్రింద వేసుకొన్న ఉద్యోగస్థుల మాట ఏమిటి? వారికి ఇచ్చే 20, 30 రూపాయలతో వారి జీవితం ఎలా గడుస్తుంది? వారికి ప్రావిడెంట్ ఫండ్ లేదు; పెన్షన్ స్కీము లేదు, వారిని రెగ్యులేట్ చేసే మాటకూడా లేదు. 30 సంవత్సరాల service చేసి ఆ పిదప ఇంటికి వెళ్ళి భార్యా బిడ్డలను చూసి ఏడ్వవలసిందేనా? వారికి రక్షణ కలుగ చేసే విషయాన్ని ఆలోచించాలి. గెజిటెడ్ ఆఫీసర్ల జీతాలు పెంచారు. సామాన్య కుటుంబములలోనుండి. పేద పల్లెలనుండి వచ్చినవారు కంటిన్జెన్సి క్రింద పనిచేస్తున్న వారున్నారు. వారి గురించి ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

ఇక, ప్రణాళికల విషయం చూద్దాం. Unproductive and intensive schemes, war economy కి సంబంధించినవి చూస్తే ఒక విషయం స్పష్టంగా కన్పిస్తుంది. Standing army ని ఎక్కువగా పెంచుతున్నారు. ఆ unprductive army కి కావలసిన industry ని తయారు చేస్తారు. అదికూడా unproductive గా వుంటుంది. 5 కోట్ల 76 లక్షల రూపాయలు మనం కమ్యూనిటి డెవలప్ మెంట స్కీములకు ఖర్చుపెడుతున్నాము. దానిలో 2 కోట్ల 50 లక్షల రూపాయలు ఉద్యోగస్థుల కోసం ఖర్చుపెట్టబడుతున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో సుమారు 14,650 మంది పంచాయితి బోర్డు అధ్యక్షులు వున్నారు. 443 మంది పంచాయితి సమితి అధ్యక్షులు వున్నారు. 20 మంది జిల్లా పరిషత్ అధ్యక్షులు వున్నారు. 300 మంది శాసన సభ్యులు, కౌన్సిల్ మెంబర్స్ వున్నారు. వీరు గాక యింకా ఎమ్.పి. లు వున్నారు. వీరందరూ వున్నప్పుడూ యింకా ఉద్యోగస్థులను వేసి ఖర్చుచేయవలసిన అవసరం వున్నదా? కనీసం సగం మందినైనా తగ్గించి పొదుపుగా నడుపకూడదా? ఈ విషయం ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. కమ్యూనిటి డెవలప్ మెంట్ ప్రాజెక్టులలో కొత్త అల్లుళ్ళలాగా అనవసరంగా ఉద్యోగస్థులను పెట్టటానికి డబ్బు ఎక్కడ్నుంచి వచ్చింది? ఇది పేదదేశం అన్నప్పుడు దానికి తగట్టు మనం ఖర్చులు తగ్గించుకొని, కష్టపడి పని చేయాలి. పంచాయితి అధ్యక్షులుగా వున్నవారు, జిల్లా పరిషత్ సభ్యులుగా వున్నవారు, ఎమ్. ఎల్. ఏలు వీరంతా కష్టపడి ప్రజలను ఉత్సాహపరచి, ప్రయోజన కార్యాలను జయప్రదంగా నిర్వహించేటట్లయితే ఇంత మంది ఉద్యోగులు ఎందుకు కావలసి వస్తారు? ఇలాంటి unproductive schemes కు పెట్టే ఖర్చు తగ్గించి productive schemes ఖర్చు పెడితే చాల ఉపయోగంగా వుంటుందికదా! ఆలా ఎందుకు చేయకూడదు? ఇంగ్లీష్‌వారి కాలంలో 100 రూపాయలు Taxes ద్వారా వసూలు చేస్తే 25 % కంటె ఎక్కువ ఉద్యోగులపై ఖర్చుపెట్టేవారు కాదు. ఈనాడు మన ఆంధ్ర దేశంలో దాదాపు 17 కోట్లు పన్నుల రూపంలో వసూలు చేస్తుంటే దానిలో 65 %, 70 % ఉద్యోగస్థుల కొరకే ఖర్చవు తున్నది. కేవలం తమ అవసరాలకుగాక ఉద్యోగుల జీతాలు పెంచటానికని తమపై అధికంగా పన్నుల భారాన్ని వేస్తే గ్రామాలలోని పేద

రైతులు మేమెందుకు ఇవ్వాలి అని ప్రశ్నించరా? వారు బాధపడరా? ఈవిషయా లన్నీ ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

ఈనాడు ప్రభుత్వం వారు మేము సోషలిజంను తెస్తాం, పేదవారికోసమే మేము పుట్టాం, వారికి సేవ చేస్తాం, కార్మికులను ఉద్ధరించబోతున్నాం అని చెబుతున్నారు. Transport విషయంలో–బస్‌లకు పర్మిట్లు ఇస్తామన్నారు. చిత్తూరు జిల్లాలో కార్మికులు వున్నారు. ప్రభుత్వం వారు వారికెలాంటి సహాయం చేయకపోవటంవల్ల వారు ఒక కోపరేటివ్ సొసైటి పెట్టుకొని తమకు తామే ఉద్యోగం కల్పించుకోవచ్చునని ఉద్దేశంతో 15 వేల రూపాయలు వసూలు చేసి, Central bank దమ్మిడి ఇవ్వకపోయినా, ప్రభుత్వం loan ఏమీ ఇవ్వకపోయినా వీరు ఎలాగో హైర్ పర్‌ఛేజ్ సిస్టమ్ క్రింద ఆరు నెలల క్రింద కొని, రిజిష్టరు చేసుకొని వుంటే ఈనాటికికూడా వారికి పర్మెనెంట్ రూట్ ఇవ్వలేదు. వారు రిజిష్టరు చేసిన తరువాత, వారు apply చేసిన తరువాత సుమారు 30, 40 రూట్లను ప్రైవేటు ఓనర్స్‌కు ఇచ్చారు. preference should be given to labour Co-operative societies with regard to transport అని actలో వున్నా దానిని కలెక్టరు ఖాతరు చేయలేదు. ప్రభుత్వం కూడా ఖాతరు చేయలేదు. తమ పార్టీకి చెందినవారికి పర్మిట్లు ఇచ్చే విధానాన్ని రూపొందించుకొని అప్పీలు చేసినా దానిని review చేసే అధికారం ప్రభుత్వం తమ చేతుల్లోవుంచుకొని తమ ఇష్టమైనవారికి ఇస్తున్నారు. కాని కార్మికులు కోపరేటివ్ సొసైటీలు పెట్టుకొని అడిగినా ఇవ్వటం లేదు. అలా కాకుండా కార్మికులకే ఆ routes ఇచ్చి వారికి సహాయం చేయాలని కోరుతున్నాను.

వ్యాపార పంటలమీద ఎడిషినల్ సెసెస్ వేస్తున్నారు. జమిందారి విధానంలో వున్న ఆ పద్ధతి పోవాలి. రైతులు దీనిని వ్యతిరేకించి ఉద్యమాలు నడిపారు. ప్రభుత్వం ఈ rent ను reduce చేసేటట్లు చేసుకొన్నాము, ఆ కాలంలో. అందువల్ల ఇప్పుడు కూడా అలాంటి శిస్తులు తగ్గించాలి. ధరలు పడిపోతే రెమిషన్ ఇవ్వటానికి ప్రయత్నిస్తామని Act లో Provide చేశారు. ఈ నాడు చిత్తూరు జిల్లాలో లెక్కలు-అధికార లెక్కలు—చూస్తే 2½ రేట్లు తక్కువగా ధరలు పడిపోయాయి. ఆ విషయం నేను గవర్నమెంటుకు వ్రాశాను దానికి రెవెన్యూ సెక్రటరి గారు ధరలు పడిపోలేదు మేము Consider చేస్తునే వున్నాము. ఎడిషినల్ సెసెస్ రద్దుచేయటానికి వీలులేదని సమాధానం ఇచ్చారు. ఇంతకంటె బెల్లం ధర తగ్గిపోతే షుగర్ కేన్ మీద వేసిన ఎడిషినల్ సెస్‌కు రెమిషన్ ఇస్తామని, ఆ విధంగానే ఒక మిగులు వేరుసెనగ కాయకు ఇంతకంటె తక్కువ ధర rate వేస్తే రెమిషన్ ఇస్తామని-ఒక షెడ్యూల్ పెట్టవలసిందని ఆనాడే నేను చెబితే అది ఒక కమిట్‌మెంట్ అవుతుంది. గవర్నమెంటుకు డిస్క్రిషనిరి పవర్ వుండాలని నా సూచన త్రోసివేశారు. ఆ పవర్ గవర్నమెంటుకు ఇచ్చినందువల్లనే ధరలు పడిపోయినా రైతులు ఇబ్బంది పడవలసి వస్తున్నది. అంతే గాక దానిపై రెమిషన్ ఇవ్వకపోగా ఎడిషనల్ సేస్సును ఇంక్రీజ్ చేయాలని ఎన్నికల ముందు ఒక బిల్లు తెచ్చారు. ఈ నాడు చేస్తున్న దేమిటంటె remission ఇవ్వకపోగా, addtional cesses అంత కూడా increase చేయాలని మొన్న ఎన్నికల ముందు బిల్లు తెచ్చినారు. ఈ విషయం మంత్రి వర్గం సక్రమంగా పరిశీలన

చేయాలి. ఆ విధంగా additional cesses మీద remission గనుక ఇవ్వక పోయినట్లయితే, తప్పనిసరిగా చిత్తూరు, శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం మొదలైన జిల్లాలలో రైతులందరు ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ఆందోళనచేయక తప్పదని, ఈ అసెంబ్లీ వేదిక నుంచి మంత్రి వర్గాన్ని హెచ్చరిస్తున్నాను. రైతులకు రావలసినటువంటి remission, act లో provide చేసినా, ప్రభుత్వము ఇవ్వకపోతే రైతులు ఏమిచేయాలి ? ప్రభుత్వమునకు చెప్పుకొన్నప్పటికీ, చేయలేదు. అంతే కాకుండా, మేము ఒక బిల్లు పంపించినాము. అది Money bill కాబట్టి private సభ్యుడు దానిని పంపడానికి వీలులేదన్నారు. ప్రభుత్వానికి వ్రాస్తే, పట్టించు కోవడంలేదు. అందువల్ల, రైతులకు తప్పకుండా ఇవ్వాలి. remission ఇవ్వాలి. లేకపోతే రైతులలో ఆందోళన కలిగించిన వారవుతారు అని నేను మంత్రి వర్గానికి మనవి చేస్తున్నాను. loans వసూలు చేస్తున్నారు. నిజమే దేశానికి loans కావాలి. అయితే loans ఏ విధంగా వసూలు చేయాలని నేను అడుగు తున్నాను ? నిజమే, ప్రభుత్వము loans collect చేసినారు, చేస్తున్నారు. పంచా యత్ అధ్యక్షులను, Block Development Officers ను ఉపయోగించి రైతుల వద్ద నుంచి 10, 20, 25, రూపాయలు Contributions collect చేస్తున్నారు. ఒక ప్రక్క నేను, మా ప్రభుత్వము పెట్టుబడి దారులకు, కోటీశ్వరులకు వ్యతి రేకంగా ఉన్నారని అంటూ వాళ్ళకు ఏదైనలోటు వచ్చేటట్లయితే, దానికి వారు పేదప్రజల నుంచి లక్షలు, లక్షలు Contributions collect చేస్తున్నారు. ఆ Contributions కు రసీదులు ఇస్తున్నారా వాటిని account చేస్తున్నారా అంటె అదికూడా లేదు. పోనీ వసూలు చేసినటువంటి Contributions అన్నిటిని కూడా వాళ్లకోసం పూర్తిగా వినియోగిస్తున్నారా అంటె అది కూడాలేదు. రైతుల నుంచి ఈ విధంగా Contributions వసూలు చేసినట్లయితే, ఇది న్యాయమైన పనేమో ప్రభుత్వము నిజంగా ఆలోచించి, విచారణచేయించి ఇలాంటి పరిస్థితి లేకుండా చేయాలని నేను కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వము loans float చేసేటట్లయితే Contributions collect చేయకూడదని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

* శ్రీ కె. అప్పలనాయుడు (రేవిడి):— అధ్యక్షా, గౌరవనీయ ఆర్థిక మంత్రిగారు శ్రీ కాసు బ్రహ్మానంద రెడ్డి గారు ప్రవేశపెట్టినటువంటి తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ ఈ సభలో కొన్ని విషయాలు మనవిచేస్తున్నాను. దేశంలో చాలా ప్రశాంత వాతావరణంలో ఎన్నికలు జరిగాయి. ఈ ఎన్నికలలో రాజకీయ పార్టీలు కానీవండి, పెద్దలుకానీవండి, ఎంతడబ్బు ఖర్చుపెట్టినా, ఎన్నికల తత్వాలు ముతాతత్వాలు చూపెట్టినప్పటికినీ, ప్రజలు మాత్రము తమ అమూల్యమైనటువంటి వోట్లు మాత్రము తమ అభిప్రాయాల ప్రకారంగానే ఇచ్చి, అభ్యర్థులను గెలిపించడం జరిగింది. తత్ఫలితంగా మనమందరము ఈ శాసన సమావేశములో సమావేశమై ఆ ప్రజల తాలూకు అభివృద్ధి కార్యక్రమాల గురించి చర్చలు చేయడం, మంచి ప్రణాళికలు అమలుచేయడానికి ఆలోచన చేయడము జరుగు తూంది. కాబట్టి ఈ సందర్భంలో మరికొన్ని విషయాలు కూడా మనవిచేయ దలచుకున్నాను. ముఖ్యంగా ఈ సందర్భంలో అఖిల భారత కాంగ్రెసు అగ్ర శ్రేణులలో ఉన్నటువంటి శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డి గారు, మళ్ళీ మన ఆంధ్ర రాష్ట్ర

నాయకత్వము వహించడం ఎంతైనా మెచ్చుకోదగ్గ విషయము, హర్షించదగిన విషయము. ఈ సందర్భంలో, వారు వెనుకటి ప్రభుత్వములో స్థాపించినటువంటి పంచాయతీ రాజ్యము ఈ నాడు మళ్లీ వారి హయాములో ప్రజలకు కావలసినటువంటి మంచి కార్యక్రమాలను చేపట్టి ప్రజల కోర్కెలను, అవసరాలను తీర్చేటటువంటి విధానాలను ప్రభుత్వము అవలంభించి ఈ ప్రభుత్వము మంచిదనిపించుకోగలరని చెప్పడంలో నాకెట్టి సందేహంలేదు. అట్టి మంచిపంథాలోనే ప్రభుత్వము నడుస్తుందని నాభావన. ఇంతేకాకుండా అన్నిరంగాలలో సమర్థనీయమైనటువంటి మంత్రి వర్గము కూడా ఏర్పడినందుకు చాలా సంతోషము.

రెండవది, మా విశాఖ పట్టణము జిల్లా అన్ని రకాలుగా వెనుకబడినదనే విషయము యావన్మందికి తెలిసినదే. ఈ సందర్భంలో మాత్రము నేనుకొన్ని విషయాలు మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా మాజిల్లాలో నదులు, పర్వతాలు, అన్ని సంపదలు ఉన్నప్పటికి కూడా, " అంగడిలో అన్నీ ఉన్నాయిగాని అల్లుడి నోట్లో శని ఉన్నది " అన్నట్లుగా అన్నిసౌభాగ్యాలు ఉన్నప్పటికీ, మాకు పరకమైనటువంటి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ప్రజలను ఆకర్షించేటటువంటివి ఇంతవరకు జరగలేదని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలు ఏర్పాటు అయినప్పటినుంచి కూడా, మాకు రెండు ప్రాజెక్టులు కావలెనని అనేక సమావేశాలు జరిపించి, ఆ సమావేశాలకు ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి ముఖ్య మంత్రి గారిని, యితర మంత్రులను ఆహ్వానించి మాగోడుచెప్పుకొనడం జరిగింది. అయినప్పటికినీ, ఇంతవరకు ఆ ప్రాజెక్టులు గురించిన చర్యలు తీసుకొన్నట్లు గాని, కార్యక్రమాలలో వాటిపేర్లు ఉన్నట్లుగాని కన్పించడంలేదు. ముఖ్యంగా శారదా నదిపైన కడకొండ ప్రాజెక్టును నిర్మించినట్లయితే, మూడుతాలూకాలకు ప్రబలమైనటువంటి నీటిసప్లైచేసి సామాన్యమైన రైతు జనానికి జీవనభృతి కల్పించిన వారవుతారు. ఇదే మేము ఆనాటినుంచి కోరుతున్నటువంటిది. అదేరకంగా గంటికొండ ప్రాజెక్టు కావలెనని కూడా కోరుతున్నాము ప్రస్తుతము, ఆ ప్రాజెక్టును నిర్మాణంచేసి దాని నీరేమో విశాఖపట్టణం Caltax కు పంపుతారని వార్తలు వింటున్నాము. ఇది చాలా విచారకమైన విషయము. విశాఖపట్టణానికి నీరు ఇవ్వడంలో మాకెట్టి అభ్యంతరంలేదు. దానికి మేము ఒప్పుకొంటున్నాము. కాని విశాఖపట్టణానికి నీరు సప్లైచేయడానికి అనేక అవకాశాలు ఉన్నాయి. అయితే, గంటికొండ ప్రాజెక్టు క్రింద ఆయకట్టుకుమాత్రం వేరేనీటి వనరు లేనేలేదు. కనుక ఆ నీరు విశాఖపట్టణమునకు ఇచ్చినట్లయితే ఆ భూమి అంతాకూడా నష్టానికి గురి అవుతుంది. రెండవది, రహదారి సౌకర్యం గురించి, మాకు ముఖ్యంగా, విజయనగరం, శృంగవరపుకోట, భీమునిపట్నం తాలూకాలకు సంబంధించి రెండువంతెనలు కావలెనని కోరుతూవస్తున్నాము. గౌతమీనదికి పద్మనాభం దగ్గర ఆనకట్టకూడా కావాలని, అదేరకంగా గోపాలపల్లి వద్ద ఒకఆనకట్ట కావలెనని మేము ఏనాటినుంచో కోరుతూ వస్తున్నాము ఆ కోర్కెలను ప్రభుత్వము దృష్టిలోపెట్టుకొని, ఆ కార్యక్రమాలను నిర్వహించి ఆ ప్రజల మన్ననలను పొందవలెనని నాకోరిక. రెండవది, ఇప్పుడు ప్రభుత్వము ఇస్తున్నటువంటి loans గాని, subsidies గాని, సామాన్య రైతుజనానికి ఇవ్వదగిన, అవసరమైన రైతులకు అంగశంలేదు, దీనికి కారణము గత సర్వేలో

భూమి ఉన్నరైతుకు భూమి లేకుండా, భూమిలేని రైతులకు పట్టాలు రావడం జరిగింది. ఆ కారణంచేత, అవసరమైన రైతులు అప్పులుగాని, బావులు subsidies గానీ తీసుకోడానికి అవకాశం కలుగలేదు. అందుచేత పూర్వము ఈ రకమైనటువంటి సర్వే జరిగినప్పటికినీ, కొత్తగా మళ్ళీ dapartment ను ఏర్పాటుచేసి సరియైన సర్వే చేయించవలెనని ప్రభుత్వమును కోరుతూ ఈ అవకాశము ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షుల వారికి నాహృదయపూర్వక వందనములు అర్పిస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

**Sri T. Balakrishnaiah* (*Satyavedu*):—Mr. Speaker, Sir, While supporting the budget presented by the hon. Finance Minister, I would like to submit a few facts for the consideration of the House.

I represent the Satyavedu constituency of Chittoor which has now come to Andhra Pradesh under the Pataskar Award. This area has been neglected by the Madras Government and the Andhra Pradesh Government due to the border dispute which was pending settlement for a long time. This has now been settled and Satyavedu has now been included in Andhra Pradesh. The conditions there are very bad economically and socially as also from the point of view of healtn and education. All these conditions have to be improved to satisfy the public of Satyavedu; otherwise there will be dissatisfaction among them though they had joined Andhra Pradesh with the great expectation of obtaining assistance and necessary amenities.

At present there is a P. W. D. Tank in Satyavedu constituency at Karavedu. That tank bund breached 10 years ago and no repairs had been carried out since then. Under this tank there is an ayacut of about 250 acres; that is the only irrigation tank which supplies water to the extent of 250 acres and it covers nearly 10 to 12 villages. This work has to be taken up immediately by the P. W. D. and the tank should be restored and water supplied to the ryots of Karaveedu village.

There is no road to a length of nearly 25 miles from Nagalapalem to Varadayyapadu connecting the trunk route from Kalahasti to Tadi and another from Nagalapalem to Madras. If this is taken up it will help the public that are between Varadayyapadu and Nagalapalem.

Another thing is, Sir, there is no Doctor at Satyavedu since one year. Satyavedu is Taluk Headquarters where there are a number of institutions and it is difficult for the people to get on without a Doctor. They have to go either to Madras, Nagalapalem or Kalahasti. I would therefore request Government to post a Doctor there immediately and also improve the Hospital by having some beds for in-patients, etc.

Some of the members spoke about forest affairs and I would also dwell on this briefly. It is really regrettable that so much of area in Satyavedu taluk, which is near a grown forest, has been included in forest area. It is absolutely unnecessary to include in the forest area and waste some money on it since it is already near a grown forest. I suggest that some District Forest Committees might be formed in the area with Harijan M. L. As. in them to decide whether that particular area is necessary to be included in the forest area or it should be deleted from the forest area, so that such of the lands as are available can be assigned to the Harijans. This will go a long away to remove the difficulties experienced by the Harijans.

One of the hon. members has spoken elaborately about taxation policies and opposed them. I want to know how he proposes to get revenue. He does not want to suggest ways and means of getting revenue. He simply says that Government is going on taxing. Can he suggest any ways and means by which he can get revenue? It would have been better if he had made such speeches for election purposes but no purpose can be served by making such a speech here.

The hon. member had also referred to wasteful employment created by the Zilla Parishads and Panchayat Samithis. We are increasing high schools and colleges every year and so many young people are coming out of them, and many educated persons are becoming unemployed. If they are not provided employment it will lead to discontent among them; and they will become communists or join the Swatantra Party and will become disgruntled elements. It is absolutely necessary to provide these people with jobs.

*శ్రీ వి. రాజగోపాల్ నాయుడు:—(తవనంపల్లి) నేను unproductive employment యివ్వకూడదని చెప్పాను. productive employment వల్ల ఆదాయం వస్తుందని చెప్పాను. ఆవిధంగా నిరుద్యోగ సమస్య నివారణ చేయుటకు వీలుంటుంది. productive employment యిచ్చినప్పుడు ఆదాయం వస్తుంది. అప్పుడు పన్నులు అవసరం లేదని చెప్పాను. జిల్లా పరిషత్తులకు డబ్బు యివ్వ కూడదని నేను చెప్పలేదు.

Sri T. Balakrishnaiah:—So. providing employment to the educated young men is an important aspect. I would however like to suggest that there is no need to provide jeeps for some of the petty officers who are using these jeeps unnecessarily. They can easily do some Sramadhan and it is not necessary to provide them with jeeps. That can be considered and some expenditure avoided.

With these few words, I resume my seat.

*శ్రీ యస్. వేమయ్య (బుచ్చిరెడ్డిపాలెం):—అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటు సమగ్రంగా లేకపోవుటవలన అన్ని విషయాలు క్షుణ్ణంగా చెప్పటానికి వీలుపడదు. ఇప్పుడు నాలుగుమాసాలవరకే బడ్జెటువేసి పెద్ద పెద్ద పుస్తకాలు యిచ్చారు. వాటియొక్క ఉపయోగం నాకు కనపడుటలేదు. వృథా అనిపిస్తోంది. ఈ appropriation, re-appropriation, mis-appropriation వీటికి సంబంధించిన బడ్జెటు తీసుకొన్నప్పుడు, ఏ డిపార్టుమెంటుకూ ఒక్క నయాపైస కూడా యీ శాసనసభయొక్క ఆమోదం లేకుండా ఖర్చు పెట్టరాదనే నియమాన్ని పాటించక, ముందుగా ఖర్చుపెట్టి తరువాత శాసనసభను కించపరచేవిధంగా అనుమతికోరటం సరిగా లేదని తెలియజేస్తున్నాను. ఈరోజున శాసనసభ ముందు excess grants 1956-57, 57-58 కి సంబంధించిన మొత్తాలు ఉంచి ప్యాస్ చేయమనటం సరైన విధానంకాదు. ఇప్పటికి ఎన్నో బడ్జెట్లు వచ్చినవి. ఇన్నాళ్లనుంచి, ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్థులు, అధినేతలు, ఏమిచేస్తున్నారు. ఇన్నాళ్లయినతరువాత యిప్పుడు యీ మొత్తాలను తేవటం, శాసనసభను గౌరవపరచేరీతిగా ప్రభుత్వం నడపటంలేదని చెప్పాల్సియుంటుంది. ప్రభుత్వం యిష్టం వచ్చినట్లు ఖర్చు పెట్టుతూ post-approval కోసం అడగటం మంచి

సాంప్రదాయంకాదు. అంతేకాకుండ ఈ బడ్జెటు సోషలిస్టుసమాజ నిర్మాణ పురోగమనానికి ఉపకరిస్తుందా అంటే, అది ఆశించినరీతిగా లేదని చెప్పటానికి సందేహం లేదు. ఇది లోటు బడ్జెటు. ఈ లోటును ఏవిధంగా తీర్చాలనేదానికి అనేక సూచనలున్నవి. ఈరోజు 7 కోట్ల 15 లక్షల 39 వేల లోటు బడ్జెటుతో ప్రారంభించటం, మరియొక లోటు 10 కోట్ల 63 లక్షలు వరకు ప్లానుక్రిందలోటుపడటం—ఇంత లోటుతో ఎట్లా పురోగమించటమా అనేది ఆలోచించాలి. ఇది లోటు బడ్జెటే కాకుండ, ప్రజలమీద ఎక్కువ అదనపు పన్నుల భారం వేసే బడ్జెటుగా తెలుసుకోవాలి. ప్రజలు ఏమీ ఆశించటానికి వీల్లేకుండా యీ బడ్జెట్ ఉన్నది. ఈ బడ్జెట్ వల్ల పేద ప్రజలపై పన్నుల భారం పెరగటంతప్ప వేరు ప్రయోజనంలేదు. మన ప్లాను పురోభివృద్ధిచెందేందుకు వీలుగా మన బడ్జెట్ లేదు. ధనికులపై, పేదవారిపై ఒకేరకమైన పన్ను విధిస్తున్నారు. సోషలిస్టిక్ పేట్రన్ ఆఫ్ సొసైటీని స్థాపించటానికి పనికివచ్చే బడ్జెట్ కాదు ఇది. ధనికులపైన విధించబడే ఇన్‌కమ్‌టాక్స్ తగ్గించబడుతున్నది. అలాగాక, ధనికులమీద ప్రత్యేకంగా పన్ను వేయాలి. మన బడ్జెట్ ఏడుకోట్ల లోటుతో ఉంది. పణాళికా పథకాలకు మరో పదికోట్లు కావలసిఉంది. మీదుమిక్కిలి యీ మూడవ ప్రణాళిక కాలంలో 45 కోట్ల రూపాయల పన్నులు వేయటానికి తయారవుతున్నామని ఆర్థికమంత్రిగారు సెలవిచ్చారు. అంటే సంవత్సరానికి 10 కోట్లు చొప్పున పన్నులు వేసుకొంటూ పోతారు. అయితే, ఆ పన్ను ఎవరినుండి ఏవిధంగా రాబట్టుతారు? అన్నది మంత్రిగారు చెప్పాలి. ప్రజావసరమైన వస్తువులపైన పన్నులు అధికం చేస్తున్నారు. అలాగాక, ధనికుల కోటీశ్వరుల లాభాలను అరికట్టి, వారినుండి డబ్బు రాబట్టటానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయాలి. కలవారిపైన, లేనివారిపైన ఒకేవిధంగా పన్నులు వేసే విధానాన్ని విడనాడాలి. ఇప్పుడు ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగా ప్రజలపై పన్నులు విధిస్తున్నారు. ఈ బడ్జెటును పన్నుల బడ్జెటు అని పిలవవలసిఉన్నది. "ఇన్‌కమ్‌టాక్స్ మేము తగ్గించాము; అందువల్ల దాని రాబడి తగ్గిపోతుంది. కనుక, రాష్ట్రాలకు రావలసిన వరుంబడి తగ్గిపోవచ్చును" అని చెప్పారు. ప్రభుత్వం ధనికులపై పన్ను తగ్గించి, పేదలపై పన్ను హెచ్చిస్తున్నట్లు మనం అనుభవంలో చూస్తున్నాము. అది సహించటానికి వీల్లేని విషయం. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం అంటే కేంద్రప్రభుత్వానికి ఎంతమాత్రం విలువ లేకుండా ఉంది. మన ముఖ్యమంత్రిగారే ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు గనుక, ఇకముందైనా, కేంద్రప్రభుత్వమునుండి మనకు హెచ్చుడబ్బు రాబట్టే ప్రయత్నం చేస్తారని ఆశిస్తున్నా. మన ప్రభుత్వం అంటే కేంద్రప్రభుత్వానికి ఏవిధమైన శ్రద్ధ లేనట్లు, మన ప్రభుత్వం ఎడల నిర్లక్ష్యం వహిస్తున్నట్లు మనకు స్పష్టంగా కనుపిస్తున్నది. సాంఘిక సంక్షేమానికి సంబధించి కేంద్రప్రభుత్వం అనేక కార్యక్రమాలు తీసుకొంటున్నది. హరిజన ఇళ్ల స్థలాల నిమిత్తం డబ్బు కేటాయిస్తున్నది. అయితే అందులో మనకు సక్రమమైన వాటా వస్తున్నదా అని అడుగుతున్నాను. హరిజనుల ఇళ్ల స్థలాలుగురించి మనప్రభుత్వం, కేంద్రప్రభుత్వం కూడ హెచ్చు శ్రద్ధ చూపుతున్నట్లు చెబుతున్నారు. కాని హరిజనుల ఇళ్ల స్థలాల గురించి ఇంతవరకు మన ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వంతో చెప్పి ఏమి చేసిందని అడుగుతున్నాను. నా నియోజకవర్గంలో జువ్వాలక్ష్మీపురం అనే గ్రామంలో

కేంద్రప్రభుత్వ భూమి ఉన్నది. ఆ భూమి హరిజనుల ఇళ్ల స్థలాలకొరకు ఇమ్మన మని చెప్పినపుడు, యీ ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వంతో చెప్పి తప్పకుండా ఇప్పిస్తా నని అనటం జరిగింది. ప్రభుత్వంనుండి 22-9-59 న నాకు యీవిధంగా జవాబు వచ్చింది. "It is proposed to assign land S. No. 658/3 which belongs to the Central Government. The matter has been referred to the concerned officers of the Central Government for transferring the Central Government land to the State Government. As soon as the reply is received necessary further action will be taken by the Collector." ఈ జవాబు వచ్చి రెండు సంవత్సరాలైనా, ఇంతవరకు ఆ భూమి మన రాష్ట్రప్రభుత్వం తీసుకొని, హరిజనుల ఇళ్ల స్థలాలకొరకు ఇచ్చిందిలేదు. మన ప్రభుత్వమునకు సెంట్రల్ గవర్నమెంట్‌లో పలుకుబడి లేదు. నాలుగు లక్షలు ఒకసారి, రెండు లక్షలు ఒకసారి ఖర్చుపెట్టి, నెల్లూరుదగ్గర మద్రాసు-కలకత్తా ట్రంక్‌రోడ్‌కు బైపాస్ రోడ్డు వేశారు. గేటు విషంలో మన గవర్నమెంట్‌కు సెంట్రల్‌గవర్నమెంట్‌కు మధ్య సమస్య ఏర్పడి-అది తేలక, ఇంతవరకు ఆ రోడ్ ఓపెన్ చేయలేదు. అది చాలా ముఖ్యమైన రోడ్డు. మన ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వంపై వత్తిడితెచ్చి, ఆ సమస్య వెంటనే పరిష్కరించాలని కోరుతున్నా. మనకు రావలసిన డబ్బు సెంట్రల్‌గవర్నమెంట్ నుండి సక్రమంగా రాబట్టాలని కోరుతున్నాను. షెడ్యూల్డ్ ట్రయిబ్స్ కొరకుగాను ఆర్టికల్ 275 క్రింద కేంద్రప్రభుత్వం నుండి మనకు రావలసిన గ్రాంట్స్ విరివిగా రావటంలేదు. ఇంకా హెచ్చుడబ్బు దానిక్రింద రావటానికి ప్రభుత్వం కృషిచేయాలి. మనదగ్గరనుండి టాక్స్‌ల రూపంలో కేంద్రం డబ్బు వసూలుచేసుకొని, తిరిగి మన వాటా ఇచ్చే సమయంలో ఏదో ధర్మం చేసినట్లుగా, చాలా తక్కువ ఇస్తున్నారు. దానిని గురించి మన ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వంతో దెబ్బలాడి హెచ్చు వాటా సంపాదించవలసి ఉంటుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం మన రాష్ట్రానికి పంచదార పొగాకులకు రావలసిన ఎక్సైజ్‌డ్యూటీలో వాటా సక్రమంగా ఇవ్వటంలేదు. మైకాగనుల రాయల్టీల విషయంలో కూడ మనకు న్యాయంగా రావలసిన వాటా రావటంలేదు. అక్కడ డబ్బు అంతా సెంట్రల్‌గవర్నమెంట్ తీసుకుపోవటం, ఆ సిబ్బంది ఖర్చు మాత్రం మన ప్రభుత్వం భరించటం జరుగుతున్నది. కాబట్టి మనం హెచ్చు డబ్బు సెంటర్‌నుండి పొంద వలసిఉన్నది. ట్రాన్సుపోర్ట్ విషయంచూస్తే-ప్రయివేటు బస్సు ఓనర్స్‌కు హెచ్చు ఆదాయం వస్తున్నది. మన ఆర్. టి. సి బస్సులపై తక్కువ ఆదాయం వస్తున్నది. ట్రాన్స్‌పోర్ట్ వ్యవహారంలో చాలా లీకేజ్ జరుగుతున్నది. ఆ లీకేజ్ అరికట్టి నపుడే, దాని ఆర్థిక స్థోమత పెరగటానికి వీలవుతుంది. సేల్స్‌టాక్స్ వసూళ్లలో కూడ చాలా లీకేజ్ ఉన్నది. మనం అవన్నీ సరిదిద్దితే, హెచ్చు ఆదాయం పొందే అవకాశం ఉన్నది. మన ఫారెస్ట్‌లో కావలసినంత సంపద ఉన్నది. దానిని మనం సక్రమంగా వినియోగించుకోవటంలేదు. మనం తగుచర్యలు తీసు కొంటే-దానినుండికూడ ఆదాయం రాబట్టవచ్చును. ఇదివరకు హైదరాబాద్‌లో ఎగ్రికల్చరల్ ఇన్‌కమ్‌టాక్సు ఉన్నది. దానిద్వారా ప్రభుత్వానికి 2 లక్షల 83 వేల ఆదాయం 60-61 లో వచ్చినట్లు కనబడుతున్నది. ఇప్పుడు ఆ టాక్సును ఎందుకు వదలివేయవలసివచ్చిదో, ఎందుకు దానిని మొత్తం రాష్ట్రమంతటను విస్తరింప జేయలేదో నాకు అర్థంకావటంలేదు. ఆ టాక్స్ ఉంటే, మన ఆధాయం పెంచు

కోనే అవకాశం ఉంటుంది. ధనవంతులపైననే ఆ టాక్స్ పడే అవకాశం ఉంది. రిజిస్ట్రేషన్ శాఖలో కూడ మనకు రావలసిన ఆదాయం రావటంలేదు. ఆస్థులపై తక్కువ విలువకట్టి, మనకు రావలసిన డబ్బు రాకుండా చేయబడుతున్నది. దీనిని ప్రభుత్వం అరికడితే, హెచ్చు ఆదాయం పొందే అవకాశం ఉన్నది. హాస్పటల్స్ ద్వారా కూడ ప్రభుత్వానికి ఆదాయం వచ్చేఅవకాశం ఉంది. అందరికీ ఒకేరకంగా గాక, ధనవంతులనుండి, డబ్బుగలవారినుండి డబ్బు వసూలు చేయవచ్చును. ఆవిధంగా చేయవలసిందిగా రూల్సులో ఉన్నప్పటికీ, డబ్బుగలవారు కూడ హాస్పటల్స్‌లో చేరి ఉచితముగానే వైద్యం పొందుతున్నారు. ధనవంతునుండి డబ్బు వసూలుచేస్తే, ఆవిధంగా ఆదాయంవచ్చే అవకాశం ఉంది. రైల్వేసిబ్బందిలో పోలీసులుఉన్నారు. రైల్వేలు సెంట్రల్ గవర్నమెంట్‌వి అయినప్పటికీ, దానిక్రింద ఉన్న పోలీసు ఖర్చును రాష్ట్రప్రభుత్వమే భరిస్తున్నది, ఆ ఖర్చు సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ భరించవలసిఉంటుంది. ఎస్టేట్స్ ఎబాలిషన్‌యాక్టు మనం అమలుజరుపుతున్నాము. దాని సెటిల్‌మెంట్ జరగటంలో ఆలస్యం జరుగుతున్నది. అందువల్ల ప్రభుత్వానికి రావలసిన డబ్బు రాకుండాఉంది. ఇనాములు, ఖంద్రికలు, గర్భఖంద్రికలు ప్రభుత్వము క్రిందకురాకుండా, ఇంకా ఇనాముల క్రిందనే ఉండినందున ప్రభుత్వానికి రావలసిన డబ్బు రాకపోవటమేగాక, అక్కడి రైతులకు రక్షణలేకుండా పోతున్నది. ప్రభుత్వం వెంటనే ఇనాములను, ఖంద్రికలను ఎస్టేట్స్‌గా మారిస్తే, అక్కడి రైతులకు రక్షణ కలగటమేగాక, ప్రభుత్వ ఆర్థిక స్థోమతకూడ పెరుగుతుంది కాబట్టి, అందుకు ప్రభుత్వం వెంటనే ప్రయత్నించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. పరిశ్రమల విషయమై యింతకు ముందు చాలమంది గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంపై అభినందన తీర్మానంలో చెప్పారు. మన plan యొక్క ముఖ్యోద్దేశం అభివృద్ధి కావడానికి నిరుద్యోగసమస్య, ఆహారసమస్యను పరిష్కారం చేయడం.పరిశ్రమలు మన ప్రభుత్వం గట్టిచర్య తీసుకోవడంలేదు. తీసుకున్నవి కూడ చాలకుంటుపడుతున్నాయి. ప్రభుత్వ యాజమాన్యం క్రింద లేకుండా ప్రైవేటుయాజమాన్యం క్రిందకు ఒకటి వెంబడి ఒకటి పోతున్నాయి. అది పరిశ్రమాభివృద్ధికి దోహదం యివ్వదని నేను గట్టిగా చెపుతున్నాను. గవర్నమెంటు నడిపే రాజమండ్రి పేపరు మిల్లు, గుడూరులో ఉన్న సిరమిక్స్ ఫాక్టరీలో బాగానే లాభాలు వస్తున్నట్లుగా కనబడుతున్నాయి. ఒక్క రాజమండ్రి పేపరు మిల్లులోనే 1959-60 లోనే రు. 3, 27, 655 లు లాభం వచ్చినట్లుగా అట్లాగే సిరమిక్ ఫ్యాక్టరీ, గ్లాస్ ఫ్యాక్టరీలో వచ్చినట్లుగా ఉన్నాయి. ఇవన్నీ లాభాలు వచ్చినట్లుగా కనపడుతూఉంటే, "యివి ప్రభుత్వ యాజమాన్యం క్రింద వీలుపడదు అని గవర్నమెంటు decideచేసి Joint Stock Company క్రింద మార్చడానికి సిద్ధపడ్డాము" అని చెపితే దీని వల్ల మన ప్రభుత్వం, దేశాన్ని పారిశ్రామికం చేయడానికి, ముందుకుపోతున్నదా ? లేక వెనకడుగు వేస్తున్నదా అనేది మనం తెలుసుకోవచ్చు. పారిశ్రామికంగా ముందుకు పోవడానికి ప్రభుత్వం వెనకాడుతున్నది. మీదుమిక్కిలి ప్రభుత్వ యాజమాన్యం క్రింద ఉండినవాటిని ప్రైవేటు యాజమాన్యం క్రిందకు త్రోసివేయడం అనేది

పారిశ్రామికాభివృద్ధికి దోహదం యివ్వదు. పారిశ్రామికాభివృద్ధే unemployment ను పోగొట్టి దేశాన్ని ముందుకు తీసుకుపోవడానికి ఉపకరిస్తుంది. కనుక ప్రభుత్వం దానిని చేపడుతుందని నేను ఆశిస్తున్నాను. గవర్నమెంటు ప్రెస్ ఉన్నది. గవర్నమెంటు ప్రెస్‌వల్ల చాల లాభం రావడానికి వీలు ఉన్నది. దానిని అనేకవిధాల దుర్భరస్థితిలో పెట్టి ఉన్నది. దానిని గురించి అనేక విషయాలు శాసనసభలో చెప్పడంజరిగింది. దర్యాప్తు జరిగింది. దానిలో ఉన్న తప్పులన్ని rectify చేయడానికి ప్రభుత్వం ముందుకు రావడంలేదు. గవర్నమెంటు ప్రెస్‌లో గవర్నమెంటు తరఫున చేయాల్సిన పనులలో కూడ సాలుకు 10 లక్షల రూపాయలవరకు ప్రైవేటు ప్రెస్‌లకు పోతున్నది. ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్‌లో కూడ రు. 6 లక్షలు వరకు ప్రైవేటు యాజమాన్యం క్రింద print చేయాలని ఉన్నది. గవర్నమెంటు ప్రెస్‌ను పటిష్టంచేసుకొని ముందుకు తీసుకుపోయే దానికి బదులు దానిని యింకా అధ్వాన్నస్థితిలోకి తీసుకొని పోవడానికి ఈ ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయడం న్యాయంగా కనబడడంలేదు. Budget కు సంబంధించిన లాభాలు రావడానికి నేను కొన్ని చెప్పడానికి వీలు అయింది. ఇంకా అనేక విషయాలు చెప్పడానికి ఉన్నప్పటికీ వ్యవధి లేనందువల్ల చెప్పడం సాధ్యపడదు. Administration కు సంబంధించి ఒకటి రెండు విషయాలు చెప్పవలసి ఉన్నది.

(Sri K. Punnayya in the Chair)

Revenue Board ను abolish చేయాలని, Deputy Collectors ను కూడ తీసివేస్తే బాగా ఉంటుందని పదే పదే చెప్పడం జరుగుతున్నది. దర్యాప్తు చేస్తున్నాం అంటున్నారు. అది తీసివేసినందువల్ల మన రాష్ట్రానికి లాభమే కాకుండా, కొన్ని దొంతర్లు, red tapism తగ్గించడానికి కూడ కొంతవరకు ఉపకరిస్తుందని నేను అనుకుంటున్నాను. ప్రభుత్వం నడిపే ప్లాన్ మంచిదే. రోడ్డు వేయడం, building కట్టడం వగైరాలు దీనివెంటనే మరో plan కూడ వస్తున్నది. రోడ్డువేస్తే నేను 4 లక్షలు కొట్టేస్తాను అని contractor plan వేస్తాడు. రోడ్డు రోడ్డుగానే ఉంటుంది మట్టి రోడ్డు. అందుచేత ప్రభుత్వం plan వేస్తే వెంటనే వాళ్ళు మరో plan వేస్తున్నారు. అందువల్ల general administration పటిష్టంగాలేదు. దానిని గట్టిగా నడపడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయడంలేదు. కంట్రాక్టర్ల లాభానికి పనికివచ్చేరీతిగా plan అమలుకావడం జరుగుతోంది. ప్రజలకు అనుగుణంగా plan సక్రమంగా అమలు జరగడంలేదనేది మా విమర్శ. Administration పటిష్టంగా లేకపోవడంవల్లనే plan సక్రమంగా జరగకపోవడం ఆఫీసర్స్ కంట్రాక్టర్స్ ప్రజా సహకారం తీసుకోకపోవడం జరుగుతున్నది. ఈ machinery లో మార్పు రావాలని నేను కోరుతున్నాను. Administration కు సంబంధించిన ముఖ్యమైన అంశాలలో co-operative విషయం ఒకటి. Co-operative Act ను amend చేయాలని పదే పదే చెపుతున్నాము. అప్పుడుగాని కొంత పటిష్టం కాదు. అల్లే జటిలమైన సమస్యలు కొన్ని ఉన్నాయి. ఈ నాడు కరువు కాటకాలతో ఒక్క అనంతపురం జిల్లాయే కాకుండా చాల జిల్లాలు బాధపడుతున్నాయి. గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో ఆ విషయం చెప్పారు. దానికొరకు కొన్ని నిర్మాణాత్మకమైన చర్యలు తీసుకోవాలి.

Famine code apply చేయాలంటే కొన్ని ఆటంకాలు వస్తున్నాయి అన్నారు. Famine code కు సవరణచేయాలని పదే పదే చెపుతున్నాము. అల్లే ఇళ్ళ సమస్య వచ్చినప్పుడు Land Acquisition Act వల్ల విలంబన జరుగుతున్నదని చెపుతున్నారు, దానికి amendment తీసుకువచ్చి త్వరగా పూర్తి చేయాలని మేము అనేకసార్లు చెప్పాము. కాని ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నది.

*శ్రీ డి. భాస్కరరావు(కాకినాడ):-అధ్యక్షా, మన Finance Minister బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తూ, ఈ సందర్భంలో తమరు దయతో నాకు యిచ్చిన అవకాశాన్ని పురస్కరించుకొని నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించిన ఒకటి రెండు విషయాలు తెలియజేస్తున్నాను. కాకినాడ రేవు పట్టణం, కాకినాడ రేవు పట్టణం అని తమ దృష్టికి, సభవారి దృష్టికి తేవడం అందరికి తెలియదని కాదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి 600 మైళ్ళ పొడవుగల కోస్తా line ఉన్నది, దేశంలో షుమారు 5 వ భాగం కోస్తా line కలిగినటువంటిది ఆంధ్ర రాష్ట్రం, ఈ కోస్తా line ద్వారా ఏ విధంగా navigation ను develop చేసుకుంటున్నాము అని ఆలోచించినట్లయితే యింతవరకు ఏ విధమైన శ్రద్ధ సభ్యులుగాని ప్రభుత్వం గాని తీసుకున్నట్లు కనబడదు. కాకినాడ, మచిలీపట్టణం, కళింగపట్టణం, భీముని పట్టణం, కృష్ణపట్టణం, వాడరేవు యింకా అనేకమైన పోర్టులు ఎంతో పేరు ప్రఖ్యాతులు కలిగి దేశంయొక్క ఆర్థికాభివృద్ధికి, communications కు చాల ఉపయోగకరంగా ఉండేటటువంటి పరిస్థితులలో, యివన్ని open road spead ports కావడంవల్ల యుద్ధసమయంలో defence దృష్ట్యా నిర్లక్ష్యం చేయబడి బంద్ చేయబడి ఉన్నాయి. వాటన్నిటిని ఉపయోగంలోకి తీసుకువచ్చి తద్వారా విరివిగా ఎగుమతులు జరిపినట్లయితే మన రాష్ట్రానికి communications ఒత్తిడి చాలవరకు తగ్గడానికి అవకాశం ఉంటుంది దానిని గురించి ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకొని అవసరం అయితే experts యొక్క సలహాలు తీసుకొని రేవు పట్టణాలను అభివృద్ధి చేసుకొని తద్వారా communications మీద ఉన్న ఒత్తిడిని తగ్గించుకొన్నట్లయితే ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి ఎంతో ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది. రైల్వేస్ విషయంలో ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి సంబంధించినవి అనేకం పూర్తిగా నిర్లక్ష్యం చేయబడుతున్నవి. ఇది కేంద్రానికి సంబంధించినది కనుక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మనకు కలిగే యిబ్బందులను తెలియజేసి communications చాల efficient గాను prompt గాను అభివృద్ధికరంగాను నడిచేటట్లు చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది.

ఉత్తరాదినుంచి దక్షిణాదికి వెళ్లే రైల్వే lines అన్ని తూర్పునుంచి పడమరకు వెళ్ళే railway lines అన్నీ ఆంధ్ర రాష్ట్రం మీదుగా వెళ్ళడం జరుగుతోంది. అందుచేత ఏ విధమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమం చేసినప్పటికి ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రయోజనానికి మాత్రం కాదు. కలకత్తా - మద్రాసు main line double line చేస్తున్నారు. అది కేవలం north-south communication speed up చేసి ప్రయోజనం పొందడానికి చేస్తున్నారు. బ్రిడ్జిలకు double line చేయడానికి ఎన్నో కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టినప్పటికీ అది ఎంతమాత్రం ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రయోజనానికి కాదు. North-Eastern railway, Central railway, Southern

railway, terminal points అన్నీ ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఉన్నాయి. Passengers పడే యిబ్బందుల మాట అలా ఉన్నప్పటికీ goods కు కావలసిన వాగన్స్ సరఫరా సందర్భంలో terminals అన్నీ ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఉండిపోవడంవల్ల ఈ చుట్టు ప్రక్కల వచ్చినటువంటి వాగన్లు అన్నీ *rolling stock balance* చేసుకోడానికి empty గానే వెళ్లడం జరుగుతోంది. వాల్తేరు విషయం తీసికొన్నట్లయితే Southren Railway కి వచ్చే వాగన్లు, North-Eastern Railway కు యివ్వవలసిన వాగన్లు రోజుకు అయిదు వందలో వెయ్యో return చేయవలసిన బాధ్యత ఉంటుంది north నుంచి, కలకత్తా పైనుంచి దక్షిణ భాగానికంతకు సరఫరా అయ్యే వాగన్లు అన్ని ఆంధ్ర రాష్ట్రం మీదుగా వెళ్ళుతూ ఉండడం, అవి ఎక్కడో ఏ ట్యూటికోరన్ దగ్గరో ఆగిపోవడం, balance చేయడానికి ఆంధ్ర రాష్ట్రం మీద ప్రత్యేక ఒత్తిడి వచ్చి యిక్కడ ఉన్న వాగన్లు సరకులతోటి రవాణా కాకుండా అక్కడకు పంపడం జరుగుతోంది కనుక ప్రభుత్వంవారు ప్రత్యేకంగా దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకోవలసిందని Zone యొక్క ఆవశ్యకత ఈ విషయాల మూలకంగా ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. 1958 వ సంవత్సరములో కాకినాడలో ఒక ప్రముఖమైన బ్రిడ్జికి మన ముఖ్యమంత్రిగారు పునాది రాయి వేశారు. 18 మాసాల్లో పూర్తయ్యే పని అది ఇప్పటికి మూడు సంవత్సరాలైంది. కొంతవరకు చేసి, ఒక సంవత్సరం పనిచేయడం ఆపేశారు. కంట్రాక్టర్నుకు, ప్రభుత్వానికి వచ్చిన వివాదం వలన యీ విధంగా జరిగిందని తెలుస్తున్నది. రహదారీ సౌకర్యములు లేక ప్రజలు చాలా యిబ్బంది పడుతున్నారు. ఈ బ్రిడ్జి నేను యింతకుముందు చెప్పినట్లు చాలా ముఖ్యమైనది. ప్రభుత్వం దీని విషయంలో, ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొనవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఏమైనా యిబ్బంది వుంటే దానిని త్వరగా తొలగించి, వెంటనేపని మొదలు పెట్టించవలసిందగా మరొకసారి తమ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఇంతకుమించి నేనీ సందర్భములో చెప్పవలసినదేమీలేదు. ఈ అవకాశమిచ్చినందుకు తమకు కృతజ్ఞత తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ యం. మునుస్వామి (మెట్లపాక) :—అధ్యక్షా, ఆర్థికశాఖా మాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును ఆమోదిస్తూ యీ సమయములో ఒకటి రెండు విషయాలు మనవి చేయదలచుకున్నాను. మొదట నేను నేషనల్ హైవేస్ గూర్చి చెప్పదలచుకున్నాను. గ్రాండ్ట్రంకు రోడ్డు గూర్చి తమకు తెలుసు. ఇది మనదేశములో ముఖ్యమైన పెద్ద రోడ్లలో ఒకటి. ఈ రోడ్డు ఆంధ్రదేశములలో పోతున్నంతమేర కూడ చాల అధ్వాన్నమైన స్థితిలో వున్నదని మనవి జేస్తున్నాను. మద్రాసునుండి 33 వ మైలునుండి యిది ఆంధ్రదేశములో ప్రవేశిస్తున్నది. అక్కడ వారు ఒక బోర్డుకూడ పెట్టారు. ఆ బోర్డుపై 'Madras State Welcomes you' అని వుంటుంది. అక్కడినుండి ఆ రోడ్డు చాలా వెడల్పుగాను, చదునుగాను చక్కగా వుంటుంది. మనవైపు మాత్రము చాల అధ్వాన్నమైన స్థితిలో మాత్రం వుంది. అక్కడకు వెళ్ళగానే ఎక్కడనుండి అది ఏ రాష్ట్రానికి చెందుతుందో వెంటనే తెలిసిపోయే విధంగా వుంటుంది. ఈ విధంగా వుండడం దేశములో ఒక ముఖ్యమైన రోడ్డు వుండడం చాలా బాధపడవలసిన విషయమని మనవి జేస్తున్నాను. దీనిని బాగుచేయడానికి వెంటనే

శ్రద్ధ తీసుకోనవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అదే రోడ్డుకు గూడూరువద్ద డైవర్షన్ ఏర్పాటు చేశారు. అందుకు 14 లక్షలవరకు ఖర్చు అయింది. 1957 వ సంవత్సరము వరదలలో అది పూర్తిగా కొట్టుకుపోయినది. ఇప్పటికీ అదే పరిస్థితిలో అది వున్నది. ప్రశ్నలు వేసినప్పటికి, జవాబు మాత్రం రావడంలేదు. ఇప్పటికైనా దీని విషయములో శ్రద్ధ గైకొనవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ఇక, ప్రభుత్వ బస్సులగూర్చి ఒక విషయం మనవి జేస్తాను. బెజవాడ నుండి తిరుపతికి బస్సులు వేశారు. కాని, రేట్సుమాత్రం అబ్నార్మల్ గా వున్నాయి. తిరుపతి దేవస్థానం వారు ఏర్పాటుచేసిన బస్సులుకూడ వున్నాయి. వాటి రేట్లుమాత్రం వీటికంటే తక్కువగా వున్నాయి. అందువలన ఆ బస్సులన్నీ నిండుగా వెడుతున్నాయి. ప్రభుత్వపు బస్సులు మాత్రం నలుగురైదుగురితో ఖాళీగా వెడుతున్నాయి. ఈ విధంగా 200 మైళ్లు దూరప్రయాణములలో బస్సులన్నీ ఖాళీగా వెళ్ళడం ప్రభుత్వానికే చాలా నష్టమని గమనించవలసిందిగా చెబుతున్నాను. కాంపిటీషన్ వున్నచోట్ల రేట్లనుతగ్గించి, బస్సులు నిండుగా వెళ్ళేట్లు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అందువలన ప్రభుత్వానికి లాభం కలుగుతుంది. ప్రజలకు ప్రయాణసౌకర్యం కూడ వుంటుంది. ప్రభుత్వం యీ విషయాన్ని గూర్చి వెంటనే ఆలోచిస్తుందని ఆశిస్తున్నాను.

గూడూరు, నెల్లూరు జిల్లాలలో నెల్లూరు తరువాత గూడూరు పెద్ద పట్టణం. వెంకటగిరి, రాజోలు, సూళ్ళూరుపేట, గూడూరు డివిజన్‌కు సంబంధించి గూడూరులో ఒక కాలేజీని ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఈ ప్రాంతానికి అది చాలా సౌకర్యంగా వుంటుంది. గూడూరు మైకా వ్యాపారానికి మూలమైన చోటు. అక్కడ ఎక్కువ ధనవంతులు ఉన్నారు. విరాళాలు కూడ యివ్వగలరు. శ్రీ సుబ్బారెడ్డిగారు శ్రద్ధ తీసుకుంటే తప్పక అక్కడ కాలేజీని స్థాపించగలరని నేను భావిస్తున్నాను. దీనిని గూర్చి వెంటనే ఆలోచించవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

గూడూరు తాలూకాలో మైనర్ ఇర్రిగేషన్ కార్యక్రమాలు కొన్ని వున్నాయి. అందులో కడివేడు చానల్ ఒకటి. దానికి ఇంచుమించుగా 3 లక్షల రూపాయలు అవుతుంది. దానివలన దగ్గర దగ్గర 7, 8 వేల ఎకరాలు అదనంగా సాగులోకి వస్తాయి. ప్రభుత్వానికి 7 లక్షలవరకు వెంటనే ఆదాయం వస్తుంది. ప్రజలకు లాభకరంగాను, ప్రభుత్వానికి ఆదాయం వచ్చేదిగాను వున్న యీ కార్యక్రమాన్ని వెంటనే చేపట్టవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా తూపూరు టాంక్ కూడ వుంది. దాని అవసరాన్ని గూర్చి ఒక పత్రిక సంపాదకీయం వ్రాయడం కూడ జరిగింది. దానిని కూడ వెంటనే చేపట్టవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

(*Mr. Speaker in in the Chair*).

ప్రభుత్వం హరిజన విద్యార్థులకు స్కాలర్‌షిప్పులు బాగానే యిస్తున్నది. కాని, లా గ్రాడ్యుయేట్సు, అప్రెంటీస్ చేసేవారికి గత సంవత్సరం వంద రూపాయలు యిచ్చారట; ఈ సంవత్సరం దానిని యాభై

రూపాయిలకి తగ్గించినట్లుగా తెలుస్తున్నది వెంటనే దానిని తిరిగి వంద రూపాయిలు చేసి, ఆ యాభై రూపాయిలు కూడ యివ్వడానికి ప్రయత్నించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అది యీ నెల 31 తేదిలోపల యివ్వవలసి వుంటుంది, లేకపోతే ఆ మొత్తం లాప్స్ అయిపోయే ప్రమాదమున్నది. ప్రభుత్వం తప్పక ఆ విధంగా చేస్తుందని ఆశిస్తూ యింతటితో సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ బి. హరియప్పడురెడ్డి (షేక్ మహమ్మదుపురం) :—అధ్యక్షా, శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారి నాయకత్వము క్రింద ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వములోని వెనుకబడిన ప్రాంతాలు అభివృద్ధి చెందుతాయని గ్రామప్రాంతాలలోని ప్రజలకు అన్ని సౌకర్యాలు కలుగుతాయని నేను ఆశిస్తున్నాను. మా శ్రీకాకుళం జిల్లా చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం. ఈ సమయములో నా నియోజకవర్గమైన షేక్ మహమ్మద్ పురం గూర్చి కొన్ని విషయాలు చెప్పవలసివుంది. మా నియోజకవర్గములో రెండు సమితులున్నప్పటికి, అక్కడ ఎటువంటి సౌకర్యాలు జరుగలేదు. అందుకు ప్రధానమైన కారణం, అక్కడ ప్రజలందరూ చాల బీదస్థితిలో వున్నారు. వారు ఏ కార్యక్రమానికి కంట్రిబ్యూషన్ యివ్వలేని స్థితిలో వున్నారు. అందువలన అక్కడ ఏ కార్యక్రమం తీసికొనబడటంలేదు. ప్రభుత్వం యీవిషయాన్ని గూర్చి ఆలోచించాలి. మాది సముద్రతీర ప్రాంతం. సుమారు 40,50 గ్రామాలలో చేపలు పట్టుకొని జీవించడం వృత్తిగా గలిగినవారున్నారు. వారు చాల బీదస్థితిలో వున్నారు. అక్కడ వారికి మంచినీటి సౌకర్యాలు లేవు. అక్కడ నదులేమీ లేవు. బావులు త్రవ్వించుకునే స్థితిలో వారు లేరు. అందుచేత ప్రభుత్వం వారి బీదస్థితిని గమనించి, అక్కడ బోరింగ్ వెల్స్‌ను త్రవ్వించి వారికి మంచినీటి వసతి కల్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఆరోగ్య విషయం వున్నది. మాప్రాంతంలో hospitals లేవు. 20 మైళ్ల దూరం వెడితేనేగాని hospital లేదు. ప్రజలకు అంతదూరం వెళ్లడానికి చాలయిబ్బందిగా వుంటున్నది. రహదారి సౌకర్యాలు సరిగాలేవు. అట్టిసౌకర్యాలు కలిగిస్తారని ఆశిస్తున్నాము.

బొంతలమూడూరినుండి పాతర్లపల్లి వరకు ఫిషరీస్ రోడ్డు ఒకటి శాంక్షను అయివున్నదని వింటున్నాము. అది ఏ stage లో నున్నదో తెలియదు. ప్రభుత్వంవారు శ్రద్ధతీసుకొని ఆరోడ్డు అభివృద్ధి చేయించినట్లయితే జాలరు కులంవారు వర్తక వ్యాపారాలు బాగా చేసుకోడానికి వీలుంటుంది. నీటి సౌకర్యాలు సరిగాలేవు. మేము వర్షాల మీద ఆధారపడినవారము. వర్షాలుపడితే పంటలు పండుతున్నాయి. లేకపోతే లేదు. గుడుమూరిగడ్డ ఒకటి వున్నది. దానికి ఆనకట్ట కట్టినట్లయితే 3వేల ఎకరాలకు నీటిసప్లయి జరుగుతుంది. నారాయణపురం ప్రాజెక్టు ఒకటి వున్నది. ఏటికీ నారాయణపురం మధ్యదూరం 4 ఫర్లాంగులు. ఆ నీటిని తిరిగి ఏటిలోనే కల్పుతున్నారు. ఏటిలో కల్పకుండా రామజోగిపురం మీదుగా భగీరధపురం అక్కడనుంచి కోయాం, అక్కడినుంచి కుప్పినికి తెచ్చి సముద్రములో కలపవలసినదిగా ప్రార్థిస్తున్నాను.

Prohibition విషయంలో ప్రభుత్వం ఎక్కువ శ్రద్ధ వహించాలని కోరుతున్నాను. చాలమంది prohibition తీసేయాలని చెబుతున్నారు. అసలు

ప్రభుత్వం prohibition ఏఉద్దేశంతో తెచ్చింది? ప్రజలను బాగుచేయడానికే. దానిని సక్రమంగా అమలుచేయాలని అన్ని రాజకీయ పక్షాలవారినీ కోరుచున్నాను. గ్రామాలలో యువజన సంఘాలను స్థాపించారు. వారికి యీ prohibition వారికి కొంత సంబంధం కల్పించి వాటిద్వారా దీనినమలు చేయాలని నా ఉద్దేశం. నేను practical గా చేశాను కనుక యిట్లా చేస్తే దీనిని సక్రమంగా నడపగలమని నాఅభిప్రాయం.

*శ్రీ కె. నర్సింహారెడ్డి:—అధ్యక్షా, మేము బావుల నీటిమీదే ఆధారపడి సేద్యం చేస్తున్నాము. ఇందుకు electricity కావాలి. మాకు ఏటికాల్వలు, చెరువులు మున్నగునవి లేవు. ప్రస్తుతం కపిలతోలి సేద్యం చేయడంవల్ల రెండెకరాలున్న వాడు ఒక ఎకరమే సాగు చేస్తున్నాడు. అందువల్ల మా ప్రాంతంలో విద్యుచ్ఛక్తి ఎక్కువగా యివ్వాలని కోరుతున్నాను. నా నియోజకవర్గంలో ఒకచోట విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయడం జరిగింది. త్రోవలోనున్న ఎవ్వరికీ యివ్వకుండా తంబళ్లపల్లికి విద్యుచ్ఛక్తి యిచ్చారు. మధ్య గ్రామాలవారు చూస్తూ వూరుకోవలసి వస్తోంది. Elecricity అందరికీ సక్రమంగా యిచ్చేటట్లు చేయాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

60, 70 సంవత్సరాలనుంచీ సాగుచేస్తున్నా, వారికి తప్పించి యితరులకు బంజర్లకు పట్టాలు యివ్వడం జరుగుతోంది. దీనిని గురించి తగుశ్రద్ధ తీసుకోవాలని చెబుతున్నాను. పిచ్చలవాడిపల్లె అనే గ్రామంలో సుమారు 60-70 సం॥లనుంచి 20 యిండ్ల హరిజనులు 2½ ఎకరాలు సాగుచేస్తున్నారు. అటువంటి భూమిని యీనాడు ఆ గ్రామస్తులకు, హరిజనులకు కాకుండా 15 మైళ్ల దూరంలో వుండేవారికీ పట్టాలు యిచ్చారని బాధపడుతున్నారు. ఈ విషయమై శ్రద్ధగా విచారించి తగు తీర్పు యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

ప్రొహిబిషను అమల్లోకి వచ్చినప్పటినుంచీ చాలచోట్ల దొంగసారా, కల్లు అమ్మకం విపరీతంగా వున్నది. దీనిని సక్రమంగా అమలుచేయాలో లేక రద్దు చేయాలో చూడవలసి వుంటుంది. ఇవి అమలులోనికి వచ్చినప్పటినుంచీ త్రాగుడు ఎక్కువ అయినది. నీరా సొసైటీ ఏర్పాటు చేసినప్పటినుంచీ ఎక్కడచూచినా కల్లువుంటున్నది. Prohibitionను పోలీసునుంచి separate చేసినప్పటినుంచీ ఎక్కువ అయినది. వెలిగలలో ఒక నీరాసొసైటీ వున్నది. అక్కడ 20-25 మైళ్ల దూరం ఎద్దుల బండ్లలో తీసుకుపోయి అమ్ముతున్నారు. చేస్తే సక్రమంగా అమలు చేయాలి. లేక పోతే రద్దు చేయాలి.

మా నియోజకవర్గములో బస్సు రూట్సు యిద్దరి ముగ్గురికే వున్నాయి. Elections లో మాకు ఓటు వేసిన వారికే బస్సులలో seats వుంటాయి లేక పోతే వుండదని చాల మందిని బెదిరిస్తున్నారు. ఎన్నికలలో ఒక రూటులో పోయే బస్సును మరొక రూటుకు తెచ్చి అచారాలు చేయడం జరిగింది. దావాలు వేయడం జరిగింది. పోలీసువారు దావాలు వేసిన వారిని బెదిరించడం, వెనుకకు తీసుకోమనడం జరిగింది. నిన్న ముఖ్య మంత్రిగారు bus routes ను Nationalise చేస్తాము అన్నారు. మొదట మా జిల్లాలలో తీసుకోవాలి. లేకపోతే ఆ బస్సు రూట్సు యితరులకైనా యిచ్చి passengers కు యిబ్బంది లేకుండా చేయాలని

కోరుతున్నాను. మదనపల్లి తాలూకాలో నిమ్మలపల్లి ప్రాజెక్టు ప్రారంభిస్తారని ఆశించాము. ఏ కారణంచేతనో దానిని అపుచేసి దానికోసం కేటాయించిన డబ్బు యితరత్రా వినియోగించినట్లు వింటున్నాము. దానిని వెంటనే ప్రారంభించాలనీ, మదనపల్లి తాలూకాలో వెంటనే విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయాలనీ కోరుతున్నాను. మేము కేవలం వర్షం మీద ఆధారపడి వున్నాము. చిన్న చిన్న చెరువులున్నాయి. పూర్తిగా electricity యిచ్చినట్లయితే కొంతవరకు సేద్యం చేసి జీవించడానికి వీలుంటుంది. మా ప్రాంతం కరువు ప్రాంతంగానే వుంటోంది. Relief measures అవసరం. ధాన్యం సరిగా దొరకడం లేదు. బస్సు రూట్సు విషయంలో తగుశ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతూ నేను విరమిస్తున్నాను.

* శ్రీ సి. హెచ్. మల్లిఖార్జున (ఎల్లవరం) :—అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును సమర్థించుచు ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో అవసరమైన పనులను గురించి ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాదలచినాను. ఏజన్సీ ప్రాంతంలో ముఖ్యంగా కావలసినవి నీటివనరులు, ఆ ప్రాంతంలో నీరు పుట్టి సమతల ప్రదేశాలకు సరఫరా అవుతుంది. నీరు ఎక్కడ పడుతుందో అక్కడ దానికి సరియైన పరిస్థితులు ఏర్పాటుచేసి అక్కడి ప్రజానీకానికి వ్యవసాయానికి అందుబాటు చేయడానికి అవకాశాలు ఇంతవరకు కలుగలేదు. అయినప్పటికి ఈ మధ్య కొండపల్లి, జిడ్డంగి ప్రాంతాలలో చిన్న ఆనకట్టలు కట్టాలని ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తోంది. ఈ మధ్య ఫైనల్ సర్వే వగైరా చేసారు. ప్రభుత్వానికి రిపోర్టులు వచ్చాయో, లేదో తెలియదు. అనేకమైన సదుపాయాలు గిరిజనులకు కావాలి. 1952 ప్రాంతంలో గిరిజన డైరెక్టరేటు ఒకటి ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో అయిదారు జిల్లాలకు కలిసివుండేది. అటువంటి దానిని సోషల్ వెల్ఫేరు క్రింద మార్చినందువల్ల సుమారు 10 లక్షల మంది గిరిజనులున్న ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో వారికి కలుగవలసిన సదుపాయాలు సక్రమంగా జరుగలేదని నేను చెప్పగలను. గత సంవత్సరం పి. ఆర్. కాలేజిలో ఒక స్టూడెంటు చదువుతూండేవాడు. అతడు కొండజనుడు. B. A. first year లో వుడగా ఒక దరఖాస్తు పెట్టాడు. ఇంతవరకు సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటులో అది కనిపించలేదు. దానిని గురించి ప్రిన్సిపాలు గారిని కనుక్కోగా సదరు అప్లికేషన్ పంపినట్లు డిస్పాచ్ నెంబరు వగైరాలు పంపారు. ఎంతవరకు గిరిజనులకు సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటు ఉపకరిస్తున్నదో మీరే గ్రహించగలరు. ప్రిన్సిపాలుగారు పంపిన టెలిగ్రామ్ నెంబరు కూడా నేను దాఖలుచేసుకోగలను. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 10 లక్షల మంది వరకు ఉన్న గిరిజనులు, విముక్త జాతులు వారికి ఉపకారాలు కావాలంటే ఒక ప్రత్యేక గిరిజన్ డైరక్టరేటు ఏర్పాటు చేయాలి. ఆర్. ఎస్. మలయప్పన్ గారి రిపోర్టు మేరకు ఒక ప్రత్యేకమైన డైరక్టరేటును ఏర్పాటుచేసి ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో నీటివనరులు, రోడ్లు సర్వే చేయించి అవన్నీ అమలు చేయించాలని కోరుతున్నాను. ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో ముఠాదారుల హయాంలో భూములుంటున్నాయి. వ్యవసాయం చేయడానికి అప్పులు కావాలంటే వారి పేర పట్టాలు లేకపోవడం వల్ల unsurveyed land అవడంవల్ల ప్రభుత్వం ఇచ్చే అప్పులు వారికి దొరకడం లేదు. అందువలన వ్యవసాయం చేసుకొనడం చాలా కష్టంగా ఉంటున్నది. పారితోషికంగా ఏదైనా ఇచ్చి అయినా సరే, సదరు

ముఠాదారీ విధానాన్ని మార్చి భూమిని సర్వేచేయించాక, 50 సంవత్సరాలనుంచి సమతల వాసులు కూడా ఆ కొండలలో వున్నారు. కాబట్టి భూమికి కొంత acreage ని నిర్ణయించి పట్టాలు ఇప్పిస్తారని కోరుతున్నాను. ఆ ప్రాంతంలో హైస్కూల్సు విరివిగా పెట్టాలని కోరుతున్నాను. లాజరాయిలో ఒక హయ్యరు ఎలిమెంటరీ స్కూలు ఉంద. దానిని మిడిల్ స్కూలుగా చేయాలని రిపోర్టు పంపారు. అడ్డతీగెలలో హైస్కూలు పెట్టాలని కోరుతున్నాను. ప్రస్తుతం మిడిల్ స్కూలు ఉన్నది. ప్రభుత్వం హాస్టలు నిర్మించారు. సదరు హాస్టలుకు విరివిగా ఫండ్సు ఇచ్చి గిరిజనులను బాగా చదివించడానికి ప్రయత్నాలు చేయాలని కోరుతున్నాను. చోడవరంలో హైస్కూలును క్రొత్తగా నిర్మించారు. మిడిల్ స్కూలును హైస్కూలుగా కన్వర్ట్ చేసారు, హాస్టల్సు సంఖ్యను ఎక్కువగా పెంచాలని కోరుతున్నాను. ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో రోడ్లు చాలా అవసరం. మలయప్పన్ రిపోర్టు మేరకు విరివిగా interior ఏజన్సీలకు రోడ్లను వేస్తే గిరిజనులకు రాక పోకల సదుపాయాలు కలుగుతాయి. ఏజన్సీలలో ఎక్కువగా ఫండ్సు ఖర్చుచేసి అక్కడి ప్రజలను అభివృద్ధి చేయాలని కోరుతున్నాను. ఏజన్సీ ప్రజలు కేవలం అమాయకులు. ఇతర చోట్లకు వెళ్లి తమ కష్ట సుఖాలను చెప్పుకోలేరు. వారికి తగు ప్రోత్సాహం అన్ని విధాలా ఇచ్చి డబ్బు, నీటి వనరులు, చదువు ఇతోధికంగా ఏర్పాటు చేసినట్లయితే, ఇటువంటి సభాస్థావాలకు గాని మరొక చోటికి గాని పోయి తమ కష్ట సుఖములను చెప్పుకుని అభివృద్ధిలోనికి పోగలుగుతారు. విద్యలేక పోవడంవల్లనే వారు ఆఫీసర్లతో కాని, నాయకులతో కాని కష్ట సుఖాలను చెప్పుకొనడానికి సందేహం, భయం కలిగి ఉంటున్నారు. మాకు కావలసినది చదువు, ఆ ప్రాంతంలో నీరు ఉంది. కోట్లు ఖర్చు అక్కరలేకుండానే వేలతోను లక్షలతోను చిన్న ఆనకట్టలు కట్టుకోవచ్చును. చెరువులను బాగుచేయించవచ్చును. Streams కు అడ్డం కట్టి ప్రతి పొలం లోనికి నీరు మళ్లించవచ్చును. ఒక కోటి రూపాయిలతో అక్కడ అయిదారు ఆనకట్టలు కట్టవచ్చును. ఏజన్సీ ప్రాంతాలకు సదుపాయం కల్పించి ఇతోధికంగా అభివృద్ధిలోనికి తీసుకువస్తారని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ తెన్నేటి విశ్వానాథం (మాడుగుల): — మిస్టర్ స్పీకర్, సర్, ప్రథమంలోనే ఫైనాన్సు మినిస్టర్ గారు ఇలా చెప్పారు—It does not reflect any fresh policy decisions of the new cabinet which assumed charge only a few days back and has not had enough time to study the financial position of the State in sufficient detail. కాబినెట్ విషయమై ఆయన ఆ మాట చెప్పడం చాలా సమంజసంగానే ఉందని నేను అంగీకరిస్తాను. కాని ఆయన మాత్రం చాలా ఏళ్ళుగా అక్కడనే ఉన్నారు. ఆయన ఆ మాట వ్రాసుకోడం అంతగా బాగాలేదు. కాబినెట్ కు సరియైన సలహాలు ఇచ్చి ఫైనాన్షియల్ పొజిషన్ ఏవిధంగా ఉందో వివరంగా చెప్పడానికి ఆయనకు అవకాశం ఉండే ఉంటుంది. ఆయనే ఆ మాట అన్నప్పుడు అట్టే తర్జనభర్జన లేకుండా పెద్ద ఆలోచనతో కూడిన బడ్జెటు కాదన్నమాట, ఆయనచెప్పినమాటే, మేమంతా తప్పకుండా ఒప్పుకుంటాము. ఇది జనరల్ డిస్కషన్ కాబట్టి ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన విషయాలకు కట్ మోషన్స్ లో అవకాశం ఇస్తారచే

అభిప్రాయంతో జనరల్ పాయింట్స్ మాత్రం మనవిచేస్తున్నాను. ఈ మధ్య ఒక మంత్రిగారు ఛీఫ్ మినిస్టర్ గారికి ఉత్తరంవ్రాస్తూ — పత్రికలలో పడింది — రెండు సంవత్సరాలై గవర్నమెంటు stand still అయిపోయింది; కాబట్టి మీరువచ్చి నాయకత్వం పుచ్చుకోవలసిందని ముఖ్యమంత్రిగారికి వ్రాశారు. కాబట్టి యిక్కడ మంత్రిగారి సర్టిఫికేటుపైన రెండేళ్లు stand still లో ఉన్న గవర్నమెంటు క్రొత్త ఛీఫ్ మినిస్టరుగారి నాయకత్వం క్రింద యిటుపైన చాల చురుకుగా జరుగుతుందని మేమంత కూడా ఆశిస్తున్నాం. చురుకుగా జరగడంలో విధానం ఉంది. చురుకుగా జరగడంలో అడ్మినిస్ట్రేషన్ యొక్క ధోరణి, టోన్ శుభ్రంగా మార్చాలని మనవిచేస్తున్నాను. పూర్వకాలం మోస్తరుగా, యీ రెండేళ్లేగాక గత ఏడు సంవత్సరాలు వెళ్లుతున్న పద్ధతి కాక దీనియొక్క పద్ధతి చాలా మారినట్లయితే బాగుంటుందిగాని లేకపోతే గవర్నమెంటు, నాయకులు మారినా, గవర్నమెంటు పద్ధతి ఒకటే అయిపోయినట్లయితే ప్రజలకు ఏవిధముగాను ఉపయోగం ఉండదు. అంతే కాక ప్రజలకు శాసనసభ్యుల మీద అపనమ్మకం పుడుతుంది, ఎవరు వెళ్లినప్పటికీ ఏమీ బాగు అన్నది కాలేదనేటటువంటిది. అటువంటి భావాన్ని పోగొట్టడం ప్రస్తుత గవర్నమెంటు యొక్క ముఖ్యమైన విధి అని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఆ విధముగా ఒక నిరాశాభావాన్ని పోగొట్టడానికి కొన్ని పద్ధతులున్నాయి. నాకు తోచినంతవరకు మనవిచేస్తున్నాను. మొన్న గవర్నరు అడ్రెసుపై చర్చసందర్భంలో నేను చెప్పడంలో విశ్వవ్యాప్తంగా ఉన్నది కరప్షన్ (లంచ గొండితనం) అని మనవిచేశాను. లంచగొండితనాన్ని కేవలమూ నిర్మూలన చేయడం ఎవరికీ సాధ్యంకాదు, అది నేను కూడా ఒప్పుకుంటాను, కాని తగ్గించడానికి సర్వయత్నాలు చేయాలి. మొదట, హెచ్చుస్థాయిలో అధికారస్థాయిలో, రాజకీయస్థాయిలో కరప్షన్ (లంచ గొండితనం) తగ్గించడం చాలముఖ్యం. నిర్మూలన చేయలేకపోయినప్పటికి తగ్గించడానికి తప్పకుండా యత్నంచేయాలి. దానిని తగ్గించడానికి యత్నం చేయాలంటే Anti-corruption Department పెట్టాము, Central Intelligence వారు ఇక్కడకువచ్చి సోదాలు చేస్తారు అని చెబితే చెప్పవచ్చు, అది సరిపోదు. ఇంతవరకు చూస్తునేఉన్నాం గత ఏడు సంవత్సరాలలో Anti-corruption Department వారు చేసే యత్నాలన్ని కూడా చిల్లరవారి మీద పడుతున్నవేగాని పెద్ద పెద్ద వారంతా మనంమాట్లాడుకునేవారు సాధారణంగా డైనింగు టేబిల్సు దగ్గర కూర్చుని క్లబ్బులో కూర్చుని లెజిస్లేచరు తప్పించి యితర చోట్ల అనుకూనే పెద్దవారిపైన యీ డిపార్టుమెంటువారి ప్రతిభ ఏమీ కనిపించడంలేదని ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కరలేదు. మనం మాత్రం చేయగలిగింది వారికి లంచ గొండితనానికి అవకాశాలు వీలయినంతవరకు తగ్గించే లెజిస్లేషను చేయడం. Administrative measures లో కూడా చాలవరకు లంచగొండి తనానికి హెచ్చు అవకాశాలు చేసేవి ఉంటాయి, వాటిని తగ్గించేవి ఉంటాయి. బుద్ధి పూర్వకంగా ఎవరూ అటువంటి శాసనాలను చేస్తారని నేను ఇప్పుడు అనడం లేదు, కాని ఆలోచన లేకుండా చేసిన శాసనాలు ఉంటే లంచగొండితనానికి మార్గం బాగా తీస్తాయని యావన్మందికి అనుభవమైన విషయం. ఉదాహరణకు ఇప్పుడు ప్రొహిబిషన్ ఉన్నది. ప్రొహిబిషన్ అనేటటువంటిది లంచగొండి

తనానికి దారితీస్తుందని అనుభవమువల్ల తెలిసినది. నేను ఎప్పుడూ మద్యపానం చేసినటువంటి వాడను కాను. ఒకరుచేసినప్పటికీ ఏమీ యిష్టంలేదు, చేయకుండా ఉండవలసినదే, కాని దాని విషయం శాసనం చేయడం మంచి గుణానికి దారి తీస్తుందా దుర్గుణానికి దారి తీస్తుందా అని ఆలోచించడం చాలముఖ్యం. ఇక్కడ చాల పూచీతో బాధ్యతతో కూర్చున్నప్పుడు మనం చేసే శాసనం వల్ల ప్రజలకు ఉపకారం అవుతున్నదా, అనుకున్నటువంటి ఏ దుర్గుణాన్ని నిర్మూలించడానికి శాసనం చేస్తున్నామో ఆ దుర్గుణాన్ని తగ్గిస్తున్నదా, ఆ దుర్గుణాన్ని తగ్గించేశక్తి ఉన్నప్పటికీ అంతకన్న దుర్గుణాలు సంఘంలో వ్యాపింప చేస్తున్నదా అనే ఆలోచన చేయడం శాసనసభ్యులుగా కూర్చున్న మన యావన్మంది బాధ్యత అయి ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఏ దుర్గుణం పోకపోవడమే కాకుండా అంతకన్న దుర్గుణం హెచ్చు అయిపోయిందని తెలుసును. ఆ శాసనం సవరించకపోతే మేము కాన్‌స్టిట్యూషన్‌లో డిరెక్టివ్ ప్రిన్సిపుల్స్‌ను బట్టి చేస్తున్నాం, పూర్వకాలంలో అనుకున్న మాటనుబట్టి ఉంచకతప్పదని ఏమి ఉపన్యాసములు యిచ్చినప్పటికీ సంతృప్తి ఉంటుంది కాని సంఘానికిగాని, ప్రజలకుగాని ఉపయోగం ఉండదు. ఈ ప్రొహిబిషన్ శాసనం అటువంటిది. ప్రొహిబిషన్ తేవాలని సత్యాగ్రహాలు చేసినప్పుడు నేను కూడా చేతనైనంత వరకు యత్నం చేశాను. దేశంలో ప్రజలయొక్క భావం ప్రొహిబిషనుకు అనుగుణంగా ఉంటుందనే ఉద్దేశ్యంతో ఆ రోజులలో మేమంతాకూడా పూనుకుని చేశాము. అందులో నేను కూడా కొంతవరకు ముఖ్య పాత్ర వహించి పికెటింగ్సు చేసి "త్రాగుడు రాక్షసి" అని పెద్ద బొమ్మలు, ప్రభలు చేసి కాల్చాము. కాని అనుభవం వచ్చింది. కొత్తగా ప్రజల అభిప్రాయం యీ శాసనానికి అనుగుణంగా లేదని తేలిపోయింది. అప్పుడు మొట్టమొదట శాసనం పెట్టినప్పుడు వాదోపవాదాలు జరిగాయి. 1937 సంవత్సరంలో Composite Madras State లో ఉన్నప్పుడు శాసనం ఆరంభం చేసినపుడు పై దేశాలలో అక్కడక్కడ ఎటువంటి శాసనం చేసినప్పటికీ కూడా యిది జయప్రదం కాలేదు. పదేళ్లు, పన్నెండేళ్లు అయిన తరువాత ప్రతిచోట రద్దు చేశారనేటటువంటిది ఆ రోజులలో చాలమంది చెప్పారు. కాని మేమంతా మహాత్మాగాంధీ చెప్పిన మాటచేత అనండి మా మనస్సులోని సద్భావంచేతననండి మా మోస్తరుగా లోకం అంతా ఉంటారు. ఏ విధముగాను దుర్గుణం ఉండదు అనుకొని శాసనం చేస్తే తప్పకుండా త్రాగుడు మానుతారు. దేశానికి ఉపకారం అవుతుంది, సంఘానికి ఉపకారం అవుతుంది, బీదవారికి ఉపకారం అవుతుందనే ఉద్దేశ్యంతో వాదించి ఒప్పుకున్నాం. కాని అనుభవం వచ్చిన తరువాత మనం ఈ పద్ధతి అంతా మార్చుకోవాలని యిప్పుడే తేలినది. పైవారు చెప్పిన వాదము సాంఘిక వ్యవస్థలో గ్రంధకర్తల అభిప్రాయము, లేకపోతే యితర దేశములలో జరిగిన అనుభవాలను మనదేశంలో జరిగిన వాటితో పోల్చిచూస్తే ప్రొహిబిషన్‌ను యిప్పుడు మనం రద్దుచేస్తే చాలమట్టుకు కరప్షన్ తగ్గడానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రొహిబిషన్ స్టాఫ్ అందరిని కరప్ట్ చేస్తున్నది. పోలీసు స్టాఫ్ వారిని కరప్ట్ చేస్తున్నది. వారంతా తక్కువ జీతాల వారు. మధ్యతరగతి ప్రజలు వారి కుటుంబాలను రాబోయే తరాలలో లంచగొండితనం అనే భావం

ముంచివేస్తున్నది. దీని విషయమై మన అందరకు తెలుసును. కాదని వాదన కోసం వాదించినట్లయితే నేను ఏమీ అనలేను కాని రేపు కట్ మోషన్స్ పైన వారి పార్టీ సభ్యులకు free vote యిప్పించవలెనని నేను అడుగుతున్నాను. Free vote యిప్పించండి. దేశంలో అభిప్రాయం శాసన సభలో ఉన్న అభిప్రాయం ఏ విధముగా వెళ్లుతోందో ఆ విధముగా వెళ్లితే చాల బాగుంటుందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. అనుభవ పూర్వకంగా తెలిసినది ఇది అన్ని విధాల స్టాఫ్ కరప్ట్ చేస్తున్నది. ఒక చిన్న ఉదంతం మనవి చేస్తున్నాను. ఒకప్పుడు ప్రొహిబిషన్ extend చేయాలా, modify చేయాలా లేక తగ్గించాలా అనే విషయం వచ్చి ఒక వాదం జరిగినప్పుడు పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగులు మంత్రులు కూర్చొని ఉండగా ఒక పెద్ద పోలీసు ఉద్యోగి "దీనిని మా పోలీసు వారికి అప్పచెప్పవద్దు, పోలీసు వారు కరప్ట్ అయిపోతారు" అని చెప్పారు. ప్రొహిబిషన్ ఎన్‌ఫోర్సుమెంటులో పోలీసు ఉద్యోగులనే కరప్ట్ చేస్తుందంటే ఎంత కరప్షన్ అందులో ఉందో ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కరలేదు. ఇదివరకే తెలియనటువంటి విషయం కాదు. తెలిసి కూడా మనం మేల్కొనకపోతే అనేక రంగాలలో అనేక మందిని కరప్ట్ చేసినటువంటి వారమవుతాము. ఒకసూత్రం ఉందా? ఇది ఢిల్లీలో ఎన్నాళ్లుంది ప్రొహిబిషన్! ఒకరోజు. మిగిలిన రోజులలో కొనుక్కోవచ్చు. ఇళ్లలో శుభ్రంగా త్రాగవచ్చు. వెస్ట్ బెంగాల్‌లో రెండురోజులు ఉంటుంది. అక్కడ స్టాండర్డు వేరు, తెలంగాణా స్టాండర్డు వేరు. ఆంధ్రలో స్టాండర్డు వేరు. అనేక రకాలైన స్టాండర్డ్సుతో కూడుకున్న సూత్రాన్ని ఇది ఊరికే నిలిచి చాలమంచిది అంటే మంచిదేనని నేనూ చెబుతాను. అబద్ధం ఆడక పోవడం చాల మంచిదేనని మనవి చేసుకుంటున్నాను. అయితే అబద్ధాన్ని నేరంక్రింద చేస్తున్నామా? శాసన సభలో నిలుచుని అబద్ధం చెప్పినా కోర్టులో నుంచుని అబద్ధం చెప్పినప్పుడు కోర్టులో దాఖలు చేసిన అఫిడవిట్‌లో అబద్ధం చెబితే దానిని నేరం అన్నాం. కాని మామూలుగా మాటలాడుతూ ఆడిన అబద్ధాన్ని "నేరం" అనలేదు, దోషం అన్నాం అంతే. దోషము కాని నేరము కాదు. Penal code క్రింద నేరముగా చూసినట్లయితే మనము ఎన్ని కోట్ల మంది ప్రజలు వున్నామో అన్నికోట్ల మంది పోలీసు వారిని పెట్టుకోవాలి. అన్ని కోట్ల మంది పోలీసువారు లంచాలు పుచ్చుకోకుండా తిరిగి అంతమంది మనుష్యులను వారిమీద check పెట్టవలసి వస్తుంది. కాబట్టి ఇది సాధ్యమా అసాధ్యమా అనేది చూసుకొంటాము. దోషముగా వున్న దాన్ని, సంఘానికి వ్యతిరేకముగా వున్న దానిని "నేరము" అవునా కాదా అనే విషయము ఆలోచిస్తాము. అనుభవము వల్ల తేలిపోయింది. శుభ్రముగా అంతమంది ఒప్పుకొన్నదే. Clubs లో అంతా ఒప్పుకొనేదే. మనము, మంత్రులు వేరే కూర్చొని మాట్లాడేటప్పుడు వారుకూడ ఒప్పుకొనేదే కాని శాసన సభలోకి వచ్చే సరికి ఒక విధమైన ఎలర్జీ లాంటిది పెట్టుకొని కూడదు కూడదు అని ఎంతమంది వుంటారో అంతమంది తప్పకుండా వ్యతిరేకముగా నిలబడతారు. ఈ double standards ఎందుకు ? మనస్సులో ఒకటి, చేసేకార్యము ఒకటి ఎందుకు? ఒక దానిలో ఇలా చేసినవారము మిగిలిన కార్యాలలో కూడ ఇలాగే చేస్తాము అని అంతా అనుకోవచ్చు. మనము

మనస్సులో అనుకొన్న కార్యక్రమము కార్యరూపములో చేయగలము అను నమ్మకమే లేకపోయినట్లయితే అటువంటి కార్యము చేస్తానని చెప్పుట చాల తప్పు అని మరొకసారి మనవిచేస్తున్నాను.

Corruption ను increase చేసేది ఇంకొకటి ఉంది. గవర్నమెంటు, తాము discretion ఉపయోగించే ఏర్పాట్లు చేస్తూవుంటారు; రెండవ ప్రపంచ యుద్ధము అయిన తరువాత ప్రతి సందర్భమందు నామమాత్రముగా శాసనము వుంటోంది. దానిలో వున్న discretionary powers అన్నీ కూడ ప్రభుత్వమే ఉంచుకొంటున్నది. ఎన్ని స్థాయీలలో ఈ discretion power ఉపయోగము చేయడానికి అవకాశము వున్నదో అన్నిచోట్ల కూడ ఒకవిధమైన corruption ప్రబలడానికి వీలుంటుందని ప్రత్యేకముగా మనవిచేయనక్కరలేదు. పాత శాసనాల సంగతి అక్కరలేదు. ఇప్పుడు ఇక్కడ మనముందు పెట్టబోయే శాసనం చూడండి. నిన్న ఒక ఆర్డినెన్సు ఇస్యూ చేశారు. ఇంకా శాసనము తేలేదు. మార్చి 17 వ తేదీన ఆర్డినెన్సు ఇస్యూ చేసినప్పటికి దానికణుగుణమైన శాసనం పెడతామని మాట ఇచ్చారు. కాని అది మావరకు రాలేదు. మునిసిపల్ కౌన్సిల్‌ను ఎంతకాలము పొడిగించాలో అది గవర్నమెంటువారి అభిప్రాయ ప్రకారముగా suitability ని బట్టి చేసుకొంటారని అన్నారు. అది శాసనము అంటారా ? శాసనము అనేదానికి ఒక పరిమితి ఉంటుంది కాని దీనిలో discretion కు పరిమితి ఏమీలేదు. వారికి తోచినంతకాలము పొడిగిస్తామని అన్నారు. ఇలాంటివి అనేకం ఉన్నవి. అలాగననే Sales-tax Act తీసుకోండి. ప్రభుత్వమునకు డిస్క్రెషన్ మితిమీరి ఉంచుకొన్నారు. చాల విషయాలు గవర్నమెంటు discretion కు వదులుతారు. గవర్నమెంటు indiscretion అవడముతోనే అది ఒక మంత్రిదగ్గరే వుండదు. గ్రామాధికారుల లెవెల్ నుంచి ముఖ్యమంత్రి లెవెల్ వరకు అనేక స్థాయీలలో వుంటుంది. Discretion వున్నచోటల్లా రాజకీయమైన పలుకుబడి వుంటుంది. అది చాల ప్రమాదకరమైనది. డబ్బు ఇచ్చిపుచ్చుకొనే corruption కు అవకాశాలుంటాయి. శాసనములందు గవర్నమెంటు discretionary పవర్సు ఎంత తగ్గితే అంత బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. మనము చేస్తున్నది శాసనము. ప్రజలకు అందులో ఇబ్బందులు వచ్చినట్లయితే కోర్టుకుపోయి సవరించుకొనే అవకాశము వుండాలి. గవర్నమెంటుకు అధికారాలు వుంచుకొనే శాసనము అయితే చేయనక్కరలేదు. శాసనములు లేకుండా అధికారాలు చలాయించవచ్చు. పూర్వకాలములో ఔరంగజేబు, షాజహాను చక్రవర్తులు అమలుచేసుకొన్న విధముగా, లేకపోతే ఇంగ్లండులో Henry VIII, Edward I అధికారము చెలాయించిన విధముగా హక్కులను చెలాయించుకోవచ్చు. శాసనము అని పేరు చెప్పి, శాసనసభ్యులను తీసుకొనివచ్చి, కొంతడబ్బు ఖర్చుపెట్టి శాసనాలలో వున్న బలవంత ప్రభుత్వపు discretion కు వదిలిపెడితే అనేక స్థాయీలలో political influence use చేయడానికి, money use చేయడానికి అవకాశము వస్తుంది. కాబట్టి అటువంటిశాసనాలను తగ్గించడమువల్ల corruption తగ్గుతుంది. కొన్ని అదనపు

కార్యక్రమాలకు ప్రభుత్వము తమ సిబ్బందిని వాడుతున్నది. State loans వసూలు చేయుటకు గవర్నమెంటు సిబ్బంది యావత్తు పనిచేస్తున్నది. State loan subscriptions ప్రభుత్వపు ఉద్యోగులు వసూలుచేయుట 1952 లో ప్రారంభమైనది. అప్పుడుకూడ లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీలో ప్రశ్న వేస్తే మాకు వచ్చిన భోగట్టా తప్పు అని అప్పటి ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. అట్టి, ఉద్యోగస్తులు వసూలు చేయుటతప్పు అని ఒప్పుకున్నారు. కాని ఇప్పుడు నికరముగా తెలిపోయింది. చందాలు ఉద్యోగస్తులు వసూలుచేయుట విశ్వవ్యాప్తమైపోయింది. Commercial tax department వారు అనండి B. D. Os అనండి, కాగితాలు రిజిస్ట్రేషను సమయంలో రిజిస్ట్రార్లు అనండి, వీరు వారు అనడమేల ప్రభుత్వ డిపార్టుమెంట్సు ఎన్ని వున్నవో అన్ని డిపార్టుమెంట్సు కూడ ఈ state loans వసూలుచేస్తున్నారు. ఈ వసూలు చేయడములో ఉద్యోగస్థులలో ప్రతివారికి కోటా వేస్తూ వుంటారు. ఆకోటాప్రకారం వసూలుచేయాలి. వీరు అడిగిన subscriptions అందరూ ఇవ్వడానికి సిద్ధముగా వున్నారా? దేశములో అంత డబ్బువుందా? ప్రతి వారు రు. 100/- రు. 200/- చందా వేయడానికి? అందుచేత వీరు చేస్తున్నది మీ అందరికి తెలిసే వుంటుంది. హెచ్చు కమీషను చూపించి నట్లయితే గొప్పవారు ఎక్కువగా చందాలు వేస్తారనే ఉద్దేశముతో బజారులోకి పోయి ప్రతివారి దగ్గర 4 % కమిషన్ ప్రాప్తికి డబ్బు ఇమ్మంటారు; అల్లా తీసు కొంటున్నారు. దానికి లెక్కలేదు. రసీదులుండవు. కొంత వసూలు చేసిన ఉద్యోగస్థులు తీసుకొంటారు. ఇది పుచ్చుకొని మామూలుగా ఇచ్చే కమీషను కన్న కొంచెము అదనముగా ఎక్కువ చందా వేసిన వారికి ఇచ్చి loans వసూలుచేస్తారు. ఒక B. D. O కు 1 లక్ష 50 వేలు వసూలు చేయాలని కోటా నిర్ణయించారు. అతనికి తనకుటుంబ సంప్రదాయంవల్ల లేనిపోని లెక్కలు వ్రాయడం ఇష్టములేదు. Forms నింపి సంతకం పెట్టి డబ్బు ఇచ్చినవారి దగ్గరే loans వసూలు చేశాడు. అతనికి కేటాయించిన 1 లక్ష 50 వేలలోను 80 వేల రూపాయలు వసూలుచేశాడు. కలెక్టరు వచ్చి ఈ B D. O.పని చాల slow గా వుందని అన్నారు. అతడు హడలిపోయాడు. చిన్న వాడు. ముందుకు రావలసినవాడు. లక్షాయాభైవేలు కాదు 10 లక్షలు కోటా ఇచ్చినప్పటికి ఒక్కరోజులో forms నింపి కొంత కమీషన్‌ను వారు జేబులో వేసుకొని కొంత గొప్పచందా దారులకు ఇచ్చి loans కోటా పూర్తి చేసిన ఉదాహరణలువున్నవి. నేను బెజవాడ వెళ్లినపుడు ఒక వర్తకుని అడిగాను "ఏమయ్యా నువ్వు ఏమాత్రము ఇచ్చావు" అని. "ఇచ్చానండి ఇవ్వక నన్ను ఏమిచేయ మన్నారు. లేకపోయినట్లయితే నా పుస్తకాలు మరో కమీషన్ మీద తీసుకొం టారు" అని సమాధానం చెప్పాడు. Commercial Tax Officers వెడితే జంకని వారు ఎవ్వరూ ఇక్కడలేరు. ప్రముఖ రాజకీయవాది ఎవరయినావుంటే వారికి ఆ ఆఫీసర్లు జంకుతారు తప్ప లేకపోతే యావన్మంది Commercial Tax Officers ను చూడగానే జంకవలసినదే. వారికి వారికి లావాదేవీలు వుంటూ వుంటాయి. అందుచేత corruption బాగా పెరుగుతూ వుంటుంది.

"Administrative tone ను improve చేస్తాను impartial గా honest గా చేస్తాను" అని ముఖ్యమంత్రి గారు నాయకత్వము స్వీకరించిన రోజునే అన్నారు. చాల సంతోషము. వారికి నా అభినందనలు అలా చేయడానికి మార్గాలు మనవి

చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు జరిగే పద్ధతులు కొంచెము మార్చినట్లయితే సాధ్యమయినంతవరకు వీటిని తగ్గించడానికి అవకాశము వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

"జిల్లా పరిషత్తులకు సెక్రటరీగా కలెక్టరును వెయ్యకండి. అంత హై ఆఫీసరు కావలసివచ్చినట్లయితే ఒక Joint Collector ను వేయండి" అని ప్రభుత్వమునకు వ్రాశాను. జిల్లా పరిషత్తులు కరడుకట్టుక పోయిన రాజకీయాలతో కూడి వున్నవని తమకు తెలియని వ్యవహారం కాదు. ప్రతి రక్త కణములోను ఇంకిపోయి పార్టీ కక్షలతో కూడినవి ఈ జిల్లా పరిషత్తులు. జిల్లా శ్రేయస్సు అంతా ఏకముగా చూడవలసిన కలెక్టరును తీసుకొని వచ్చి ఇందులో ఉంచితే పరిషత్తు రాజకీయాలలో పడతాడు. పడడానికి అవకాశము వుంది. ప్రతివారు పడతారా-అంటే పడ్డవాళ్లూ తెలుసు. పడనివాళ్లూ తెలుసు. అనుకోకుండా పడిపోయినవారి సంఖ్య హెచ్చుగావుంటుంది. అటువంటి అవకాశము ఇవ్వకూడదు. పరిషత్తు ప్రెసిడెంటుతోపోయి తోకలాగ కలెక్టరు తిరుగుతున్నాడా, లేదా అనే ప్రశ్న కాదు. తిరిగిన ఉదాహరణలు నాకు తెలుసు. చేయి కాలిన తరువాత దూరముగా వున్నామని చెప్పిన కలెక్టర్లు తెలుసు. వారికి అటువంటి అవకాశాలు ఇచ్చి ఇరుకులో పెట్టవద్దని మనవి చేస్తున్నాను, రాజకీయముగా administrationను పవిత్రం చేయాలన్నట్లయితే, ఏమాత్రమైనదని శీలాన్ని, గుణాన్ని హెచ్చు చేయాలన్నట్లయితే అటువంటి అవకాశాలు తగ్గించాలని నామనవి. మానవమాత్రులు చేయగలిగినది అదే. అధికారములో ఉన్నతరువాత ప్రతిదీ బాగుచేయలేము, కాని వాటి దుర్గుణము తగ్గించడానికి మనము యత్నము చేయవచ్చు. అధికారంలో వున్న తరువాత ప్రతిదీ కూడా మనం బాగుచేయలేము కాని దుర్గుణం తగ్గించటానికి ప్రయత్నంచేయవచ్చు. అందువల్ల నేను మనవిచేసేది జిల్లా కలెక్టరును జిల్లా పరిషత్తు యొక్క పాలిటిక్స్‌లో కలుపకుండా వుంచినట్లయితే చాలావరకు ఈ తగాదాలు తగ్గుతాయని. జిల్లాపరిషత్ ప్రెసిడెంటుకు లోకల్ బాసెస్ వుంటారు. ఈ లోకల్ పొలిటికల్ బాసెస్‌కు అన్ని పరిస్థితులు బాగా తెలుసు. వీరి భుజాల మీదచేతులు వేసి పొగిడితే ఏ పని జరుగదు! కలెక్టరును వీరంతా వున్న ఆ పాలిటిక్స్‌లోకి ప్రవేశపెడితే వారు పంపించే తప్పు అప్లికేషనులు, తప్పు రోడ్లు, తప్పు శాంక్షన్స్, కంట్రాక్టర్లు పని చేయకపోయినా బిల్లులు పాస్ చేయించాలని కబుర్లు వచ్చినప్పుడు కలెక్టరు ఏమిచేస్తాడో ఆలోచించండి. అది నేను చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ యొక్క టోన్ పడి పోవటానికి ఇవన్నీ కారణాలనే నేను మనవిచేస్తున్నాను. నేను ప్రత్యేకంగా ఒక మినిష్టరును కాని, ఒక సమితి ప్రెసిడెంటును కాని, ఒక జిల్లా పరిషత్తు ప్రెసిడెంటును కాని, కలెక్టరును కాని అంటున్నానన్న మాట కాదు. కాని అటువంటి అవకాశాలను తగ్గించటం అనేది మనచేతుల్లో వుంది. ఈ శాసనం మనం చేస్తున్నాం. కలెక్టరు యొక్క విధులు వేరు, జిల్లా పరిషత్ యొక్క విధులు వేరు, వారి బాధలు వారిని పడనివ్వండి, వీరి యొక్క బాధలు వీరు పడతారు. ఎడ్మినిస్ట్రేషన్‌ను మాత్రం పాలిటిక్స్‌లోకి తీసుకురావద్దని మనవిచేస్తున్నాను. మామూలుగా ప్రతిచోట యం. ఎల్. ఎ. వచ్చి చెప్పాడంటే ఉద్యోగస్థులు భయపడిపోతున్నారు. గత ఏడు సంవత్సరాల నుండి ఒకే

ప్రభుత్వం, ఒకే పార్టీ అధికారంలో వుండటం వల్ల చాలామంది ఉద్యోగస్థులకు ఇటువంటి భయం పట్టుకొంటున్న మాట వాస్తవం. చిన్న ఉదాహరణ మనవిచేస్తాను. ఒకసారి రెంట్ కంట్రోల్ వ్యవహారం చూస్తున్న ఆయన దగ్గరకు ఇద్దరు లాయర్స్ వెళ్లి ఏదో ఆర్గ్యూచేస్తున్నారు. అంతలో బంట్రోతు వచ్చి చెవిలో ఏదో చెప్పాడు. వెంటనే ఆ కాగితాలు అట్లాగే వుంచి, ఆ లాయర్లను అక్కడే కూర్చోబెట్టి నేను లోనికి వెళ్లివస్తా, కూర్చోండి, అని చెప్పకుండానే లోపలకు వెళ్లాడు. లోపలినుంచి అరగంట అయినా రాలేదు. లాయర్లకు వుండటమో వెళ్లటమో తెలియలేదు. అయినా ఆ పిటిషన్ చాలా ముఖ్యమయినదని వారు అలాగే కూర్చున్నారు. లోపలనుండి కాఫీ కప్పుల చప్పుడు వినిపిస్తున్నది. సిగిరెట్ల పొగ వలయాకారంగా చుట్టలు చుట్టలుగా వస్తున్నది. ఎవరో ఎం.ఎల్.ఎ. వచ్చారు, వారు ఏమో కావలసిన వ్యవహారాలు మాట్లాడుకొంటూ అరగంట తరువాత బైటకు వచ్చి ఆలస్యమైంది, ఎక్స్క్యూజ్ మీ అని ఒక మాటైనా అనకుండానే ఆ ఉద్యోగస్థుడు వ్యవహరించాడు. ఒక చోట ఇట్లా నడిచాడని కాదు. ఈ మాదిరిగా నడవటానికి మనం అవకాశం ఇస్తున్నాము. ఎం. ఎల్. ఏ లకు అంత ఇన్ఫ్లూయన్స్ ఇవ్వకూడదని నేను అంటున్నాను. నేనూ ఎం. ఎల్. ఏ.నే నాకూ ఇన్ఫ్లూయన్స్ కావాలి. అయితే యం. ఎల్. ఎ.గా ఇన్ఫ్లూయన్స్ వుండకూడదు. పౌరుడుగా ఇన్ఫ్లూయన్స్ కావాలి. నా పలుకుబడి నేను సంపాదించుకోవాలి. నా శీలం నా సత్ప్రవర్తన వల్ల నాకు పలుకుబడి కావాలి కాని నేను ఎం. ఎల్. ఎ. కాబట్టి ఇన్ఫ్లూయన్స్ ఇచ్చి ఉద్యోగస్థుల మీద రుద్దాలంటే అది నాకు ఇవ్వవద్దని మనవిచేస్తున్నాను. ఏ రోజు అలా చేస్తారో, ఏ రోజు జిల్లా అఫీసరు పైన లోకల్ బాసెస్ యొక్క వత్తిడి తగ్గిస్తారో ఆ రోజు గవర్నమెంటు పవిత్రమై భారతదేశానికి మంచి పేరు వస్తుంది. అలాంటి పేరు ప్రతిష్టలు సంపాదించిండని హెచ్చరిస్తున్నాను. జిల్లా పరిషత్తు ప్రెసిడెంటులను మేము చేశామా మేము వెళ్లామా అని మంత్రులు అనలేదు, అలా చేసిన వారు కాదనలేదు. గత చరిత్ర నాకు తెలుసు. జరుగుతున్నది, జరగబోతున్నది కూడా నాకు తెలుసు. జిల్లా పరిషత్ ప్రెసిడెంట్ ఎన్నిక కావలసివచ్చినప్పుడు మంత్రులు పర్యటన చేసి తమ తాలూకు మనిషి ఎలా కావటమా అని ఆలోచించటం నాకు తెలుసు. స్టేటులో వున్న నమూనా చిన్న సైజులో జిల్లాలలో కావాలి. అదే మాదిరిగా సమితులలో కావాలి. ఈవిధంగా ఒకటే ఏర్పాటు అన్నిచోట్లా వుంటే మన వికేంద్రీకరణ ఎక్కడ వుంటుంది ? మనకు సద్విమర్శ ఎక్కడ్నుంచి వస్తుంది ? అవి రావు అని చెబుతున్నాను. అటువంటివి తగ్గిస్తే జనరల్‌గా వున్న ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ యొక్క టోన్ ఇంప్రూవ్ అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇక, ట్రాన్స్‌పోర్టు విషయం చూస్తే ట్రాన్స్‌పోర్టు ఉద్యోగస్థులు చాలా ముఖ్యమైనవారు. సేవనలైజు కాని ప్రాంతాలలో అక్కడ వున్న ఉద్యోగస్థులు చాలా ముఖ్యులు. అక్కడ వుంటే బ్రేక్ ఇన్స్‌పెక్టర్లంటే మంత్రులతో స్నేహం వుంటే తప్ప లేకపోతే ఎంత భయంవుంటుందో అందరకూ తెలుసు. ఎన్నికల సమయంలో ఎన్నికలకు డబ్బు కావలసి వచ్చినప్పుడు అనేక విధాల సంపాదించారు, జాయింట్ స్టాక్ కంపెనీనుంచి

స్పిండిల్‌కి ఇంత అని, టన్నుకి ఇంత అని వసూలు చేసిన సంఘటనలు అనేకం వున్నాయి. జ్యూట్ మిల్లులో కదురుకు ఇంత అని వసూలు చేసినవి వున్నాయి. ఇవన్నీ చాలక ట్రాన్స్‌పోర్టు ఆఫీసర్స్‌ను కూడా ఉపయోగించారు. కాదని ఏ మంత్రి చెప్పలేరు. ఒక కమిటీ వేస్తే నేను రుజువులు తీసుకువస్తాను. ట్రాన్స్‌పోర్టు ఆఫీసరు వెళ్లి మీకూ రిఫండ్స్ వస్తున్నాయి, ఆ రిఫండ్స్ అన్నీ కాంగ్రెసు ఎన్నికల ఫండ్‌కు ఇవ్వాలి, తెలిసిందా అని చెప్పారు. ఆ వెనుకాలే ఒక ప్రైవేటు కంపెనీదారు మనిషి వెళ్లి రిఫండ్ బిల్లు పట్టుకు వెళ్లి రిఫండు ఎన్‌డార్స్‌మెంటు తీసుకొని తరువాత ఆ డబ్బు కాంగ్రెస్ ఎలక్షన్ ఫండ్‌కు తీసుకొన్నట్లు మరొక చీటి సంతకం పెట్టించుకొని తీసుకొన్నారు. రెండు ఉదంతాలు నాకు తెలుసు. నా జిల్లాలో చేసినవారు, నా తాలుకాలో చేసినవారు ఎన్ని జిల్లాలలో చేసివుండరు ? ఎన్ని తాలూకాలలో చేసివుండరు? ఏ ఆఫీసరైనా తన పనేదో తాను చేసుకోవాలి కాని ఎన్నికల కోసం పని చేయటం ఎంత న్యాయమో ఆలోచించండి. కళ్ల ముందరే అటువంటి ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయి. కనుక కరప్షన్ తగ్గాలంటే, పొలిటికల్ కరప్షన్ తగ్గాలంటే ఇటువంటి పనులు కూడదు. ఉద్యోగస్తులను ఎన్నికల పనులకు వాడుకో కూడదు.

మిగిలిన విషయాలెన్నో సుందరయ్యగారు చెప్పారు. వీటైతే కమిటి వేయమన్నాను. దానిని ముఖ్యమంత్రిగారు చులకనగా తోసేశారు. ఉద్యోగస్థులు ఎన్నికల సంబంధం పెట్టుకొంటే అది ఎవరి పక్షాన పెట్టుకొన్నా మంచిది కాదని వారు కూడా ఒప్పుకొన్నప్పుడు కమిటీ వేయటానికి అభ్యంతరం ఏమిటి ? వారు వాటిని వీటిని రైటాఫ్ చేసుకొందాం అన్నారు. క్రిందటి మంత్రివర్గంలో వారూ వీరూ ఒకరి మీద ఒకరు ఆరోపణలు చేసుకొని ఎన్నికలు వచ్చేసరికి రైట్ ఆఫ్ చేసుకొని ఏకం అయినట్లు వుంది. అలా రైట్ ఆఫ్ చేసుకొంటే మన సంఘం బాగుపడదని మనవిచేస్తున్నాను. దుష్టశిక్షణ అని చెబుతారు కనుక దుష్టశిక్షణ కనుపించినప్పుడు గవర్నమెంటు వారు రైట్ ఆఫ్ అనకుండా దానికి తగిన శిక్ష ఏర్పాటు చేస్తే మన సంఘం బాగు పడుతుంది కనుక వీటన్నింటిని చులకనగా తోసివేయకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. ఆవిధంగా చులకనగా త్రోసివేస్తే మనం ఇంపార్షియాలిటీ తీసుకురాలేము. ఇంపార్షియాలిటి లేకపోతే ఏ గవర్నమెంటు నిలవదు. కేపిటలిస్టిక్ సొసైటీ అయినప్పటికి, సోషలిస్టిక్ సొసైటి అయినప్పటికి ఎడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో ఆనెస్టి లేకపోతే సంఘం నాశనం అవుతుంది. దానికి ఇప్పుడు అన్నిస్థాయిలలో విశ్వవ్యాప్తంగా వున్న లంచగొండితనమే నిదర్శనము.

డెమొక్రసి సరిగా వుండాలంటే ఎడ్మినిస్ట్రేషన్‌కి, జస్టిస్‌కి, ఎగ్జిక్యూటివ్ అనేది ఎంత దూరంగా వుంటే అంత మంచిది. ఎగ్జిక్యూటివ్ యొక్క ఇన్‌ఫ్లూయన్స్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ మీదా, జ్యూడిషియరి మీద వుండనే మాట ఎక్కడా లేకుండా చేయాలని నేను ప్రార్థిస్తున్నాను. మీకు జ్ఞాపకం వుండే వుంటుంది, గుంటూరులో హైకోర్టు పెట్టినప్పుడు సరిగా పదకొండు గంటలకు ఓపెన్ చేస్తారని నోటీసు ఇవ్వటం, ఓపెన్ చేసిన హోమ్ మినిస్టర్ ఖడ్డూని లోపలకు

తీసుకువెళ్లటానికి కూడా టైం లేదని అరనిమిషం కూడా అలస్యం చెయ్యకుండా చీఫ్ జస్టిస్ సరిగా పదకొండు గంటలకు కోర్టు వర్క్ ప్రారంభించారు. గుంటూరులో హైకోర్టు ఓపెన్ చేసిన నాడు జరిగిన దానికి విపరీతంగా మొన్న ఇక్కడ జరిగింది. స్వేరింగ్ సెరిమని జరిగిన నాడు హైకోర్టు మామూలుగా పదకొండు గంటలకు కాక పన్నెండు గంటలకు ఓపెన్ అయినది. అటువంటిది ఎక్కడా జరుగకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. ఎగ్జిక్యూటివ్ యొక్క ఇన్ఫ్లూయన్స్ జ్యుడిషియరి మీద వుంది అనే, వాతావరణం పుట్టకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇందులో ఏదో పర్పాటు జరిగిందని కాదు. అటువంటి వాతావరణమే ఇందులోనికి రానివ్వకూడదని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

మన రాబడి హెచ్చు చేయడానికోసమని, నేను వెనుక కాఫీబోర్డు Chairman గా ఉన్నప్పుడు, ఒక plan మన గవర్నమెంటుకు ఇచ్చాను. అది గనుక అప్పటినుంచి ప్రారంభించి ఉండినట్లయితే, ఒక 13 ఏళ్లలో 22 కోట్ల రూపాయలు Central Government మనకు ఇవ్వడానికిని, మనము తీర్చి వేయడానికిని, 6వ సంవత్సరంనుంచి 5, 6 కోట్లు రూపాయలు ఇండియాకు foregin exchange రావడమే కాకుండా, మన ఆంధ్రప్రదేశముకు 5, 6 కోట్ల రూపాయలు ఆదాయం వచ్చే అవకాశం ఉండేది. అటువంటి Coffee Plantation Scheme ఒకటి నేను ఇచ్చాను. దానిని వారు కాదనలేదు. కాని దానిపట్ల తగినంత ఉత్సాహము చూపించడం లేదు. అది గనుక ఉత్సాహంతో తీసుకొన్నట్లయితే, మన బడ్జెటులో ఉండేటటువంటి లోటు చాలావరకు తగ్గిపోతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

రెండవది, industrial estates విషయములో, అక్కడ తయారయ్యేటటువంటి products అన్నిటిని కూడా, cost plus profits ఇచ్చి, మనము గనుక వాటిని తీసుకోకుండా State wide గా tenders ను పిలిచినట్లయితే, అక్కడ కొంతవరకు అప్పుతీసుకువచ్చి 2, 3 లక్షలు పెట్టుబడి పెట్టినవారంతా దెబ్బ తింటారు; కనుక తప్పకుండా ఆ industrial estates నుంచి వచ్చేటటువంటి products ను తీసుకునే పద్ధతిని అవలంబించవలెనని మనవి చేస్తున్నాను.

ముగించే ముందు, ఇక్కడ ఉన్నటువంటి legislators కు చాలా facilities కావాలని మనవి చేయదలచినాను. అమెరికాలో, House of Representatives లో, ఒక్కొక్కరికి ఒక full fledged Secretary, 3, 4 clerk-stenographer కు కావలసిన allowance ఇస్తున్నారు. అయితే మన మంత డబ్బు ఉన్నవాళ్లము కాము. మాకు అంత allowance ఇవ్వవలసిందని అడగ లేదు. కనీసం 15 గురికి ఒక stenographer చొప్పున అయినా అసెంబ్లీ సమావేశము జరిగేటప్పుడు మాకు ఇవ్వకపోతే, మాకు ఇక్కడ చాలా కష్టంగా ఉంటుంది. మేము మా constituencies తో correspondence జరుపుకోవలసియుంటుంది. ప్రభుత్వానికి ఒక ప్రక్క representations, ఉత్తరాలు వ్రాయవలసియుంటుంది ఇక్కడచుట్టుప్రక్కల ఎక్కడాకూడా stenogrophers దొరకడం లేదు. మొన్న ఒక చిన్న కాగితము ఒక మెంబరుకు టైపు చేయించవలసి వస్తే taxi వేసుకొనిపోయి, 1-25 న. పై. లు ఇచ్చి ఆ పని చేయించుకొనవలసి

వచ్చింది. కనుక ఈ మాత్రము facilities అయిన లేకపోయినట్లయితే మాకు కష్టంగా ఉంటుంది. ఇతర రాష్ట్రాలలో, Railway facilities ఇచ్చారు. State Bus facilities ఇచ్చారు. Government cars facilities ఇచ్చారు. అన్ని facilities కూడా ఇస్తున్నారు. ఇక్కడ మనమెప్పుడు చూచిన, పోచంపాడు ప్రాజెక్ట్ అంటాము; శ్రీశైలం ప్రాజెక్ట్ అంటాము. ఇచ్చంపల్లిలో ఇలా కడితే బాగుంటుందంటాము. ఆ స్థలాలు ఎక్కడున్నాయి? ఇదంతా కాశీ మజిలీ కథలు మోస్తరుగా ఉంటే ఎలా? కనుక మాకు కాస్త అవకాశం కావాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఏదో కమిటీలో వేసినవారికి ఆ facilities ఇస్తున్నామంటె, అది patronage క్రింద జరిగిపోతూ ఉంటుంది. నేను డబ్బు అడగడం లేదు. నేనే ఇవ్వవలసి వస్తే, నేను డబ్బు ఎవరికి ఇవ్వను. డబ్బు ఇవ్వకుండా అన్ని ఏర్పాట్లు చేయిస్తాను. కనుక legislators అయినటువంటి వారికి కొన్ని facilities ఇవ్వవలెనని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక prices విషయమై రాజగోపాల నాయుడు గారు చెప్పారు. ద్రవ్యోల్బణం జరగడంచేత, ఊరికే currency notes ఎప్పటికప్పుడు అచ్చు వేయడంవల్ల ఈ prices అంత పెరిగిపోయినాయని అన్నారు. అంతే కాదు. wasteful expenditure వల్ల కూడా హెచ్చు అవుతున్నాయి. పంద్రెండు ఏళ్ళు అయినప్పటికి కూడా ఇంతవరకు రాబడి రాకుండా, produce చేయనటువంటి అన్ని పెద్ద schemes మీద డబ్బు పెట్టడంవల్ల కూడా ఈ prices అంతా హెచ్చు కావడం లేదంటారా? నేను భీమవరం కిరాణా మార్కెట్ అసోసియేషన్ వాళ్ల దగ్గరకు వెళ్లి ధరలన్నీ పుచ్చుకున్నాను. మాకు లెక్క అంతా Reserve Bank pamphlets వేసినటువంటిది గాని, లేక ఇక్కడ Bureau of Statistics వేసినటువంటిది గాని కాదు. అని మనవి చేస్తున్నాను. Consumer కు ఆ ధరలు ఏవిధంగా ఉంటాయో చెప్పుచున్నాను :—

బియ్యము (అక్కుళ్లు) 164 పౌన్లబస్తా ధర :—

యుద్ధానికి పూర్వము	రు.	5-12-0
మొదటి ప్రణాళిక పిమ్మట	రు.	27/-
రెండవ ప్రణాళిక పిమ్మట	రు.	42/-

కంది పప్పు, 28 కుంచముల బస్తా ధర :—

యుద్ధానికి పూర్వము	రు.	11/-
మొదటి ప్లాన్ పిమ్మట	రు.	38/-
రెండవ ప్లాన్ పిమ్మట	రు.	55/-

మినుములు :—యుద్ధానికి పూర్వము	రు.	11-6-0
మొదటి ప్రణాళిక పిమ్మట	రు.	34/-
రెండవ ప్రణాళిక పిమ్మట	రు.	50/-

పెసలు :—యుద్ధానికి పూర్వము	రు.	8-10-0
మొదటి ప్రణాళిక తరువాత	రు.	25/-
రెండవ ప్రణాళిక తరువాత	రు.	50/-

శనగలు	:—యుద్ధానికి పూర్వము	రు.	11-6-0
	మొదటి ప్రణాళిక పిమ్మట	రు.	32/-
	రెండవ ప్రణాళిక పిమ్మట	రు.	49/-
ఉలవలు	:—యుద్ధానికి పూర్వము	రు.	10/-
	మొదటి ప్రణాళిక పిమ్మట	రు.	18/-
	రెండవ ప్రణాళిక పిమ్మట	రు.	42/-
బెల్లము	:—మూడు మణుగుల బుట్ట		
	యుద్ధానికి పూర్వము	రు.	6-4-0
	మొదటి ప్రణాళిక పిమ్మట	రు.	18/-
	రెండవ ప్రణాళిక పిమ్మట	రు.	24/-
ఎండు మిర్చి-మణుగు			
	యుద్ధానికి పూర్వము	రు.	5/-
	మొదటి ప్రణాళిక పిమ్మట	రు.	17/-
	రెండవ ప్రణాళిక పిమ్మట	రు.	30/-

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఆ లిస్టు అంతా చదవ వలసిన అవసరం లేదు. గవర్నమెంటు వారికి తెలుసు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—మనకు తెలుసును, గవర్నమెంటు వారికి తెలియవు అనేదే మనవి చేస్తున్నాను. పంచదార 4/-రూపాయలనుంచి 9/- రూ. ల. 13/- రూ॥ల వరకు ఈ విధంగా మధ్య తరగతి వాళ్లకు, చిన్న తరగతి వాళ్లకు ప్రతి రోజు కావలసినటువంటి వస్తువుల ఖరీదులు ఎంత హెచ్చు అవుతున్నాయో చెప్పడానికి ఈ లిస్టు చదివాను. ఈ ధరల గురించి, వీటిని control చేస్తున్నామని ఎక్కడ కూడ ప్రభుత్వము హామీ ఇవ్వలేదు. అంతే గాకుండా, ఖర్చులు హెచ్చుగా చేసేటటువంటి పద్ధతి తప్పదని చెప్పారు. ఇంకా ఏమి ప్రాకారంటె, పెద్ద పెద్ద plan లు వేసి పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టులు కడుతున్నాము, ఇవి మూడవ తరం వారికి లభిస్తాయని మనవి చేశారు. అంటే అంతవరకు ఈ రెండు తరములవారు మిగిలి ఉంటే కదా, తరువాత వారి అనుభవము. ఈ ఖరీదులవల్ల కూడ administration యొక్క టోను, ధోరణి అందుచేత పాడవుతున్నది. ధరలను అదుపులోనికి తెచ్చి ప్రభుత్వపు tone అంతా కూడాను improve చేయవలెనని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

*శ్రీ *వి. సంగం నాయుడు (పునుకూరు)* :—అధ్యక్షా, మన ఆర్థిక శాఖామాత్యులైన గౌరవనీయ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ప్రతిపాదించిన బడ్జెటును నేను సంపూర్ణముగా బలపరుస్తున్నాను. ఇప్పుడు మనమందరం మూడవ జనరల్ ఎన్నికలనుంచి బయట పడ్డాము. ఇప్పుడు భారతదేశములో ప్రజానీకము, ప్రజాస్వామ్యము పూర్తి జయము పొందింది అనేది అందరికి తెలిసిన విషయమే. కాని, ఇప్పుడు మన దేశములో, కొన్ని దుష్టశక్తులు ఈ ప్రభుత్వాన్ని కూలద్రోయుటకై ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాయనే విషయం అందరికి తెలిసిన విషయమే.

కాని వారి ప్రయత్నము ఏనాటికీ ఫలించదని నేను ఘంటాపథంగా చెప్పుతున్నాను. ఇప్పుడు, రెండు సంవత్సరాల తరువాత, మనAll India Congress అధ్యక్షులవారు అయిన గౌరవనీయ ఎన్. సంజీవరెడ్డిగారు మన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రమునకు తిరిగి ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చినందుకు, వారికి నేను కృతజ్ఞతాభివందనములు అర్పిస్తున్నాను. వారు ఈ నదీజలాల సమస్యను న్యాయదృష్టితో పరిశీలించగలరని నేను పూర్తిగా విశ్వసిస్తున్నాను.

ఆ తరువాత మా శ్రీకాకుళం జిల్లా, పాలకొండ తాలూకాకు సంబంధించిన తోటపల్లి regulator పూర్వం నుంచి కలదు. దానికి కుడికాలవ 1954 సంవత్సరంలో ప్రారంభించి 1960 లో పూర్తి చేశారు. ఆ కుడికాలవ క్రింద, ఉన్న ఆయకట్టుక్రింద మా నియోజకవర్గమునకు సంబంధించిన సుమారు 6 వేల ఎకరాలు కలదు. అందులో ఈ సంవత్సరం వరిపంటకు ఇంచుమించు 2 వేల ఎకరాలకు పూర్తిగా నీరు పారుదల లేక వరిపంట పూర్తిగా నాశనం అయిపోయింది. కాని అవి కాల్వక్రింద నమోదు అయినందుకు P. W. D. వారు పూర్తిగా నీరు ప్రవహించినదని జిల్లా కలెక్టరుకు రిపోర్టు చేయగా వారు ఎకరా ఒకటింటికి 25 రూపాయల చొప్పున నీటి అభివృద్ధి పన్నుతోసహా వసూలు చేసి ఉన్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వము అందుకు చర్యతీసుకొని తగు న్యాయం కల్పించవలెనని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఇటుపైన, రాబోయే వరిపంటలో అయినా సరే, ఆ కుడికాలవలో పూర్తిగా పాడైపోయినటువంటి డాములకు మరమ్మతులు చేయించి ఆ ఆయకట్టుక్రింద ఉన్న భూములన్నిటికి నీటిసప్లై చేయించవలెనని ప్రభుత్వాన్ని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఇంక మా పాలకొండ తాలూకాలో, ముందు నుంచి అనేక old river channels కలవు. మా పాలకొండ తాలూకాలో పురాతనకాలనుంచి ఇంచుమించు 100 సంవత్సరాల క్రితంనుంచి ఉన్న అనేక రివర్ ఛానెల్సు కలవు. ఆయకట్టు వాటిక్రింద యించుమించు 40 వేల ఎకరాల భూములు కలవు. వాటిని పూర్వం double crop lands క్రింద register చేసి యున్నారు. కాని ఆ కాల్వలు పాడైపోయినవి. అయినప్పటికీ ఎకరానికి రూ 35/—లు శిస్తు ప్రభుత్వం వసూలు చేస్తున్నారు. వాటికీ *కొరంబో* వర్కు అనగా ఏటిలో చేపగట్టు కట్టుట—ఆపని రైతులు చేసుకొనుట యిదివరకు ఆచారమై ఉన్నది. ఇప్పుడు రైతులలో ఐకమత్యంలేక పూర్తిగా ఆ పని చేయలేక పోతున్నారు కాబట్టి ప్రభుత్వం ఆ పనిని గురించి ప్రత్యేకం ఎకరానికి రు 1/—కి తక్కువ లేకుండ పన్ను విధిస్తే ప్రజలందరూ యివ్వడానికి సిద్ధముగా ఉన్నారు. ప్రభుత్వ అజ్మాయిషీక్రింద యీ పనిని తీసుకొని ప్రతి సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీలోగా నీరుయిస్తే పూర్తిగా రెండు పంటలు పండించటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ప్రభుత్వంవారు వెంటనే తగుచర్యలు తీసుకొని ఆ పనులు జరిపించగలందులకు ప్రార్థిస్తున్నాను.

మా తాలూకాలో యిదివరకు 1954 సం॥లో నాగావళి నదిమీద సంకిలి వద్ద ఒక బ్రిడ్జి ఏర్పాటు చేశారు. అప్పుడు ఉపముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారి టైములో ఏర్పాటు చేయబడింది. 1958 సం॥ అక్టోబరులో వరద వచ్చి అది పూర్తిగా కొట్టుకుపోయింది. వారు మరల ముఖ్యమంత్రిగా

వచ్చినారు కాబట్టి అది పరిశీలించి తిరిగి నిర్మాణం చేయించగలందులకు కోరుచున్నాను.

నందివాడవద్ద ఒక ప్రాజెక్టుకు గత సంవత్సరం సంజీవయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు శంఖుస్థాపన జరిపినారు. దానికి యీ బడ్జెటులో ఏర్పాటు చేసి వేగంగా ఆ పని చేయించగలందులకు ప్రార్థిస్తున్నాను.

పంచాయితీరాజ్యం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ప్రప్రథమంగా ప్రవేశపెట్టారు; అనేక సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు ఏర్పాటు చేశారు. వాటిద్వారా ప్రజలకు కావలసిన అన్ని సౌకర్యాలు జరుగుతున్నవి. ఇంకా వాటిద్వారా గ్రాంట్సు యిచ్చి పూర్తిగా అభివృద్ధి చేయించి విజయం చేకూర్చవలసినదిగా కోరుచున్నాను. గ్రామస్థులకు కావలసినది రోడ్లు, లోన్సు, నూతులు, మంచి విత్తనాలు, ఎరువులు మొదలైనవి—వాటిద్వారా యిచ్చి ప్రజలకు యింకా సౌకర్యములు అభివృద్ధి చేయించగలందులకు ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ వి. పనస రామన్న (అనపర్తి) :—అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రిగారు బడ్జెటు ప్రవేశపెడుతూ రానున్న నాలుగు సంవత్సరాలలో 45 కోట్ల రూపాయిలు అదనపు పన్నులు వసూలుచేయటానికి కొత్త పన్నులు రూపొందించుకోవాలన్నారు. మొదటి సంవత్సరం అనేక కారణాలవల్ల పన్నులు వేయలేకపోయామని చెప్పారు. ఆ కారణాలు ఏమిటో అందరికీ తెలుసు. ఆరోజున ఆర్థికమంత్రిగారికి ధైర్యము లేకపోయింది. రానున్న నాలుగు సంవత్సరాలలో ధైర్యంగా వేయగలమని చెబుతున్నారు. అయితే యీ పన్నుల విధానములో ప్రధానంగా ఒక లోపం ఉన్నది. సామాన్య ప్రజలమీద ఎక్కువగా భారంపడటం జరుగుతోంది. ఆ భారం తగ్గించాలి. ఆదాయాన్నిబట్టి యీ పన్నులవిధానం ఉండాలి. అది ఒక్కటే పరిష్కారమార్గం. ఆదాయాభివృద్ధినిబట్టి, వృద్ధి క్రమానుసారంగా పన్నులు ఉండాలి. ఆ విధంగా లోటును భర్తీ చేసుకొనవచ్చును. అంతే కాకుండ ఏరకమైన నష్టం పొందని జమీందార్లకు యింకా నష్టపరిహారం యిస్తున్నారు. ఈ భారం అంతా సామాన్య ప్రజలమీద పడుతుంది. ఆభారం సామాన్య ప్రజలమీద పడకుండ తొలగించాలి.

మద్యపాన నిషేధం ఆచరణలో ఎందుకూ పనికిరానిదిగాఉన్నది. దానివల్ల మనకువచ్చే ఆదాయం పోతోంది. ఈ ఆదాయాన్ని రాబట్టేందుకు మరొక రూపంలో ప్రజలమీద పన్నులు వేస్తున్నారు. ఈ మద్యపాన నిషేధాన్ని రద్దు చేయాలి. అది వారి ప్రతిష్టకు అడ్డువస్తుందని అనకోకూడదు. ఈ ఎన్నికలలో అధికారపక్షం దీనికి యింకా ఎక్కువగా ఉపయోగించటం జరిగింది. ఇది నిరుపయోగమేగాక, ప్రజల ఆరోగ్యానికి కూడ భంగకరంగా ఉంది కాబట్టి పూర్తిగా రద్దుచేయాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

చేనేత పారిశ్రామికుల పరిస్థితి చాల అధ్వాన్నముగా ఉన్నది. వారిలో నిరుద్యోగం పెరుగుతోంది. మార్కెటులో బట్టలు విడుదల కావటంలేదు; సొసైటీలు మూతలు పడిపోతున్నవి. వారికి కొన్నిరకాలు ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేయుటద్వారాను సొసైటీలలో నిలవఉన్న చేనేతబట్టను ప్రభుత్వమే

కొని, మార్కెటు ఏర్పాటుచేయాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. చేనేత బట్టకు ద్వారపూటి పెద్ద సంత. కాని అక్కడ చేనేత పారిశ్రామికులకు ఏరకమైన సౌకర్యం లేదు. Godowns లేవు, కొట్లులేవు. వర్షమువస్తే చాల యిబ్బంది అయిపోతోంది. రాష్ట్రం మొత్తంమీద అనేక ప్రాంతాలనుంచి వర్తకులు వస్తారు. కాని సరైన మార్కెటింగ్ సౌకర్యాలు లేవు. వారి మార్కెటును అభివృద్ధి చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

కో-ఆపరేటివ్ క్రెడిట్ సొసైటీస్ కొంతమందికి గుత్తసంస్థలక్రింద ఉండటం జరుగుతోంది. ప్రజలందరు వాటిల్లో చేరడానికి అవకాశం కలిగించే విధంగా బైలాస్ మార్చాలి. ఈనాడున్న బైలాస్‌వల్ల తమకు యిష్టముఉన్న వారిని సొసైటీస్‌లో చేర్చుకొంటున్నారు. మిగతావారిని చేర్చుకొనుటలేదు. ఆ సొసైటీసు ప్రజలందరకు ఉపయోగపడేటట్లు బైలాస్‌ను రూపొందించాలి. ప్రజలందరూ చేరటానికి అవకాశం కల్పించాలి.

మా తాలుకాలో ఒక ప్రత్యేకమైన వ్యాపారము—కాబూలీ వ్యాపారం ఉంది. దానిని వెంటనే అరికట్టవలసిన పూచీ ప్రభుత్వముపై ఉన్నది. కాబూలీ వ్యాపారమంటే-ఎవరో కాబూల్ నుండి వచ్చినవారు చేస్తున్న వ్యాపారం కాదు. అక్కడ స్థానికంగా ఉన్నవారే ఆ వ్యాపారం చేస్తున్నారు. వారానికి రూపాయకు అణా బేడా వడ్డీలకు రైతులకు అప్పులిచ్చి, వారినుండి విపరీతంగా డబ్బు వడ్డీల క్రింద గుంజుతున్నారు. పది రూపాయలు అప్పు తీసుకొన్నవాడు ఎప్పటికి ఆ అప్పు తీర్చలేక వడ్డీ క్రిందనే ఎంతో డబ్బు కట్టుకోవలసి వస్తున్నది. పెనాల్టీలు పెరిగిపోతున్నవి. వారి వద్ద నుండి హెచ్చువడ్డీ వసూలు చేయటమే గాక, వారికి నూరు రూపాయలిచ్చి, రెండొందల రూపాయలకు నోట్లు వ్రాయించుకోవటం జరుగుతున్నది. అనపర్తిలో ప్రజలపైన దౌర్జన్యాలుకూడా జరుగుతున్నవి. వాటిని అరికట్టలేని పరిస్థితిలో పోలీసు వారు ఉన్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వం వెంటనే యీ కాబూలీ వ్యాపారాన్ని అరికట్టే ప్రయత్నాలు చేయాలని కోరుతున్నాను. మా తాలూకా ఎక్కువ జనాభా గల తాలూకా. అక్కడ ఫైర్ యాక్సిడెండ్స్ చాలా ఎక్కువగా జరుగుతున్నవి. మా తాలూకా మొత్తానికి ఒక్క ఫైర్ స్టేషన్ కూడ లేదు. దానిని ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. బిక్కవోలు నేషనల్ టొబాకో కంపెనీ ఉన్నది. ఈ సంవత్సరం వారు సీజనల్ కార్మికులను తీసుకోవటంలేదు. సీజనల్ కార్మికులంతా నిరుద్యోగులు అయినారు. ఈ సీజన్‌లో పని దొరుకుతుందనే ఉద్దేశ్యంతో వారు అప్పులుచేసి ఇంతకాలం గడిపారు. ఇప్పుడు పనులు దొరకని పరిస్థితులు ఏర్పడటంచేత, అప్పులు తీర్చలేక వారంతా కుటుంబాలతో గ్రామాలను వదలిపెట్టిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడింది కాబట్టి, ప్రభుత్వం వారికి పనులు దొరికే ఏర్పాట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను. కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీల ద్వారా ఎరువులు సప్లయి చేయబడుతున్నవి. ఆ ఎరువులు రైతాంగానికి సక్రమంగా అందటంలేదు. నోరు ఉన్నవారికే యీ ఎరువులు అందుతున్నవి. ఆ ఎరువులు రైతులకు సక్రమంగా అందేటట్లు చూడాలి. సొసైటీలకు సమితులకు ఎంత కోటా ఇస్తున్నారన్నది ప్రజలందరికీ తెలిసేవిధంగా ప్రకటించాలి. దానివల్ల ఎంత ఎరువుల కోటా వచ్చిందో ప్రజలందరికీ తెలుస్తుంది. ఇప్పుడు సమితులకు ఎంత

కోటా వస్తున్నదో ప్రజలకు తెలియకుండా ఉంది. సమితి అధికారులు ఎరువుల కోటా రాలేదంటారు. ఎరువులు బ్లాక్ మార్కెట్ కు పోతున్నవి. 35 రు. కంట్రోలు ధర వుంటే, బ్లాక్ మార్కెట్టులో 85 రు. లు పెట్టి కూడా రైతులు ఎరువులు కొనుక్కోవలసి వస్తున్నది. ప్రభుత్వం యీ పద్ధతి మార్చి, రైతు లందరకూ సక్రమంగా ఎరువులందే ఏర్పాట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను. నందపేటలో హాస్పిటల్ పెంచటానికి గాను గ్రామస్తులు 25 వేలు, మునిసిపాలిటీ 25 వేలు మొత్తం 50 వేలు డొనేషన్ ఇస్తామని తెలియజేశారు. హాస్పిటల్ ప్రక్కన ఉన్న స్థలం కూడా ఇస్తామని, ఆ స్థలంలో ఇళ్లుకట్టుకొన్న వారికి వేరే ఇళ్ల స్థలాలు మునిసిపాలిటీ వారే చూపిస్తారని, వారికి తామే నష్టపరిహారం ఇచ్చుకొంటామని గ్రామస్థులు ప్రభుత్వానికి తెలియజేశారు. కాని హాస్పిటల్ పెంచటానికి ప్రభుత్వం ఇంతవరకు పూనుకోలేదు. అనపర్తిలో గ్రామస్తుల డొనేషన్ ద్వారా ఏర్పాటయిన హాస్పటల్ ఉన్నది. కాని అక్కడ మందులు లేవు. దానిని గురించి అక్కడి ప్రజలు ప్రభుత్వానికి విజ్ఞాపనలు పంపుకోవటం. మంత్రులచ్చటకు వచ్చినప్పుడు పిటీషన్లు ఇచ్చుకోవటం జరిగింది. అక్కడ డాక్టర్ గారికి బ్లాక్ ప్రెసిడెంట్ గారికి మధ్య తగాదాలు ఉన్నవి. అందువల్ల ఆ హాస్పిటల్ కు మందులు సప్లయి చేయబడటంలేదు. వారిద్దరిమధ్యన ఉన్న తగాదాలు ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని దెబ్బకొట్టే విధంగా ఉండకూడదు. అక్కడి ప్రజలకు సక్రమంగా మందులు అందేటట్లు చూడవలసిన పూచీ యీ ప్రభుత్వము మీద ఉన్నది. మా తాలూకాలో హరిజనులకు ఇళ్ళ స్థలాలు లేవు. ఒక్కొక్క గదిలో రెండు మూడు కుటుంబాలు ఉండవలసి వస్తున్నది. హరిజన కుటుంబాలకు ఇళ్ళ స్థలాలు ఇవ్వవలసిన పూచీ ప్రభుత్వంపై ఉంది. వారికి వెంటనే ఇళ్లస్థలాలు ఇప్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మండపేటలో మెయిన్ రోడ్ ఉంది. అది హైవేస్. అది సిమెంట్ రోడ్ చేయడానికి మునిసిపాలిటీ 25 పర్సెంట్ ఇస్తానని తెలియజేసింది. కాదు, 27న్నర పర్సెంట్ ఇవ్వాలన్నారు. అందుకు కూడా మునిసిపాలిటీ అంగీకరించింది. అప్పటికి తన దగ్గర డబ్బులేదని, తర్వాత ఆలోచిస్తామని ప్రభుత్వం చెప్పింది. మునిసిపాలిటీ ఆ డొనేషన్ ఇవ్వటానికి సిద్ధపడింది కాబట్టి, ఆ కార్యక్రమం వెంటనే సాగించటానికి పూనుకొనేటట్లు ప్రభుత్వం చేయగలదని ఆశిస్తున్నాను. ప్రజలయొక్క అవసరాలను తీర్చటానికి ప్రభుత్వం ముందుకు రావాలి. అనపర్తిలో 18 వందల మంది కార్మికులు - ఐ. ఎల్. టి. డి. వర్కర్స్ పని చేస్తున్నారు. అందులో 1400 మంది సీజనల్ కార్మికులు. వారికి ప్రావిడెండ్ ఫండ్ ఫెసిలిటీస్ లేవు. వారికి కూడ ఆ సౌకర్యాలు కలుగజేయాలని కోరుతూ ఇంతటితో సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ బి. లక్ష్మీకాంతరావు:— అధ్యక్షా, ఫైనాన్షియల్ ఇయర్ ఏప్రియల్ ఒకటవ తేదీతో ప్రారంభించి మార్చి 31 తో పూర్తి అవుతుంది. సామాన్యంగా ఎక్కువ పనులు జరిగేది యీ మార్చి, ఏప్రియల్, మే నెలలోనే. కాబట్టి ఫైనాన్షియల్ ఇయర్ ను మార్చాలని కోరుతున్నాను. కో-ఆపరేటివ్ ఇయర్ ఎండింగ్ జూన్ 30 దాక ఉన్నది. అదేప్రకారం ఫైనాన్షియల్ ఇయర్ ఎండింగ్ కూడ జూన్ 30 దాక ఉండేటట్లు చేస్తే బాగుంటుంది. సామాన్యంగా

ఎన్నో గ్రాంట్లు జనవరి, ఫిబ్రవరి నెలలలో ఇవ్వబడతాయి. ఆ డబ్బు మార్చి లోపల ఖర్చు పెట్టాలంటే, ఇబ్బంది కలుగుతున్నది. కాబట్టి యీ ఫైనాన్షియల్ ఇయర్ కూడ జూన్ ఎండింగ్ దాక ఉండేటట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను. "కొత్తగా ఇప్పుడు ప్రభుత్వం ఏర్పడింది కాబట్టి, అన్ని విషయాలు కూలంకషంగా ఆలోచించే అవకాశం చిక్కలేదని, అందువల్ల పాలసీ మేటర్స్ ఏవీ నిర్ణయించకుండా, తాత్కాలికంగా నాలుగు మాసాల కొరకు బడ్జెట్ ప్రతిపాదిస్తున్నాను" అని ఆర్థిక మంత్రి గారు చెప్పారు. అయినప్పటికీ, దానిమీద అపోజిషన్ పార్టీ వారు విమర్శచేశారు. దానినిబట్టిచూస్తే, ప్రతిపక్షం వారు కేవలం ఏదోఒకటి విమర్శించాలనేది తమ కర్తవ్యంగా పెట్టుకొన్నారా, అనే సందేహం నాకు కలుగుతున్నది. పెద్దలు విశ్వనాథం గారు "ఫైనాన్స్ మినిష్టర్ గారు పాత వారేగా" అనే అభిప్రాయాన్ని వెల్లడించారు. వారు పాత వారైనప్పటికీ, బడ్జెట్ తయారుచేసే బాధ్యత పూర్తి మంత్రి వర్గంపై ఉంటుంది. వారు పాత వారైనప్పటికీ మిగతా మంత్రులలో కొత్తవారున్నారు. వారంతా తమ శాఖలను, తమ శాఖల అవసరాలను వివరంగా పరిశీలించి, సమగ్ర బడ్జెట్ తయారు చేయటం తమ ధర్మమని భావించి యీ లోగా తాత్కాలిక బడ్జెట్‌ను సమర్పించటం అవసరమని ఉద్దేశపడి యీ విధంగా చేశారని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. జిల్లా పరిషత్‌లలో కలెక్టర్లయొక్క పాత్ర గురించి కూడ వారు విమర్శించారు. ఈ విమర్శ యిది వరకు జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్‌ల Conference లో కూడ వచ్చినది. జిల్లా పరిషత్‌యొక్క కార్యక్రమాలు అమలు జరగడంలో జిల్లాలో ఉండే అధికార్లందరితో సంబంధం ఉంటుంది. Effective control అధికారుల పైన ఉండడం వల్ల, Collector ను Standing Committee Chairman గా ఏర్పాటు చేయడం వల్ల వారిని రాజకీయాలలోకి విడిచి వారి ద్వారా ఏవో రాజకీయ అవసరాలు పూర్తి చేసుకోడానికి ఆ విధంగా చేయబడ్డది అని నేను అనుకోవడం లేదు. Effective control కోసం మాత్రమే Collector ను పెట్టారు అని నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. కరీంనగర్ జిల్లా గురించి కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను. కరీంనగరం వైశాల్యంలో పెద్ద జిల్లా చాల వెనుకబడిన ప్రాంతం. జనాభా కూడ 14 లక్షలు పైగా ఉన్నది. ఒక్కటే మానేరు ప్రాజెక్టు ఉన్నది. కేశవపట్టణం వాగు ప్రాజెక్టు అని, lower మానేరు ప్రాజెక్టు కూడ సర్వే చేయబడ్డాయి. కాని యింత వరకు ఆచరణలో పెట్టడం జరగలేదు. పెద్ద వైశాల్యం గలిగి, ఎక్కువగా వ్యవసాయం మీద ఆధార పడినటువంటి జిల్లాలో ఈ పనులకు సత్వరంగా finances యిచ్చి అమలు జరిపినట్లయితే అ జిల్లావాసులకు ఎంతో లాభం చేసిన వారు అవుతారు. ముఖ్యపట్టణం అయిన హైదరాబాద్‌నుంచి కరీంనగర్ జిల్లాకు ఒక పెద్ద రోడ్డు ఉన్నది. ఆ రోడ్డు మీద కరీంనగర్ నుంచి 8 వ మైలు వద్ద ఒక వాగు ఉన్నది. ఆ వాగు వర్షాకాలంలో బాగా పారుతుంది. మూడు నాలుగు రోజులు traffic అంతా ఆగిపోతుంది. దాని పైన ఒక బ్రిడ్జి గాని, లేదా high level cause way గాని, లేక యింకేదైనా గాని, ఇప్పుడున్న పద్ధతికంటె మెరుగైన పద్ధతిలో చేసి యిటువంటి ఆటంకాలు కలగకుండా

చేయాలని, ఈ కార్యక్రమాన్ని త్వరితగతిని తీసుకోవాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. జిల్లా పరిషత్‌లకు గత సంవత్సరం minor irrigation item యివ్వబడింది. కాని ఏకారణం చేతనో డబ్బు మాత్రం చాల ఆలస్యంగా కేటాయింపబడ్డట్లు తెలిసినది. దాని వల్ల minor irrigation కార్యక్రమాలు జిల్లా పరిషత్‌ల ద్వారా ఎంత తీవ్రంగా చేయబడవలెనో అంత తీవ్రంగా చేయబడలేదు. అట్లు కాకుండా minor irrigation works జిల్లా పరిషత్‌లకు సమితులకు ఎంత తొందరగా అప్పజెప్ప బడ్డదో అంత తొందరగా దాని తాలుకు డబ్బు కూడ వాటికి యిచ్చినట్లయితే తొందరగా రెండు మూడు నెలలలో కార్యక్రమాలు చురుగ్గా సాగుతాయని మనవి చేస్తూ, అందుకు తగిన ఏర్పాటు చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. రామగుండం కరీంనగర్ జిల్లాలో ఉన్నది. కరీంనగర్ జిల్లాలో ఎన్నో గ్రామాలలో electricity లేదు. అది థర్మల్ అక్కడే ఉన్నది. కాబట్టి ఆ స్కీమును extend చేసి అధిక సంఖ్యలో ఆ జిల్లాలో ఉన్న గ్రామాలకు electricity యిచ్చే ఏర్పాటు చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఏ గ్రామాలు అయితే ఏ ప్రాజెక్టుల క్రిందకు రావో అటువంటి గ్రామాలకు electricity సదుపాయం కలుగజేస్తే, దాని వల్ల వాళ్ళకు శాశ్వతంగా లాభం కలుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. మానేరు మీద Co-operative pumping scheme కొరకు ప్లాను వేయబడ్డాయి. Co-operative Department వారు గవర్నమెంటుకు వ్రాశారు. దానిని యింకా అమలులో పెట్టలేదు. అది అమలులో పెట్టినట్లయితే ఎంతో area తరి సాగు క్రిందకు వస్తుందని అభిప్రాయ పడుతున్నాను. కాబట్టి మానేరు మీద Co-operative pumping scheme కు plans] వేసి నారు కనుక త్వరలో అమలు పెట్టవలెనని కోరుతున్నాను. పెద్ద పెద్ద జిల్లాలకు యిదివరకే industrial estate యివ్వడం జరిగింది. కరీంనగర్ జిల్లాలో మాత్రం ప్రభుత్వ పక్షాన industrial estate యివ్వబడ లేదు. ఎన్నో సార్లు మనవి చేయడం జరిగింది. త్వరితగతిని అక్కడ ఒక industrial estate establish చేసినట్లయితే ఆ జిల్లా వాసులకు ఎంతో లాభం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. అక్కడ ప్రజలు యిది వరకే Agricultural College కొరకు 2 లక్షల రూపాయలు జమ చేసి, Social Education Board అని ఏర్పాటు చేసి, దాని ఆధ్వర్యాన ఉంచినారు. అది వ్యవసాయకమైన జిల్లా కాబట్టి ఆ జిల్లాకు ఒక Agricultural College ఏర్పాటు చేస్తే ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. కొంత ప్రభుత్వం వేసుకుంటే కొంత ప్రజలు సహకరించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. ఇదివరకే 2 లక్షలకు పైగా జమచేసి పెట్టినారు. దానిని కూడ త్వరితగతిని ఏర్పాటు చేస్తారని ఆశిస్తూ, సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం (నరసన్నపేట):—అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రిగారు బడ్జెట్ ప్రసంగం పై ఉపన్యసిస్తూ 12 వ పేజీలో ఈ విధంగా చెప్పి ఉన్నారు. మూడవ ప్రణాళికలో క్రొత్త పన్నుల ద్వారా 45 కోట్ల రూపాయలు సమకూర్చుకోడానికి మనం పూనుకున్నాము. వివిధ కారణాల మూలంగా 61-62 లో ఎలాంటి క్రొత్త పన్నులు ప్రవేశ పెట్టడానికి వీలులేక పోయింది. ఆ విధంగా ఒక సంవత్సరం కాలం గడచిపోయింది. కాబట్టి వచ్చే 4 ఏళ్ళల్లో 45 కోట్లు సమకూర్చుకోడానికి మనం పన్నుల విధానాన్ని ధైర్యంగా రూపొందించు

కోవలసిన ఆవశ్యకత ఉన్నదని ఆర్థిక మంత్రిగారు చెపుతున్నారు. దీనిని బట్టి వచ్చే 4 సంవత్సరాలు ప్రజలపైన ఎక్కువగా పన్నులభారం పడేటట్లు కన్పిస్తుంది. ఏ విధంగా పన్నులభారం పడుతోందో ఆర్థిక మంత్రిగారు చెప్పలేక పోయారు. బైటికి చెప్పలేక పోయినా వారు ఏదో ఒక రూపంలో పెడుతున్నారు అని అనుకుంటాను. ఇప్పటికే ప్రజలు పన్నులభారంతో సతమతం అవుతున్నారు. ఇంకా ఈ విధంగా పన్నులు పెంచినట్లయితే దేశంలో ఎక్కువగా ఆందోళన జరుగుతుందేమోనని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం యింతకు ముందు చెప్పుకున్నది. ఏ పన్నులు వేసినా ఏ వర్గంపైనా వేయడానికి అవకాశం లేకపోతున్నాయి. ఒక్క రైతు వర్గంపైన తప్ప ఏ వర్గంపైన అయినా పన్నులు వసూలు చేయడానికి సెంట్రల్ ప్రభుత్వానికి తప్ప స్టేట్ ప్రభుత్వానికి అధికారం లేదు అని చెపుతున్నారు. ఈ పద్ధతి చూచినట్లయితే 45 కోట్ల రూపాయల భారం వచ్చే 4 సంవత్సరాలలో రైతు మీదే పడినట్లయితే రైతు ఏ పరిస్థితికి వస్తాడో అర్థం చేసుకోలేకుండా పోతున్నాము. పన్నులు వేయ కూడదని చెప్పడం లేదు. పన్నులు వెయ్యాలి. ఎంత వరకు రైతు మోయ గలుగుతాడో అంత వరకే పన్నులు వెయ్యాలి. అంతకు మించిన భారం వేసినట్లయితే యింకా కృంగి పోతాడు. పన్నులు వేసినప్పుడు అవి సక్రమంగా వసూలు అయిన తరువాత అది సక్రమంగా ఖర్చు అవుతున్నదా లేదా అనే విషయాన్ని గమనించాలి. నూతులలో నుంచి నీరు తీస్తున్నప్పుడు ఇకోటా గట్టిగా ఉండి క్రొత్తగా ఉన్నట్లయితే కొద్ది కాలంలో ఆ నీటిని తీసుకువెళ్ళి పైరు పంటలకు పెట్టుకోడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అది కన్నాలతో పాతపడి ఉన్నట్లయితే పట్టెలలో నీరు ఎక్కువగా బైటికి పోయే పరిస్థితులు ఉన్నట్లయితే సరిగా పంటకు అందక పోవడమే కాకుండా ఎక్కువ కాలం కూడ పడుతుంది. శ్రమ ఎక్కువ అవుతుంది. అదే పద్ధతిలో ఈ నాడు వచ్చేటటువంటి పన్నులు సవ్యంగా wastage లేకుండా ఖర్చు పెట్టేటట్లయితే పన్నుల భారం ప్రజలమీద వేయనవసరం లేకుండా ఉంటుంది. Wastage లేకుండా సవ్యంగా ఖర్చు అవుతున్నదా లేదా అనే విషయం చూసుకున్నట్లయితే యింత పన్నుల భారం వేయనవసరం ఉండదేమోనని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం sales-tax వేస్తున్నది. ఈ sales tax ను భరించేది ఎవరు? సామాన్య మానవుడు ఎక్కువగా భరిస్తున్నాడు. వర్తకుడిపైన sales-tax ఏమి పడకుండా పోతున్నది. "ఊరు పైన ఊరుపడినా కరణంపైన కాసు పడదు" అన్న పద్ధతిలో sales tax ఎంత వేసినా సామాన్య మానవుడి పైనే పడుతుంది గాని, వర్తకుడు ఏ మాత్రం భరించకుండా పోతు న్నాడు. వర్తకుడు ఎక్కువగా లాభాలు సంపాదిస్తున్నాడు గాని ఏ పద్ధతిలో కూడ sales-tax కట్టకుండా పోతున్నాడు. ఇతర రంగాలలో అనేక వర్తకాలు చేస్తున్నారు. వ్యాపారాలు చేస్తున్నారు. వడ్డీ వ్యాపారస్థుడు లక్షలకొలది సంపాదిస్తున్నాడు గాని వాడు ఏ విధంగాను పన్నులు చెల్లించకుండా పోతు న్నాడు, ఈ నాడు hotels పెడుతున్నారు: హోటల్సులో రోజుకు రు. 1000 లు అమ్మి రాబడి సంపాదిస్తున్నారు. వారు ఏ విధంగా పన్నులు చెల్లిస్తున్నారు? ఈ రోజు సామాన్య మానవుడు, రైతు చెల్లించేటటువంటి పద్ధతిలో వారు ఏమైనా చెల్లిస్తున్నారా అని నేను ప్రభుత్వమును అడుగుతున్నాను

నేషనల్ సేవింగ్సు ప్రజలకు బాధాకరంగా తయారైందని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను. దీనిని డబ్బువున్న వారినుండి వసూలు చేస్తున్నారా? అంటే లేదు. సామాన్య ప్రజానీకం నుండి దీనిని వసూలు చేస్తున్నారు. అది కూడా చాలా వత్తిడి మీద వసూలు చేస్తున్నారు. తన కుర్రవానికి జీతం కట్టుకోలేని పేదవాడు తహసిల్దారు వద్దకు వెళ్లి ప్రాపర్టి సర్టిఫికేట్ అడిగితే తహసిల్దారు 'పాతిక రూపాయలు యివ్వు నీకు సర్టిఫికేట్ యిస్తాను' అంటాడు ఆ కలతను తన కుర్రవానికి జీతం కట్టుకోలేని స్థితిలో వుంటే ఆతని నుండి నేషనల్ సేవింగ్సు పేర యింతంత మొత్తాలు కట్టమనడం ఎంతవరకు భావ్యమో ఆలోచించవలసిందిగా కోరు తున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం గారు చెప్పినట్లుగా యీ నాడు లంచగొండితనం విపరీతంగా ప్రబలి వుంది. దీనిని నిర్మూలించడానికి అవకాశాలున్నాయా? అంటే 'చాలావరకు అవకాశాలు లేనప్పటికి, కొంతవరకు చెకప్ చేయడానికి అవకాశముందని' శ్రీ విశ్వనాథం గారు చెప్పారు. కాని నేను ఒక సూచన చేయదలచుకున్నాను. లంచగొండితనం నిర్మూలించడానికి తగినన్ని అవకాశా లున్నాయని మనవి జేస్తున్నాను. శ్రీ సంజీవరెడ్డి గారు కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా వున్నప్పుడు అధికారులను, అనధికారులను తమకెంతెంత ప్రాపర్టి వుందో స్టేట్ మెంట్ యివ్వమన్నారు. ఆ విధంగా వారు స్టేట్ మెంట్ యిచ్చారా? ఇస్తే తేలినది ఏమిటి? ఎవరిపైనైనా చర్య తీసుకున్నారా? యం. యల్. ఏస్ కాకముందు వారి ప్రాపర్టి ఎంత? యం. యల్. ఎస్. అయిన తరువాత వారి ప్రాపర్టి ఎంత? ఈ అయిదేళ్లలో ఎంత సంపాదించారు? ఎట్లా సంపాదించారు? అట్లాగే అధికార్లు కూడా తమకు అంతకు ముందు ఎంత ప్రాపర్టీ వుండేది? ఉద్యోగము వచ్చిన తరువాత ఆ సంవత్సారాలలో వున్న ప్రాపర్టీ ఎంత? అది ఏ విధంగా సంపాదించారు? ఈ లెక్కలు ప్రభుత్వము సేకరించాలి. ఆ విధంగా లెక్కలు సేకరించి అవసరమైన వారిపై చర్య తీసుకుంటే లంచగొండితనం తప్పక నిర్మూలింప బడుతుందని నేను అనుకుంటున్నాను, ఆ విధంగా అందరిని ప్రాపర్టి స్టేట్ మెంట్స్ అడగండి. సరియైన సమాధానం చెప్పలేకపోతే చర్యతీసుకోండి. అందుకు ఒక బిల్లును కూడ వెంటనే తీసుకు రావలసిందిగా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఆ విధంగా లంచగొండి తనమును నిర్మూలించడానికి ప్రయత్నించాలి. అందుకు మేము తప్పక సహకరిస్తామని ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను.

నేటి విద్యావిధానాన్ని గూర్చి ఒక విషయం యీ సమయంలో మనవి జేయదలచుకున్నాను. ప్రతి సంవత్సరము సిలబస్ మార్చి వేస్తున్నారు. ఏ పద్ధతి ప్రకారం యీ విధంగా చేస్తున్నారో నాకు అర్థం కావడంలేదు. దీనికి బాధ్యులెవరో తెలియదు. విద్యామంత్రిగారి పిల్లలుకూడ చదువు కుంటున్నారు. ప్రాథమిక తరగతులలో వున్నారు. ప్రాథమిక తరగతులలోని పిల్లలకు ఏర్పాటు చేసిన సిలబస్‌ను దయచేసి ఒక్కసారి గమనించండి. రెండువక్లాసు చదివే కుర్రవాడు తాను ఏ పుస్తకం చదువుతున్నాడో తెలియని స్థితిలో వుంటాడు. అటువంటి వానికి అయిదు పుస్తకాలు చదవమంటున్నారు. వారు ఏ విధంగా

వాటిని చదవగలరని అనుకుంటున్నారో తెలియడంలేదు. తెలుగు, లెక్కలు హిస్టరీ, సివిక్సు, జాగ్రఫీ మొదలైన వన్నీ వారు చదవాలంటున్నారు. పూర్వం అయిదవ తరగతి పాస్ అయిన కుఱ్ఱవానికి చక్కని భాషకలిగిన ఒక పుస్తకం చక్కగా చదవగలిగేవాడు. ఇప్పుడు మూడవ ఫారమ్ చదివిన కుఱ్ఱవాడు చదవలేక పోతున్నాడు. పదిహేను సంవత్సరాల క్రిందటవున్న విద్యాప్రమాణం యిప్పుడు లేదు. దీనికి బాధ్యులు ఎవరు? ఎందుకీ విధంగా చేస్తున్నారు? రెండవక్లాసు కుఱ్ఱవానికి అర్థంకాని విషయాలు చెప్పడానికి ఎందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు? ప్రాథమిక పాఠశాలనుండి, ఉన్నత పాఠశాలకు, తరువాత యస్. యస్. యల్. సి వరకు వచ్చిన తరువాత అక్కడ ఎంతోమంది తప్పిపోతున్నారు. నూటికి 30, 40 మంది కంటె పాస్ కాలేకపోతున్నారు. చాల సబ్జక్ట్సు వుంటున్నాయి. అంతేగాక, యిందులో యింకొక యిబ్బంది కూడ వుంది. ప్రతి సబ్జక్టులోను ఒక కుఱ్ఱవానికి 70, 80 మార్కులు వస్తాయి. లెక్కలలో మాత్రం అతనికి ఆ సబ్జక్టులో రావలసిన పర్ సెంటేజ్ కంటె తక్కువ వస్తుంది. అగ్రిగేట్ మాత్రం 400 పైన వున్నప్పటికి అతను తప్పిపోయినాడంటున్నారు. ఇతర సబ్జక్టులో ఫస్టుమార్కులు వచ్చినప్పటికి, ఒక సబ్జక్టులో కాస్త తక్కువ మార్కులు వచ్చినందువలన అతను ఫెయిల్ అయిపోయినాడనడం ఎందువలనో అర్థం కావడంలేదు. దీనిని మార్చవలసి వుంది. కావాలంటే ఇంగ్లీషులోగాని, తెలుగులోగాని యింత పర్ సెంటేజ్ తప్పక రావాలనండి. దానివలన బాధ వుండదు. అన్ని సబ్జక్ట్సులో ఫస్టుక్లాసు మార్కులు వచ్చి ఏ ఒక సబ్జక్టులోనో 25 మార్కులు తక్కువ వస్తే అతని పరీక్ష పోయినట్లు చేయటం బాగుండలేదు. ఈ పద్ధతిని మార్చడానికి ప్రయత్నించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

డిస్ట్రిక్టు ట్రెజరీ ఆఫీసర్సును ఏర్పాటు చేశారు. వారిపై ఎవరికీ కంట్రోలు లేకుండా వుంది. కలెక్టరుగారికి కూడా వారిపై కంట్రోలు లేకపోడం వలన చాల యిబ్బందిగా వుంది. దీనివలన సకాలంలో కావలసిన కొన్ని కార్యక్రమాలు కాక ప్రజలు ఆందోళన చెందుతున్నారు. వీరిపై కలెక్టరు యొక్క కంట్రోలు వుంటే బాగుంటుంది. సమితులకు, జిల్లా పరిషత్తులకు గ్రాంట్సు వస్తూంటాయి. 24 గంటల కాలములో ఆ చెక్కు మార్చుకొనవలసి వుంటుంది. ఆ సమయంలోగా మారకపోతే అవి తిరిగి ప్రభుత్వం వరకు రావలసి వుంటుంది. ఆ సాయంకాలం 5 గంటల తరువాత వాటిని వారు తీసుకొనకపోతే వారు యీ యిబ్బందులకు గురికావలసి వస్తుంది. అందుచేత కలెక్టరుకు వీరిపై కంట్రోలువుంటే పనులను త్వరగా చేయించడానికి వుంటుంది. ఆ విధంగా చేయవలసిందని ప్రభుత్వాన్ని కోరుచున్నాను.

గవర్నరుగాని, మంత్రులుగాని టూర్ వస్తున్నప్పుడు పోలీసువారు డ్యూటీలో వుండడం కష్టంగా వుంటున్నది. ప్రతి ఒకమైలుకు ఒక పోలీసు కానిస్టేబుల్‌ను వుంచుతున్నారు. నిర్ణీత సమయానికి వారువచ్చి పర్యటించి వెళ్ళిపోతే ఏ యిబ్బంది వుండదు. కాని 12 గంటలకు వస్తామన్నవారు 3 గంటలకు రావడం, 3 గంటలకువస్తామన్నవారు. రాత్రి 8 గంటలకురావడం వీరు 10, 12 గంటల సమయములో రావడం జరుగుతుంది. మంత్రులు

వారి కార్యక్రమమును ముగించుకొని వెళ్ళిపోయిన తరువాత ఆ కానిస్టేబుల్‌కు మంచినీళ్లుపోసే వారుకూడ ఎవరూ వుండరు. అప్పుడు అతని గతి ఏమి కావాలి? ఒకసారి నెహ్రూగారు కూడ 'ఎందుకింత మంది పోలీసు వారు డ్యూటీలో వుంటారు?' అని అడిగారు. ఈ విషయాన్ని కూడ ఆలోచించవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఈ సందర్భములో నాకీ అవకాశమునిచ్చిన తమకు నా కృతజ్ఞత తెలియజేస్తూ యింతటితో సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

* శ్రీ టి. వి. రాఘవులు (గోపాలపురం):— అధ్యక్షా, ఈ సాధారణ చర్చలో పాల్గొంటూ కొన్ని సూచనలు మీద్వారా ప్రభుత్వమునకు చేయదలచుకున్నాను. మనం రెండు ప్రణాళికలు పూర్తి చేసుకున్నాం. దేశాభ్యుదయానికి కృషి చేస్తున్నాం. సోషలిస్టు తరహా సమాజం మన లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాం. అయితే మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును చదువుకునేటప్పుడు అది మనలక్ష్యసాధనకు ఎంతవరకు దోహదకరంగా వుంటుందనే విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని చదవవలసిన అవసరమున్నదని, ఆ విధంగా అర్థం జేసుకొనవలసిన అవసరమున్నదని మనవి జేస్తున్నాను. మిత్రులనేకమంది మాట్లాడారు. దేశస్వామ్య 'మనం సాధించింది ఏమిలేదు. రానురాను పరిస్థితుల మరీ ప్రమాదకరంగా తయారవుతున్నవి, మనం ఏమాత్రం పురోగమించలేదు' అన్నారు కొంతమంది. 'కాదు, మనం ఎంతోసాధించాము, యీ నాడు మన దేశ స్వరూపస్వభావాలే మారిపోయాయి' అంటున్నారు కొంతమంది. అయితే యీవిషయాలు పరిస్థితులను యథాతథంగా దృష్టిలోకి తీసుకొని ఆలోచించవలసిన అవసరమున్నదని మనవి జేస్తున్నాను. పల్లెటూరిలో కొనగోలుదారు కొనక్కొనే జీవితవస్తువుల ధరల పట్టికగురించి విశ్వనాధంగారు చెప్పారు. వారు చెప్పడములో మొదటి ప్రణాళికముందు ధరలు, ప్రణాళికాంతమునాటి ధరలు, రెండవ ప్రణాళికపూర్తి అయిన తరువాత ధరలు, అవి ఏ రకంగా పెరిగిపోయాయో చూపించడానికి వారు చెప్పారు. వాటి సత్యాసత్యలను శంకించడానికి వాదం ఏమీలేదు. అది సత్యంగానే భావిస్తూ, ధరలకు సంబంధించిన వ్యవహారంలో యిది ఒక చిన్న భాగంగావున్న సత్యమేనని మనవిచేస్తున్నాను. దీనితోపాటు పరిశీలించవలసిన విషయాలు యింకా కొన్ని వున్నాయి. అసలు ప్రణాళిక రాకముందు పల్లెటూరిలో సాంఘిక శ్రేణిలో అట్టడుగున వున్న వారిదైనందిన జీవితంలో వాడుకున్న వస్తువులు ఏవి? ఇతర దేశాలలో family budget study చేస్తారు. నిరక్షరాశ్యత హెచ్చుగా వున్న యీ దేశంలో అది వీలులేకపోయినప్పటికి మనం గ్రామలలోకి వెళ్లి అక్కడ కుటుంబాలతో కుశలప్రశ్నలు వేసేటప్పుడు వారి జీవితస్థాయి ఏమైనా పెరిగిందా లేదా; వారిలో ఏమైనా మార్పువచ్చిందా లేదా, ఉప్పు, పప్పు ధరలు పెరగడంవల్ల, యిదివరకు నాలుగు రోజులు కూడా పప్పు వండుకోని వారు యీ రోజు వండుకుంటున్నారా లేదా అనే ప్రశ్నలు వేసి తెల్సుకోవాలి. వీటికి సమాధానాలు రాబట్టు కొని, ఆ తరువాత ఒక సమగ్రమైన ఆలోచన చేస్తే జీవితస్థాయి పెరిగిందో లేదో తెలుస్తుంది. మనం వేసిన పథకాలు సక్రమంగా పని చేస్తున్నాయో లేదో చూడడానికి Evaluation

Committees వేసుకొంటున్నాము. వీటి పని కేవలం పథకాలు సక్రమంగా నిర్వర్తింపబడినాయా లేదా అనే పరిశోధనతోనే పూర్తి కాకుండా ఆ పథకాల ప్రభావం దైనందిన జీవితంమీద ఎంతవరకు వుంటున్నదో కూడ ఆలోచించేదిగా—విస్తృతమైన scope తో పనిచేస్తే బాగుంటుందని నేననుకొంటున్నాను. 1961 జనాభా లెక్కల వల్ల కొన్ని అమూల్యమైన విషయాలొచ్చాయి. ఆయుః ప్రమాణం పెరిగినట్లు తెలుస్తోంది. స్వరాజ్యం రాకముందు సగటు ఆయుర్ధాయం 33 సం॥లు వుంటే యిప్పుడు 43 సం॥ల వరకు పెరిగినట్లు చెబుతున్నారు. దిని అర్థం ఏమిటి ? అందరూ పంచభక్షపరమాన్నాలతో భోజనాలు చేయకపోయినా, గంజీ తినే వారికైనా నాలుగు వేళ్లు ఒకసారి నోట్లోకి వెడుతున్నాయని చెప్పుకోడానికి ధైర్యం వస్తోందని దీని వల్ల తెలుస్తోంది. ఆరోగ్యం విషయంలో కూడ శ్రద్ధ చేశాము కనుకనే యీ అభివృద్ధి సాధించగలిగామని చెప్పుకోడానికి వీలవుతోంది. మనం పురోగమిస్తున్నాం అని చెబుతుంటే, కాదు, తిరోగమిస్తున్నాము అని వాదించడం అనేది యిది బలుసుకాదు వాపు అన్నట్లుంటుంది. శాస్త్రీయమైన దృక్పథంతో socio-economic aspect ను జాగ్రతగా పరిశీలించి దాని మీద నిర్ణయాలు అధారపడివున్నట్లయితే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

దేశంలో అవినీతి వున్నది. ప్రభుత్వంలో ముఖ్యంగా వున్నది అని పదే పదే చెబుతుంటారు. ఈ అవినీతికి జీతం డబ్బులకు పని చేసే ఉద్యోగులే కాకుండా, మానవ మాత్రులైన ప్రతివారూ యింతో అంతో దోహదం చేస్తున్నారని నేననుకొంటున్నాను. కాంగ్రెసు పార్టీలో వున్నవారికి భూమి యిచ్చారు. వారి ఆదాయలకు ప్రతి సంవత్సరం లెక్కలు చెప్పాలన్నారు. ఆదాయాలలో పెరిగిన వారు ఎందువల్ల పెరిగాయో చెప్పుకోలేకపోతే ఏ విధంగా శిక్షించారు అని మిత్రులు గౌ. సభ్యులు జగన్నాథంగారు అడిగారు. అందరి గురించీ చెప్పే తాహోతు నాకులేదు కాని నేను గత 7 సంవత్సరాలనుంచీ శాసన సభ్యుడుగా వుంటున్నాను. అయినా పెరుగుదల మాత్రం శూన్యం. నాకు ఒక ఆడపిల్ల ఎక్కువగా పుట్టింది ; అదీ పెరుగుదలయని నేను భావిస్తున్నాను. గత 7 సంవత్సరాలలో నా weight కూడ పెరగలేదు ; అందువల్ల విపరీతంగా అదాయాలు పెరిగిపోతున్నాయనీ, అవినీతి పనులు చేసి సంపాదిస్తున్నారనీ అనుకోవడం మంచిదికాదు. అవినీతి నిరూపింపబడాలని ప్రతి పక్షంవారు, మేము అంతా కోరుతూనే వున్నాము. ఇందులో ఏమీ రాజకీయంలేదు, వివాదంలేదు. ఈ నూతన యుగంలో కొన్ని ధార్మిక విలువలు రావాలి. అవి శాసనాల ద్వారా తేవడం సాధ్యంకాదు. ఒక అంబంధం స్థిర పరిచేటప్పుడు పిల్లవానికి ఎంతమంది అన్నదమ్ములున్నారు, ఎన్ని ఎకరాలుంది, యితనికి ఎంతవస్తుంది, ఏమీ చదువుకున్నాడు, ఏమీ ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు, జీతమెంత, కర్చు ఎంత అని అన్నీ అడుగుతున్నారు. కస్పీ మాట కూడ అడిపిల్లనిచ్చే సందర్భంలో వస్తున్నది. యీవిలువలు పోయి ప్రగతి సిద్ధాంతంమీద ఆ ధా ర ప డి న విలువలు సంఘంలో వస్తే తప్ప ఒకరినొకరు దూషించుకొనే పద్ధతిలో చెప్పుకొంటే ధర్మస్థాయి పెరుగుతోందని కాని, అవినీతి తొలగుతోందని కాని అనుకోడానికి

లేదు. 10 గ్రామాలకు కలిపి పోలీసుస్టేషను వుంటోంది. నూటికి 99 మంది చేయకుండా ఒక్కడు చేసే అవినీతి నరికట్టడానికి అది ఏర్పాటైనది. ప్రభుత్వం కాని, డిపార్టుమెంటుగాని ఒకే పద్ధతిలో చేయడం ఎట్లా సాధ్యమవుతుందో నాకు తోచడంలేదు.

విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా విషయంలో ప్రభుత్వం పల్లెటూళ్లమీద శీతకన్ను వేయకూడదు. త్వరితంగా అందచేసినట్లయితే అధికాహారోత్పత్తికి దోహదం చేసినవార మవుతాము. నేను హరిజన శాసన సభ్యుడను. నాకు తగిన చోటునే భగవంతుడు నాకు నియోజకవర్గంగా యిచ్చాడు. నాది చాల వెనుక బడిన ప్రాంతం, దానిని రెడ్డిసీమ అంటారు, త్రాగడానికి నీరుకూడ దొరకదు. 200 అడుగులలోతుకు వెళ్లి పాతాళంలోనున్న నీటిని పైకి తీసి పంటలు పండిస్తారు. చాల అవస్త పడుతున్నారు. విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయిచేయగలిగితే ఇంజనులతో నీరు తోడుకోడానికి వీలుగా వుంటుంది. ఎలక్ట్రిసిటీ యిచ్చినట్లయితే 30 రూపాయల ఖర్చయ్యేది ఎకరానికి 10 రూపాయలదో సరిపోతుంది. ప్రభుత్వానికి పదే పదే మనవి చేస్తున్నాము. ఒకసామెత వున్నది; "నీరున్నచోట నోరు వుంటుందనీ, నోరున్నచోట రాజ్యం వుంటుంది". మాకు యీ మూడింటిలో ఏది లేదా అనే భయం నాకున్నది. లోయలలోవున్న సివిలైజేషను వల్ల ప్రపంచం అభివృద్ధి అయినట్లు ప్రపంచ చరిత్రలు చెబుతున్నాయి. మనం రెండు ప్రణాళికలు పూర్తిచేసుకున్నాము. అందులో felt needs వరకే వేసుకొన్నాము. మిగతా విషయాలలో అభివృద్ధి సాధించలేదని విచారించడం న్యాయంకాదు. లేనిది వెదికి చూచి లేదనుకోవడం మంచిదికాదు. Felt needs కొరకు plan వేశాము. గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి యివ్వడానికి ప్రభుత్వానికి కొన్ని యిబ్బందులు వుండి వుండవచ్చు. లైనులు వేయాలంటే స్తంభాలులేవు, వాటికి ఖర్చులవుతుంది అని చెబుతూంటారు. నేను సవినయంగా ప్రభుత్వానికి ఒక మనవి చేస్తున్నాను. ఇంతకంటె తక్కువ ఖర్చుతో విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాచేయడానికి వీలున్నదా అనే విషయం ఒక్కసారి ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. నేను technician ను కాను. మైసూరులో యిక స్తంభాలు అవసరం లేకుండానే కఱ్ఱలమీద చిన్న లైనులువేసి సప్లయి చేస్తున్నట్లు వింటున్నాము. జపాన్‌లో కూడ వెదురు బొంగులమీద తీసుకు వెడుతున్నట్లు తెలుస్తునది. చిన్నచిన్న కుటీరపరిశ్రమలు పెట్టుకొనుటకు వీలుగా విద్యుచ్ఛక్తి చౌకరేట్లకు గిట్టేటట్లు వారు అందచేయగలిగారు. మన దేశంలో ఆ రకంగా చౌకగా త్వరితంగా పల్లెటూళ్ళకు తీసుకువెళ్ళడానికి వ్యవసాయానికి ఉపయోగపడడానికి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయడం విషయమై ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. నిరుద్యోగసమస్య ఒక రకంగా దేశంలో తీవ్రరూపం లోనే ఉంది. దానిని గురించి కళ్లు మూసుకొనివుంటే లాభంలేదు. నిరుద్యోగం అనేది ప్రమాదమైనది. పై చదువులు చదువుకున్న వారిలోను హైస్కూలు చదువులు చదువుకున్న వారిలోనేకాక నిరక్షరాస్యులైన వ్యవసాయ కూలీలలో కూడా నిరుద్యోగం హెచ్చుగా ఉంది. వ్యవసాయ కూలీలకు సంవత్సరం పొడుగునా పని దొరకడంలేదు. కష్టపడితే ఆరుమాసాలు పని దొరుకుతుంది. చేతినిండా పని దొరికితేనే కడుపునిండా తిండి, వంటినిండా బట్ట దొరుకుతుంది.

వారికి పని కల్పించే స్థితిలో మనం లేము. పారిశ్రామికంగా మనం ముందుకు పోవాలి. ద్రవ్యోల్బణం గురించి చెప్పారు. ఇంత డబ్బు ఖర్చు చేయడంవల్ల రూపాయి చౌక అయినదేమో అన్నారు. అందువల్ల ధరలు పెరిగాయేమో అని చెప్పారు. వ్యవసాయరంగంలో అభివృద్ధి మనం అనుకున్నంత తొందరలో సాధించలేక పోవడంవల్ల ఇతరత్రా మనం ఎంతో డబ్బు ఖర్చు చేయడంవల్ల రూపాయలు ఎక్కువ సర్క్యులేషన్‌లోనికి రావడంవల్ల రూపాయి విలువ ఈ రకంగా పడిపోయిందేమో అనుకుంటాను. నిరుద్యోగసమస్యను నివారించడానికి ఏదైనా గట్టి పథకం తయారుచేయడం అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను. వేసవికాలం వచ్చినపుడు పల్లెటూళ్ళలో ఎక్కువ పరశురామప్రీతి అవుతూంటుంది. అటువంటి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వం గుడిసెకు రు 30 లు ఇవ్వడం, వారికి కలిసి రాకపోవడం, ప్రభుత్వం ఏదో duty చేసినట్లు అనుకోవడం జరుగుతుంది. ఇలాగ ఏదో ఆపద వచ్చినపుడు ఉపాయం ఆలోచించడంకంటె శాశ్వతంగా ఏదో పద్ధతి ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది. పేద ప్రజానీకానికి గృహాలు కట్టి ఏ 20 సంవత్సరాలలోనే తీర్చుకునే పద్ధతి ప్రవేశపెట్టాలని కోరుతున్నాను. తాటియాకులు గుడిసెలు తగులబడినప్పుడల్లా రు 30 లు చొప్పున ఇచ్చేఖర్చు తగ్గుతుంది. ఒకవేళ గృహాలు నిర్మించలేక పోయినా fire insurance క్రింద ఏమైనా చేయడానికి వీలవుతుందేమో ఆలోచించవచ్చును. మొత్తంమీద పంచాయితీలనుండి కలెక్టుచేసి ఏమైనా చేయడానికి వీలవుతుందేమో గమనించాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ యస్. చిన్నఅప్పలనాయుడు (పరవడ):—అధ్యక్షా, ఆర్థికమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటు ప్రతిపాదనలను సమర్థిస్తూ మా జిల్లాకు నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించి కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. మొదట పంచాయతీలు, పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు గురించి చెప్పదలచుకున్నాను. పూర్వం బ్లాకులు ఏర్పడి బి. డి. వోల ద్వారా పరిపాలన జరుగుతూండేది. ఇటీవల అధికార వికేంద్రీకరణ పద్ధతి క్రింద పంచాయితీ సమితులు ఏర్పడ్డాయి. వాటిలో పంచాయతీల అధ్యక్షులు ప్రతినిధులుగా వుంటూ బ్లాకు లెవలులో గ్రామాలతాలూకు అవసరాలను సమితులద్వారా సమకూర్చుకునే హక్కు ఇచ్చారు.

(*Srimathi Roda Mistry in the Chair*)

గత రెండు సంవత్సరాలుగా గ్రామాలలో మొదటికంటె ఎక్కువ అభివృద్ధి కనబడుతోంది. ప్రజలలో చాల ఉత్సాహం, చైతన్యం కనిపిస్తోంది. ఇదివరలో బి. డి. వోలను Extension Officers ను కలుసుకుని ఏకొద్దిమందో సహాయం పొందుతూ వుండేవారు. ఇపుడు మూకఉమ్మడిగా గ్రామాల తాలూకు అవసరాలను గమనించడం జరుగుతోంది. గ్రామాలకు ఏ మికావలసి వచ్చినా వారి ప్రతినిధులద్వారా చేసుకోగలుగుతున్నారు. ఇపుడు గ్రామాలలో ఎంతవరకు వెనుకబడి వుంటామో అంతవరకు ప్రభుత్వ సహాయం పొందలేమనే సంగతి ప్రజలు గుర్తించారు. ప్రజలు కూడ కొంత కష్టించి పనిచేస్తేనే మిగతాది ప్రభుత్వం ఇస్తుందని గ్రహించి ప్రజలు ఉపకారాలు పొందుతున్నారు.

ప్రభుత్వం ఇచ్చే డబ్బుతో పూర్తి అవసరాలు తీరడంలేదు. ఇంకా ముందు ముందు ఎక్కువగా సహాయం వస్తుందని ప్రజలు ఆశిస్తున్నారు. వారి అవసరాలు తీర్చాలని కోరుతున్నాను. నీటి వనరులకు సంబంధించి విశాఖపట్నం జిల్లాలో రెండు మూడు నదులు ఉన్నాయి. పేరుకు నదులే కాని వాటిని గెడ్డలక్రిందనో, కాలువలక్రిందనో చెప్పుకోవాలి. ఇవి తొమ్మిది మాసాలు ఇసుకతో వుండాయి. మూడుమాసాలే నీరుతో వుంటాయి. నీరుతో ఉన్నప్పుడు నీరు అంతా కలిసి సముద్రంలోనికి ప్రవహించి వృథాగా పోతోంది. సరియైన ఆనకట్టలు కాని రిజర్వాయర్లు కాని లేనందువల్ల వాటివల్ల ఉపయోగం పొందలేకపోతున్నాము. విశాఖపట్నం జిల్లా ఎక్కువగా కొండప్రాంతం. అక్కడ చిన్న చెరువులు కట్టుకున్నా కొండమీద నుంచి ప్రవహించే వాగులు ఎక్కువైనందువల్ల నీరు తక్కువై ఇసుకమేటచెరువులలోనికి వస్తోంది. ప్రతి సంవత్సరం మరమ్మతులు చేసినా ఇసుకమేటలవల్ల పూడ్చుకు పోతున్నాయి. ఇది టెక్నికల్ విషయం కనుక ఇంజనీర్లు చెరువులలోనికి ఇసుక వచ్చి కప్పడకుండా ఏదైనా మార్గం చూసి అమలు చేయించాలని ప్రభుత్వానికి సూచిస్తున్నాను. స్పెషల్ ఇరిగేషన్ స్కీములలో మా జిల్లాకు రెట్టింపు డబ్బు కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. విద్యవిషయంలో మొత్తం విశాఖ పట్నం జిల్లా వెనుకబడి ఉందని చెప్పాలి. ఒక ప్రాంతంలో మిడిల్ స్కూలు పెట్టుకోవాలంటే అయిదు వేల రూపాయిలు డిపాజిట్ చేయాలి; అయిదెకరాల భూమిని ఉచితంగా యివ్వాలి; ఆరుగదులతో స్కూలు బిల్డింగును కట్టి ఇవ్వాలి. పంచాయతీ సమితులు, జిల్లాపరిషత్తులు ఏర్పడిన తరువాత ప్రాథమిక పాఠశాలనుంచి చెరువుల మరమ్మతు, రోడ్లమరమ్మతు అంతా contributions తో నడిపిస్తున్నాము. హైస్కూలు వరకు వచ్చేసరికి కొన్ని వేల సంఖ్యలో ఉంటున్నది. హైస్కూల్సు limited గ్రామాలకే ఉంటున్నాయి. ఈ ఖర్చులో సగం ప్రజలు భరించాలి, మిగతా సగం ప్రభుత్వం భరిస్తుందని జిల్లా పరిషత్తు ద్వారా వత్తిడి వస్తోంది. ప్రజలు అంత హెచ్చు మొత్తం ఇచ్చుకోలేని పరిస్థితిలో వున్నారు. అక్కడ నాలుగవవంతు ప్రజలు, మూడువంతులు ప్రభుత్వం ఇస్తే విద్యగురించి ఆ జిల్లాలో ప్రోత్సాహం కలిగించినట్లవుతుంది. మా జిల్లాలో ప్రాథమిక సహకార సంఘాలున్నాయి. వీటిని విస్తృత సహకార సంఘాల క్రింద మార్చారు. వీటి ఉద్దేశం ఏమిటంటే, సాధారణ రైతు షావుకారువద్దకు పోయి తానుతెచ్చిన డబ్బును వడ్డీక్రింద ఎక్కువ డబ్బు చెల్లించనక్కరలేకుండా విస్తృత సహకార పరపతి సంఘాలద్వారా డబ్బు తీసుకుని సేద్యంచేసుకుని మిగుల్చుకున్న డబ్బుతో కుటుంబ పోషణ చేసుకోవచ్చుననే మంచి ఉద్దేశంతో పెట్టారు. గత రెండు సంవత్సరాలుగా విశాఖపట్నం జిల్లాలో కొన్ని తాలూకాల్లో పూర్తిగా పంటలు పాడైపోయాయి. ఆ సందర్భంలో విస్తృత సహకార పరపతిసంఘాలలో తెచ్చుకున్న డబ్బును రైతులు ఇచ్చు కోడానికి సావకాశం లేకుండా ఉన్నారు. అందులో పదకొండు మాసాల వాయిదాపై డబ్బు తీర్చుకునే షరతుపై తీసుకోవాలి. పోయిన సంవత్సరం సెంట్రల్ బాంకువారి దృష్టికి తెచ్చాము. ఒకవైపు ప్రభుత్వం శిస్తులు వసూలు చేస్తున్నారు. మరొకవైపు ఈ అప్పులను తీర్చాలంటున్నారు. ఇంకొకవైపు

కంట్రిబ్యూషన్ ఇవ్వాలంటున్నారు. ఏమూల చూచినా రైతులను పీడించడం జరుగుతున్నదే కాని ఉపకారం జరగడంలేదు. విస్తృత సహకార సంఘాలు ఈ సంవత్సరానికి వడ్డీమాత్రమే తీసుకుని వచ్చే సంవత్సరం అసలు తీసుకోవలసిందని కోరాము. రిజర్వ్ బ్యాంక్ నుంచి overdraw చేస్తున్నాము; రిజర్వ్ బాంక్ వారు వినరు; అందుచేత ఇవ్వడానికి కుదురదు అని అన్నారు. కట్టలేని రైతులు కట్టడానికి బాధపడుతూంటే, కట్టిన రైతులు తిరిగి loans అందక ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ఈ సంవత్సరం కూడా పంటపోయింది కనుక మొదట interest ను తీసుకుని principal ను వచ్చేసంవత్సరం తీసుకోడానికి టైము ఇప్పించవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

* శ్రీ జి. వెంకటేశ్వర్లు (జగ్గయ్యపేట):—అధ్యక్షా, ఆర్థికమంత్రి శ్రీ కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారు ఆంధ్రలో ఎరుకుల, ఏనాది, సుగాలి జాతులవారిని షెడ్యూల్డు ట్రైబ్సులో చేర్చినందుకు వారికి నా ధన్యవాదములు తెలుపుతున్నాను. షెడ్యూల్డు ట్రైబ్సుకు ఆంధ్రలో నాలుగు అసెంబ్లీ స్థానాలు కేటాయించారు. 1. కృష్ణా జిల్లాలో జగ్గయ్యపేట 2. గుంటూరు జిల్లాలో మాచెర్ల 3. నెల్లూరు జిల్లాలో కావలి 4. అనంతపురం జిల్లాలో కదిరి నియోజకవర్గాలలో షెడ్యూల్డు ట్రైబ్సును నిలువబెట్టి అవకాశమును కలిగించిన ప్రభుత్వమువారికి నా ధన్యవాదములు. సాధారణ ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను గెలిపించిన వోటర్లకు నా ధన్యవాదములు తెలుపుతున్నాను. ఆంధ్రదేశంలోని షెడ్యూల్డు ట్రైబ్సువారి తరఫున, నా నియోజకవర్గ షెడ్యూల్డుట్రైబ్సు తరఫున ప్రభుత్వము వారికి హృదయపూర్వక నమస్కారాలు తెలుపుతున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎరుకలు, ఏనాది, సుగాలి, పాముల, బుడబుక్కల, చెంచు, వడ్డెర వగైరా జాతులు అనేకులు ఇండ్లులేక చాల బాధపడుతున్నారు. లోగడ ఈ జాతుల వారికి డబ్బు కేటాయించుటలో ఇంటి ఒక్కింటికి 500 రూపాయల చొప్పున యిస్తే ఆడబ్బుతో యిండ్లు సక్రమంగా కట్టడానికి వీలుకాక యిబ్బంది పడుచున్నారు. కలప, బొంగు, వాసము ఇటుక వగైరాల రేట్లు బాగా పెరిగిపోయినాయి. యికనుంచి కనీసం యింటిఒక్కింటికి 900 రూపాయలుకు పెంచి యిండ్లు కట్టించుటకు, ఇండ్లస్థలాలను యిప్పించుటకు సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటు ద్వారా యిప్పటిమాదిరే జరిగితే బాగుంటుంది. పంచాయితీలకు, పరిషత్తులకు యిస్తే గ్రామంలోఉన్న గ్రామపార్టీలకు దారితీసి సక్రమంగా వారికి అందుబాటులో ఉండవు. కనుక యిప్పటి మాదిరిగా సోషల్ వెల్ఫేర్ డిపార్టుమెంటుద్వారా షెడ్యూల్డు జాతులకు సక్రమంగా ఉపయోగపడగలందులకు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాను. విజయవాడ ఆర్.టి.సి. డిపోనుంచి బస్సులు (జగ్గయ్యపేట — తిరువూరు బస్సులు) టైము ప్రకారంగా రావడంలేదు. లేటుగా వస్తున్నాయి. ప్రయాణీకులు చంటిపిల్లలు ఆయా స్టేజీలలో ఎండలో వర్షంలో యిబ్బంది పడుచున్నారు. ప్రయాణం సక్రమంగా సాగక చాల బాధపడుచున్నారు. కనుక పైనచెప్పిన రెండు లైనులలో నిర్ణీతమైన టైములకు బస్సులు నడిచే ఏర్పాటుచేసి పయాణీకులకు యిబ్బంది తీర్చగలందులకు ప్రభుత్వంవారిని కోరుచున్నాను.

నాకు ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి నమస్కారాలు అర్పిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

* శ్రీ వి. సిద్దయ్యనాయుడు (సూళ్ళూరుపేట) :—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు గౌరవ నీయులైన ఆర్థిక శాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును మనః పూర్వకంగా ఆమోదిస్తూ నేను నా నియోజక వర్గం, నా డివిజన్ గురించి కొన్ని సూచనలు తమ ద్వారా ప్రభుత్వమువారికి తెలుపదలచుకున్నాను. నా నియోజక వర్గం చాల వెనుకబడివున్నది. మెట్ట ప్రదేశము. నెల్లూరు జిల్లా అంతా సస్యంగాఉన్న దనుకోవడం పొరపాటు. సూళ్లూరుపేట తాలూకా చాలా వెనుకబడినతాలూకా. అది కేవలం వర్షంమీద ఆధారపడిఉన్నది. నా నియోజక వర్గంలోని నీటి వనరులను గురించి పదేపదే ప్రస్తావన జరిగిఉన్నది. నాకు ముందున్న సభ్యులు అనేకమార్లు ఆ విషయం చెబుతూ వచ్చారు. చెప్పగా చెప్పగా ప్రయత్నం చేయగా చేయగా గవర్నమెంటువారు పాములు కాలువ అనే ప్రాజెక్టుకు కొంత సహకరించారు. దానివల్ల ఏ కొద్ది గ్రామాలో బాగు పడ్డాయని ఒప్పుకోవలసి వస్తుంది. రెండవ స్టేజి పూర్తి చేసినట్లయితే 7-8 గ్రామాలు శుభిక్షంగా పండగలవు. ఆహార కొరత తీరడానికి అవకాశం ఉంది. మొదటి స్టేజి జరగడం చేత 4-5 గ్రామాలు డెల్టాకు మించి సుఖం అనుభవిస్తున్నారు. రెండు పంటలకు మించి పండుతున్నాయి. కొరదలా ప్రాజెక్టు కూడా ప్రభుత్వం చీఫ్ ఇంజనీరు దగ్గరున్న పేపర్లను తెప్పించుకొని అమలు పరచేటట్లు చేయవలసినదిగా ప్రార్థిస్తున్నాను. మోగి కాలువ అనే ప్రాజెక్టు 1957 సంవత్సరంలో అమాంతంగా వెల్లువలు వచ్చి కాళింది నది ఆనకట్ట తెగిపోయింది. కొంత రిపేరుచేశారు. కాని ఆ కాలువకు యిప్పుడు లాక్ సిస్టం పెట్టవలసినదిగా ప్రజలు ఆందోళన చేయగా మూడు సంవత్సరాల క్రితం దానిని ప్రభుత్వం ఆమోదించి ఒక ఎస్టిమేటు తయారు చేశారు. కాని అక్కడవున్న రైతులు తమకు ఇబ్బంది ఉందని ఆ సిస్టం తమ స్వాధీనంలో పెట్టుకొని అన్ని గ్రామాలను మేనేజి చేసుకోవచ్చునని యితర గ్రామాలు చెడిపోయినప్పటికీ వారు బాగు పడదామనే ఉద్దేశ్యముతో వారు ప్రభుత్వమునకు కట్టవలసిన బెటర్మెంటు టాక్సు కట్ట నిరాకరించినందువల్ల దానిని పునః పరిశీలన చేస్తామని ప్రభుత్వమువారు నిలిపి ఉన్నారు. ఇప్పుడు లాక్ సిస్టం లేనియెడల కాలువక్రింద ఉన్న 30-40 గ్రామాలు పాడవుతాయి. పెద్ద రైతులు, పలుకుబడి గల రైతులు మొగదల ఉన్నారు కాబట్టి వారి సౌకర్యం ఎప్పుడూ చూడడం జరుగు చున్నది. క్రింది రైతులు బాధపడుతున్నారు. అందుచేత వెంటనే లాక్ సిస్టం పెట్టి నీటి పారుదలను అంచెలవారిగా ప్రతి గ్రామానికి అందజేయవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. అది చేయని పక్షంలో కాలువలో నీరున్నప్పటికీ అనేక గ్రామాల లోని పొలాలు ఎండిపోయి ఎకరానికి రెండు తూములైనా ఉండని స్థితి వస్తుంది. కనుక ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధ తీసుకొనాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. బంజరు భూముల పంపకం విషయంలో గవర్నమెంటు చేసినది సక్రమమైన విధానం. చాల మందికి భూములు దొరుకుతున్నాయి. కాని అధికారులు చాలా జాప్యం చేయడంవల్ల పట్టాలు దొరకడంలో కాలగూపన జరుగుతోంది. వారికి

ప్రభుత్వం ఉత్తర్వులు జారీచేసి త్వరగా జరిగేటట్లు చూడాలి. గ్రేడింగ్ పోరంబోకులను, ఫారెస్టు పోరంబోకులను స్వాధీనం చేసుకొనినప్పుడు సెటిల్మెంటు వారు అక్కడ ఉండే పలుకుబడిగల రైతులకు అనుకూలంగా చేశారు. అందువల్ల జిల్లా స్థాయిలో కొన్ని కమిటీలను ఏర్పాటుచేసి యిప్పుడు ఏర్పాటు చేసిన ఫారెస్టు పోరంబోకులు నిజంగా ఫారెస్టుకి అవసరమా, దానివల్ల అడవులు వృద్ధి అవుతున్నాయా, వర్షాలు కురుస్తాయనే సిద్ధాంతరీత్యా పెరిగిందా అనేది గమనించవలసిన విషయం. అక్కడ పది సంవత్సరాలనుంచి వ్యవసాయం చేస్తున్నారు. ఎంతో మంది హరిజనులు ఉన్నారు. బీద ప్రజలు భూమిలేని వారు ఉన్నారు. వారు సాగు చేసుకుంటూ వుంటే పట్టాలు యివ్వడానికి ఫారెస్టు పోరంబోకు అని అడ్డం పెడుతున్నారు. D. F. O. చుట్టు, కన్సర్వేటరు చుట్టు త్రిప్పుతున్నారు. అందువల్ల జిల్లా స్థాయి కమిటీ ఏర్పాటుచేసి— దానిలో శాసన సభ్యులు ఉండాలని కోరడంలేదు— జిల్లా అధికారులను, అనధికారులను వేసి పరిశీలించి నిజంగా ఫారెస్టుకు అవసరమో లేదో ఆలోచించి రిపోర్టు యిచ్చినట్లయితే యిప్పటికీ సాగులో ఉన్న భూములకు పట్టాలు రావడానికి అవకాశం ఉంది.

(*Mr. Speaker in the Chair*)

అవి వచ్చేదానికి అవకాశంవుంది. గూడూరు తాలూకా విషయము మునిస్వామిగారు చెప్పిన దానిని బలపరుస్తున్నాను. ఇంతకుముందు గూడూరు టౌనును by pass చేయాలనే ఉద్దేశముతో ఏర్పాటు చేశారు. ప్రజలయొక్క ఉద్దేశాలు, సౌకర్యాలు తెలుసుకోకుండానే జరిగిపోయింది. బంగారంవంటి భూములు ఈ రోడ్డు క్రిందకు పోయినవి. రైల్వే రోడ్డుకు పెద్దపెద్ద వంతెనలు వున్నవి. కొత్తగావేసిన రోడ్డుకు వంతెనలు లేకపోవడముచేత నీరంతా ఆ రోడ్డు మీదనుంచే పోవలసి వుంటుంది. 15 అడుగుల ఎత్తున రోడ్డువేస్తూ ఒక వంతెన కట్టారు. 1958 లో వెల్లువ వచ్చినపుడు మా గ్రామము మునిగి పోయింది. తరువాత గండ్లుపడి నీరంతా పోయినది. ఎకరము 3, 4 వేలు చేసే మాగాణి భూమి అంతా నాశనము అయిపోయింది. ఇప్పుడు ఆ రోడ్డును తీసేయడము సాధ్యముకాదు కనుక ఆ రోడ్డును పునర్నిర్మించేటప్పుడయినా Catchment area ను బట్టి ఆ నీరు పోవడానికి వసతులు ఏర్పాటు చేయాలి. సూళ్ళూరుపేట నియోజకవర్గములో సముద్రతీరమున అనేక పల్లెకుప్పము లున్నవి. ఒక్కొక్క కుప్పములో 300 ఇళ్లు వున్నవి. వారు కేవలం చేపల వృత్తిమీద ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. అక్కడ కొన్ని fisheries societies ఏర్పాటు చేశారు. అక్కడ 17 కుప్పములున్నవి. ఇప్పుడు ఏర్పాటుచేసిన సొసైటీలు చాలవు. ఇంకా అవసరము కనుక ఒక స్పెషల్ ఇనస్పెక్టరును appoint చేసి వారి ద్వారా ప్రచారము చేయించి తగిన సౌకర్యాలను కలుగచేయాలని ప్రార్థిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. ధర్మబిక్షం :—అధ్యక్షా, ఈ సందర్భమున Prohibition Act ను గురించి మాట్లాడదలచుకొన్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు స్పష్టమైన జవాబు ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది ఎలా అపజయం పాలయినదో తెన్నేటి

విశ్వనాథంగారు స్పష్టముగా తెలియచేశారు. ఈ Prohibition Act సరిగా అమలు జరుగుతున్నదా లేదా అని చూడవలసిన అవసరం వున్నది. రామమూర్తి విచారణ కమిటీ 1954 లో వేయబడింది. Prohibition జయప్రదమయినదని ఎవ్వరూ వారి సాక్ష్యాలలో తెలపలేదు. ఆ కమిటీ రిపోర్టు సమర్పించి 8 సంవత్సరాలు అయింది. అది ఇంతవరకు ప్రభుత్వదృష్టికి రాలేదు. Prohibition Act 1944 నుంచి అమలు జరుగుతున్నది. ఎంతనష్టము వచ్చినదో లెక్క కట్టడానికి మన ప్రభుత్వము ఆలోచించడములేదు. మహాత్మాగాంధి త్రాగుడు పోవాలని అన్నారేకాని చట్ట రూపేణా shops ను మూసివేయాలని అనలేదు. 31-7-1937 హరిజన పత్రికలోవారు ఒకవ్యాసంవ్రాశారు. "Prohibition means a type of adult education of the nation and not merely closing down of the toddy shops" అన్నారు. త్రాగుడు మంచిదికాదని educate చేయాలి. ఈ రకముగా నష్టము వస్తుందనే చెప్పాలి. అంతేకాని చట్టాలద్వారా విజయము పొందినట్లు చరిత్ర ఎక్కడా ఋజువు చేయడములేదు. అమెరికా సంపన్న దేశమని అందరు ఒప్పుకొంటారు. అమెరికన్ గవర్నమెంటు ఈచట్టాన్ని 1929 లో తీసుకొని వచ్చింది. దేశము అంతా గగ్గోలు మన్నది. చట్టరీత్యా చర్యలు ఎక్కువ అయిపోయినవి తప్ప ఏమీ అదుపులో పెట్టలేక పోయారు. 1931 లో ఒక విచారణ కమిటీని వేశారు. ఆ కమిటీ 1933 లో తన రిపోర్టును ప్రకటిస్తూ దీనివల్ల వ్యతిరేక చర్యలు, అరాచకము పెరుగుతున్నదని, moral discipline చెడిపోయినది అని recommend చేసినది. 3.2% ఆల్కహాలుకన్న తక్కువ వున్న పానీయాలను free గా sale చేసుకోడానికి allow చేయాలని recommend చేసినది. 4 సంవత్సరాల అనుభవము తరువాత అమెరికన్ ప్రభుత్వము ఒక అమెండుమెంటును తీసుకొని వచ్చారు. ఫిన్లాండులో 16 సంవత్సరాల అనుభవము తరువాత ఈ చట్టాన్ని repeal చేశారు. నార్వేలో 8 సంవత్సరాల అనుభవముతో r peal చేశారు. కెనడాలో కూడ 30 సంవత్సరాల అనుభవముతో repeal చేశారు. రష్యాలో కూడ రివల్యూషన్ అయిన తరువాత ఏర్పడిన ప్రభుత్వము తీర్మానము చేసుకొని 1925 లో ఈ చట్టాన్ని ఎత్తి వేశారు. టర్కీ 1920 లో ప్రవేశపెట్టి 1924 లో ఎత్తి వేసినది. కాని మన ప్రభుత్వానికి 22 సంవత్సరముల అనుభవము అయినా కూడ ఈ చట్టాన్ని తీసేయడానికి సిద్ధముగా లేరు. ఇక finances సంగతి చూద్దాము. రెండవ ప్రణాళికా కాలములో భారత దేశము మొత్తముమీద 300 కోట్ల రూపాయలు ఆదాయము ఎక్సైజువల్ల వచ్చినది. దానిలో 8 కోట్లు హైదరాబాదు ప్రభుత్వమునుంచి ఒక కోటి ఆంధ్రప్రభుత్వమునుంచి వచ్చినది. మూడవ ప్రణాళికా కాలములో 41 కోట్ల రూపాయలు excise నుంచి మనకు రావలసి వున్నది. మద్యపాననిషేధాన్ని తొలగిస్తే 9 కోట్ల రూపాయల ఆదాయము అదనముగావచ్చే అవకాశం వున్నది. ఆ 45 కోట్ల రూపాయలు అలా వుండగా ఆంధ్రప్రదేశంలో మద్యనిషేదాన్ని తొలగిస్తే మనకు 9 కోట్ల రూపాయల ఆదాయం వచ్చే అవకాశం వుంది. ఆ డబ్బును మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఉపయోగించుకోవచ్చు. సంవత్సరానికి దాదాపు 12 లక్షల రూపాయలను మద్యనిషేదాన్ని అమలు పెట్టటానికి ఖర్చుపెడుతున్నారు. 1952-53 సంవత్సరంలో మద్యనిషేధ చట్టాన్ని అసలులో పెట్టటానికి 11 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టబడిందని ప్రభుత్వ లెక్కలవల

స్పష్టంగా కన్పిస్తున్నది. ఆ చట్టమును ధిక్కరించిన నేరాల వల్ల, కోర్టులో రుజువయినందువల్ల fine రూపంలో ప్రభుత్వానికి 1957-58 లో వచ్చిన ఆదాయం 26 లక్షల రూపాయలు; చట్టాన్ని అమలులో పెట్టటానికి చేసిన ఖర్చు 22 లక్షల రూపాయలు. ఏమైనా మద్యనిషేధపు చట్టంవల్ల నచ్చిన 9 కోట్ల రూపాయల నష్టాన్ని పూడ్చటానికిగాను విపరీతంగా కొత్త పన్నులు వేస్తున్నారు. ప్రమాదస్థితిలో వున్న మన ఆర్థిక పరిస్థితిని గమనించకుండా తమ ఆశయాలను కూడా మరచిపోయి మెజారిటీ వుంది కాబట్టి మా ఇష్టంవచ్చినట్లు చేస్తామంటు న్నారు. నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరిస్తామని ఎప్పటి నుంచో చెబుతున్నారు కాని ఎంప్లాయ్‌మెంట్ ఎక్స్‌చేంజ్ ఆఫీసుల్లో సంఖ్య రోజు రోజుకు పెరిగి పోతున్నది. ఎలక్ట్రిసిటి డిపార్టుమెంటులోనూ మెడికల్ డిపార్టుమెంటులోనూ సెక్రటేరియట్‌లోనూ ఎంతో మందిని పర్మనెంట్ చేయకుండా వుంచటమే గాక 35 లక్షల మంది టాడి టాపర్స్‌ను నిరుద్యోగులుగా చేశారు. తెలంగాణాలో ఈ సంవత్సరం నుండి 10 మైళ్ళవరకూ expand చేస్తామని ప్రకటించారు. ప్రొహిబిషన్ పాలసీపైననే తాను ఓడిపోయినట్లు కొండా లక్ష్మణ్ గారు పత్రికా ప్రకటన చేశారు. అంటే కాంగ్రెస్‌లోనే వున్న టాపర్స్ వీరికి వ్యతి రేకంగా ఓటు చేసిన మాటవాస్తవమే నన్నమాట. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం దీనిని గుర్తించాలని మనవి చేస్తున్నాను. తెలంగాణా విషయాలకు సంబంధించి రీజనల్ కమిటీ అనేక సూచనలు చేసింది. తెలంగాణాకు సంబంధించి సర్‌ప్లస్ బడ్జెటు వుంది. ఆ డబ్బు రీజినల్ కమిటి సూచించిన డెవలప్‌మెంట్ వర్క్సుకు కేటాయించి ఇర్రిగేషన్, విద్యుచ్ఛక్తికి సంబంధించిన కార్యక్రమాలకు విని యోగించాలి. ప్రొహిబిషన్‌కు తెలంగాణా రీజినల్ కమిటి ఎప్పుడూ అనుకూలంగా లేదు. ఈ విషయాలన్నిటిని ప్రభుత్వం గమనించి వ్యవహారం చేయవలసివుంది. వీటినన్నింటిని దృష్టిలో పెట్టుకోక ప్రభుత్వం తన ఇష్టం వచ్చినట్లు ప్రవర్తిస్తే అధ్వాన్న పరిస్థితులు ఏర్పడతాయని మనవిచేస్తూ ఇంతటితో సెలవు తీసు కొంటున్నాను.

*శ్రీ ఎన్. వెంకట్రావు (పొన్నూరు) :—అధ్యక్షా! బడ్జెటుపైన ప్రసంగించ టానికి నాకిచ్చిన ఈ సమయంలో నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించిన కొన్ని విషయాలను తమ ద్వారా మంత్రి వర్గ దృష్టికి తీసుకురాదలచుకున్నాను.

పొన్నూరు, నిడుబ్రోలు ప్రక్క ప్రక్కన గల గ్రామాలు. అవి ఇప్పు డిప్పుడు పెద్ద వ్యాపారం క్రింద అభివృద్ధి చెందుతున్నాయి. కాని అక్కడ సబ్ ట్రెజరి లేదు. గుంటూరు జిల్లాలో మాచెర్లలో వుంది. ఈ మధ్యన మంగళ గిరిలో కూడా పెట్టటం జరిగింది. పొన్నూరులో ఒక సబ్ ట్రెజరి ఆఫీసు పెడితే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నారు. అక్కడ L. F. dispensary వుంది. అక్కడ ఖాళీ స్థలం వున్నది. అది స్వంత భవనం కూడా అందుచేత దానిని అభివృద్ధిపరచి 10, 20 beds ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

నా నియోజకవర్గంలో మంచి నీటి వసతులు లేని గ్రామాలు వున్నాయి. అక్కడి వారికి ఇర్రిగేషన్ సౌకర్యాలు తక్కువగా వున్నాయి. దగ్గుపాడు చానల్‌ను గుంటూరువైపు నుండి నిర్మిస్తే ఈ సమస్య కొంతవరకు తీరుతుంది.

అక్కడ శ్రీరంగపురం ఛానల్ వుంది. దానిని వెడల్పు చేస్తే హెచ్చు ఇర్రిగేషన్ సౌకర్యాలు కలగటానికి వీలువుంది. కనుక ఆ విషయం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

బ్రాహ్మణ కోడూరు, గోళ్ళమూడుపాడు మొదలైన ప్రాంతాలలో మురుగు నీటిపారుదల సౌకర్యాలు లేక చాల ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ఆ సౌకర్యాలు కలుగ చేయాలని కోరుతున్నాను. చేబ్రోలు చరిత్ర ప్రసిద్ధికెక్కిన గ్రామము, అక్కడ మంచి నీటి వసతిలేదు. ఆ ప్రాంతంలోని హరిజన వాడ లలో విద్యుచ్ఛక్తి స్కీములు అమలు జరగటం లేదు. అది రెమ్యునరేటివా కాదా అని కొంతకాలం ఆగటం జరిగింది. హరిజన వాడలకు సంబంధించి అటువంటివి చూడకుండా ఆ స్కీములను అమలుచేయాలి. దానికి సంబంధించి గవర్నమెంటు order pass చేసిందని విన్నాము. దానిని వెంటనే అమలు పరచాలని విన్నవించుకొంటున్నాను. పొన్నూరుకు బాపట్లకు పోవటానికి కొన్ని గ్రామాల నుంచి రోడ్లులేవు. ఆ రోడ్లు వేయటానికి జిల్లాపరిషత్తుకు గ్రాంటు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. గ్రామాలలో హరిజనులు అక్రమించుకొన్న ఇండ్ల స్థలాలకు పట్టాలు ఇవ్వలేదు. ఆ పట్టాలు వారికి ఇచ్చేటట్లుగా రెవెన్యూ బోర్డుకు ఆర్డర్స్ పంపించాలని కోరుతున్నాను, నా సూచనలను అమలు చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వానికి మరొకసారి మనవి చేస్తున్నాను. స్లమ్‌క్లియరెన్స్‌కు ఎక్కువమొత్తం కేటాయించాలని కోరుతున్నాను.

ఇప్పుడు Co-operative scheme లో Low Income group క్రింద 8 వేల రూపాయల వరకు అప్పు ఇవ్వవచ్చునని ఉన్నది. సుమారు వెయ్యి రూపాయల వరకు ఆదాయం ఉండేటటువంటివారికి అప్పు ఇవ్వడానికి ఈ స్కీము వర్తిస్తుంది. అయితే దానిలో ఉన్న చిక్కు 30 సంవత్సరముల వరకు నెలకు రు. 46-25 న.పై. చొప్పున చెల్లించుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది.

నూరు రూపాయలు సంపాదించేటటువంటి ఒక మామూలు కుటుంబీకుడు నెలకు 46 రూపాయల చొప్పున చెల్లించవలనంటె కష్టము, మామూలుగా అతనికి 7½ లేక 10 Percent కన్న ఎక్కువ చెల్లించడానికి అవకాశం ఉండదు. అందువల్ల, 46 percent ఆదాయం ఖర్చయ్యే విధంగా ఈ గృహ నిర్మాణం కోసం అప్పు చేయడము, దానిని 30 సంవత్సరాలపాటు తీర్చడము సాధ్యం కాదు. కాబట్టి ఆయన ఆర్థిక స్తోమతకు లోబడి 7½ లేక 10 percent మినహాయించి తక్కిన డబ్బులో కొంత మునిసిపాలిటీ, కొంత State Government కొంత Central Government భరించడం చాలా ఉచితంగా ఉంటుంది. ఈ స్కీము అమలు పర చడానికి ప్రభుత్వము initiative తీసుకోవలెనని ప్రార్థన. ఈ స్కీము ఇతర దేశలతో కూడా అమలులో ఉన్న పరిస్థితి ఉన్నది.

తరువాత విద్య విషయంలో, నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యను మనము అమలులో ఉంచుకొన్నాము. అందుకు ప్రభుత్వము అభినందనీయులు అట్లాగే mid-day meals కు కొంత provision చూపించడం జరిగింది. కాని, ఈ బడ్జెటులో ఇంకా హెచ్చు మొత్తము దానికి కేటాయిస్తే బాగుంటుంది. తరువాత Secondary Schools లో I నుంచి III form వరకు ఉచిత విద్య ఇస్తున్నాము.

కాని, మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక పూర్తి అయ్యేలోపల వీలైతే S. S. L. C. వరకు కూడా ఉచిత విద్య ఇవ్వగలిగితే చాలా ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. విద్యా విషయంలో మన రాష్ట్రము అనేక రాష్ట్రముల కంటె ముందడుగు వేసిందని వేరే చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. భారత దేశములో 2,3, రాష్ట్రాలను మినహాయించి, మన రాష్ట్రము చాలా ముందుకు వచ్చిందని చెప్పారు. రాను రాను Secondary Schools పెరుగుతున్నాయి. అట్లాగే, ఇంకా ఎక్కువ colleges కూడా open చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ప్రభుత్వము ఇప్పుడు తమ management లో కొన్ని colleges, private management లో కొన్ని colleges నడిపిస్తూ college education ఇవ్వడానికి ప్రయత్నిస్తున్నది. ప్రభుత్వము తమ స్వంత colleges కు సుమారు 50 లక్షలకు పైబడి ఖర్చుపెడుతూ private colleges కు grant రూపంలో 25 లక్షల లోపల ఇవ్వగలుగుతున్నది. ఈవిధముగా ఇంకా హెచ్చుమంది విద్యార్థులకు college education ఇవ్వడానికి గాను private colleges కు ప్రోత్సాహమిచ్చి private managements కు ఇవ్వవలసినటు వంటి grant ప్రతి బడ్జెటులో కూడా చూపిస్తూ ఉండాలని నామనవి. ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్‌లో building schemes కు equipment schemes కు science facilities అభివృద్ధి చేయడానికి కొంతవరకు provision ఉన్నది తప్ప, 1962-63 సంవత్సరంలో ఆ provision లేదు. final budget వచ్చేటప్పుడు, తప్పకుండా ఈ విషయాన్ని ఆర్థిక మంత్రిగారు, విద్యామంత్రిగారు ఆలోచించి, private colleges కు రావలసిన grants-in-aid కు provision చూపించినట్లయితే, వారికి ప్రోత్సాహము ఇచ్చినవారు అవుతారని, ఆ విధంగా తప్పక చేస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను. అంతేగాక financial aid, private colleges కు ఇవ్వడంలో వీలైతే దేవాలయ ఆదాయములనుంచి కొద్దిగా ఇస్తే బాగుంటుంది. ఈ principle ను Chief Minister గారు ఆలోచిస్తారని ఆశిస్తూ ఈ అవకాశాన్ని ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి వందనములు అర్పిస్తు సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

* *శ్రీ కె. సన్యాసి అప్పలనాయుడు (చీపురుపల్లి)*:— అధ్యక్ష మహాశయా, ఆర్థిక మంత్రి శ్రీ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును బలపరచలేనందుకు చాలా విచారించుచున్నాను. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రభుత్వము వారు 45 కోట్లు, 54 లక్షలు నీటిపారుదలకుగాను, విద్యుచ్ఛక్తి కార్యక్రమాలకు మొదలగు వాటికి 21 కోట్లు, 45 లక్షలు ఖర్చు చేయమన్నట్లు వారిలెక్కలవల్ల తెలియవచ్చినది. కాని ఇందులో మధ్య తరగతి, చిన్నతరగతి నీటివనరులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వనందుకు చాలా విచారించుచున్నాను. రాష్ట్రములో నలుమూలల ఆయా ప్రదేశాల పరిస్థితిని గమనించి, ఎచ్చటయితె ప్రజలు దుర్భర పరిస్థితులకు గురిఅవుతున్నారో, ఆయా ప్రదేశాలలో వారికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వవలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను. నిజానికి, మా శ్రీకాకుళం జిల్లా, చీపురుపల్లి తాలూకాలో ప్రజలు ఏ సౌకర్యములు లేక దుర్భర పరిస్థితులకు గురిఅవుతున్నారు. ఆ ప్రాంత ప్రజల శ్రేయస్సు కొరకు minor, medium irrigation works ప్రారంభించవలెనని ప్రార్థిస్తున్నాను. శ్రీకాకుళం జిల్లా చీపురుపల్లి తాలూకా పనులు, ఏ సౌకర్యాలు లేక చాలా వెనుకబడి ఉన్నవి. కనుక దానికి సంబంధించిన రేగలగడ్డ అనె గడ్డకును, చిన్నగడ్డ అనె గడ్డకును కట్టలు

కట్టవలెనని, అక్కడిచెరువులకు మరమ్మతులు చేయవలెనని ప్రార్థిస్తున్నాను. మాది జమీందారీ area. సుమారు 15 సంవత్సరముల నుంచి సరిగా చెరువులు మరమ్మతులు లేకపోవుటచేతను, సరియైన సౌకర్యాలు లేకపోవుటచేతను, పల్లపు వ్యవసాయానికి పనికివచ్చే భూములు మెరక ప్రదేశములుగా మారిపోయి మెరక పంటలు పండించుటకే అనుకూలముగాని పల్లపుపంటలకు పూర్తిగా అనుకూలముగా లేవు. అందుచేత గవర్నమెంటువారు దయయుంచి, చిన్న గడ్డలకు ఆనకట్టలు కట్టినట్లయితే సుమారు మూడు వేల ఎకరాల పల్లపుసాగుకు అనుకూలముగా మారిపోవును. ఈ తాలూకాలో రెండు సంవత్సరములనుంచి సరిగా పంటలు పండనందున రైతులు చాలా ఇబ్బందులు పడుచున్నారు. పల్లపు పంటలు లేనేలేవని మెరక పంటలు కూడా రెండు సంవత్సరములనుంచి దెబ్బతింటున్నవి. జనుము, వేరుశనగ వారికి ముఖ్యమైన పంటలు, ఆ పంటలు కూడా రెండు సంవత్సరములనుండి దెబ్బతిన్నవి. సదోపండించినప్పటికి ఆ పంటలకు సరియైన ధరలు లేక రైతులుపెట్టే కుదువులు కూడా సరిగా రావడంలేదు. గతసంవత్సరం పుట్టె ఒకటింటికి 400 రూపాయలు ధర ఉంటె, ఈ సంవత్సరం కనీసం 130 రూపాయలు కూడాలేదు. అందుచేత, వారికి ముఖ్యముగా ఆధారమైనటువంటి జనుముపంట లేక పూర్తిగారాబడి దెబ్బతిన్నది. కనుక వారు కట్టవలసిన శిస్తులకు remission ఇప్పిస్తూ తతిమా balance కు డిసెంబరు వరకు వాయిదా వేయవలెనని కోరుతున్నాను. ప్రస్తుతం గర్భం నుంచి గడిలిడికి ఉండె రోడ్డు సుమారు రెండు సంవత్సరముల క్రింద ప్రభుత్వం వారు ఒక mining company వద్ద ఉన్నదానిని తమస్వాధీనములో తీసుకొన్నారు. ఆ రోడ్డు కొరకు సుమారు 50 వేలు రూపాయలు general fund క్రింద జిల్లా పరిషత్తువారు వసూలుకూడా చేసినారు. అది వసూలుచేసి రెండు సంవత్సరములైనది, కాని ఆ రోడ్డుపని యింతవరకు పూర్తి కాలేదు. ఆ minning company వాళ్ళ స్వాధీనంలో ఉంటె ఆ gaps అయినా కల్పే వాళ్ళు ఇప్పుడు అదికూడ లేకుండాపోయింది. ఆ ప్రజలకు రాకపోకల సౌకర్యాలు లేక చాలా యిబ్బంది పడుతున్నారు. కనుక manganese గనులు ఉన్నాయి గనుక, కోట్ల కొలది ఎగుమతి వ్యాపారానికి ఆ రోడ్డు అనుకూలమైనది. అందుచేత ప్రభుత్వము ఆ రోడ్డు విషయమై వెంటనే తగు శ్రద్ధ తీసుకొని, దానినిబాగుచేయించవలెనని ప్రభుత్వాన్ని ప్రార్థించుచున్నాను. దానివల్ల ప్రభుత్వానికి royalty ఇతర revenue కొన్ని వేల లక్షలు వచ్చే, అవకాశాలు కూడా ఉన్నాయి. అందుచేత ఆ రోడ్డు విషయములో పూర్తిగా శ్రద్ధ తీసుకొందురని ఆశిస్తూ సెలవుతీసుకొంటున్నాను.

*శ్రీ వి. రామారావు (చేవెళ్లి): — అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టినటువంటి బడ్జెటును నేను బలపరుస్తున్నాను. ఈ సందర్భమున, హైదరాబాదు జిల్లా యొక్క సాధకబాధకాలు ప్రభుత్వము యొక్క దృష్టికి తేవలెనని భావిస్తున్నాను. మన రాష్ట్రములో అన్నిటికంటె ఈ జిల్లా వెనుకబడినదని మన ప్రభుత్వానికి తెలుసును. ఎందుకంటె, ఈ జిల్లా నైజాము యొక్క జేబు ఖర్చు కొరకు ఉన్నటువంటి జిల్లా. ఈ జిల్లా ఈ విధంగా ఉండడం వల్ల, ఈ జిల్లాలోని ప్రజలకు కావలసినటువంటి సౌకర్యాలు లేకుండా ఉన్నవి. అప్పుడు నైజాము

ప్రభుత్వములోనుంచి కూడా ఈ జిల్లాకు ఏ పనులుగాని, సౌకర్యములుగాని కలుగజేయకపోవడం వల్ల, ఈ ప్రజలు చాలా బాధపడుతు ఉన్నారు. విద్యా విషయంలో చూచినా, వైద్యసౌకర్యం విషయంలో చూచినా, మరి రోడ్ల విషయంలో చూచినా, అన్ని విషయములలోను ఈ జిల్లా అధమాధమంగా ఉన్నదని చెప్పుతున్నాను. ఈ జిల్లా రాజధానిచుట్టు పట్ల, దీపము క్రింద చీకటివలె ఉన్నది. ఇటువంటి పరిస్థితిలో ఉన్న ఈ జిల్లాను ఇతర జిల్లాలకు సమానంగా చేయవలెనని ప్రభుత్వాన్ని ప్రార్థిస్తున్నాను. బడ్జెటులో, ఇతర జిల్లాలకంటె ఈ జిల్లాకు ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించినప్పుడే, ఇది ఇతర జిల్లాల స్థాయికి రావడానికి వీలవుతుంది. నేను జిల్లాలోని చెవెళ్ల నియోజకవర్గమునుంచి వచ్చినటువంటి అభ్యర్థిని, ఈ జిల్లాలో చేవెల్లా తాలూకా మరీహీనస్థితిలో ఉన్నదని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. చేవెల్లా తాలూకా నూటికి నూరు పాళ్లు catchment area క్రింద వచ్చినది. ఈ జంట నగరాలలో ఉన్నా ప్రజలకొరకు, గండిపేట చెరువు, హిమయత్‌సాగర్ చెరువు, వీటి యొక్క నీరు తీసుకోవడం వల్ల, దానికి అవతల ఉండేటటువంటి మా తాలూకా నిర్లక్ష్యం చేయబడింది. అక్కడ చెరువులు, గుంటలు మరమ్మతుచేయడంగాని, ఇతర irrigation facilities కలుగజేయడంగాని, జరగలేదు. అందువల్లన ఆ తాలూకా పరిస్థితి చాలా హీనంగా ఉన్నది. కాబట్టి, ఈ హైదరాబాదు జిల్లాలో కూడా, ఈ తాలుకాకు ప్రత్యేకంగా ఎక్కువ డబ్బు బడ్జెటులో కేటాయించవలెనని ప్రభుత్వాన్ని ప్రార్థిస్తున్నాను. అక్కడ ఇర్రిగేషన్ సౌకర్యాలు లేనందున సబ్సిడీ వెల్సుకు డబ్బుయిచ్చి సహాయం చేయవలసి యుంటుందని నేను ప్రార్థిస్తున్నాను. ఏసమస్య తీసుకొన్నప్పటికీ చేవెళ్ళ తాలూకాకు యితర తాలూకాలకన్న ఎక్కువ డబ్బు యిస్తేనే, అది హైదరాబాదు జిల్లాలో యితర తాలూకాల లెవెల్‌కు రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

చేవెళ్ల తాలూకాకు యింకొక పెద్ద సమస్య ఉన్నది. అక్కడ మన నైజాంగారికి వేల ఎకరాల భూమి కంచెరూపకంగా ఉన్నది. వారి మిలిటరీ గుఱ్ఱాలకోసం రిజర్వు చేసిన వేల ఎకరాల కంచెలు యింతకాలంగా యిప్పటికీ అట్లాగే ఉంచటం ప్రజలకు, ప్రభుత్వానికి కూడ చాల నష్టమని మనవిచేస్తున్నాను. అక్కడ ప్రధానంగా ముడిమేలకంచె అని ఎన్నో వేల ఎకరాల భూమి ఉన్నది. దానిని ప్రభుత్వం తీసుకొని హరిజనులకు, బీదలకు భూములు యిస్తే, ప్రజలకూ ప్రభుత్వానికి కూడ లాభంగా ఉంటుందని భావిస్తున్నాను.

హరిజన జాతి, బీదల జాతి బాగుపడాలంటే మద్యపాన పిశాచం మనదేశంనుంచి ఎంతవరకు పోదో అంతవరకు బాగుపడదు. మద్యమువల్ల ప్రభుత్వానికి వచ్చే డబ్బు, కేవలం బీదల జాతినుంచి వస్తున్నది. వారి సౌభాగ్యం కొరకు అని సంవత్సరానికి కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నారు. కాని ప్రభుత్వానికి ఆబ్కారీ ఆదాయం సంవత్సరానికి 7, 8 కోట్లు వస్తున్నది. హరిజనులకు, బీదజాతులకు ఈతగింజంత సహాయంచేసి వారినుంచి తాటిగింజంత ఆదాయం తీసుకొంటున్నారు. ఈ మద్యపానం తెలంగాణాలో త్వరగా నిషేధిస్తేనేగాని, హరిజనులు; బీదజాతులు యితరజాతులతో సమానంగా

రావటానికి అవకాశం ఉండదు. కాబట్టి ప్రభుత్వం తొందరగా మద్యపానాన్ని నిషేధించాలని కోరుతున్నాను.

ఎన్నో సంవత్సరములనుంచి హరిజనుల భూములకు పట్టాలు కావటంలేదు. అందువల్ల వారికి తక్కావీ లోన్సు, సబ్సిడీలు దొరుకుటలేదు. ఇతర సౌకర్యములు ఏమీ పొందలేకుండ ఉన్నారు. ప్రభుత్వం వెంటనే తీవ్రచర్య తీసుకొని వారికి పట్టాలు యిప్పిస్తే వారి పంటలు అభివృద్ధి చేసుకొనుటకు వీలుగా ఉంటుందని, వారి ఆర్థిక పరిస్థితి బాగుపడుతుందని మనవిచేస్తున్నాను- ప్రభుత్వం తొందరగా పట్టాలు యిప్పించవలెనని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ వి. సుబ్బయ్య (ఎఱ్ఱగొండపాలెం) :—అధ్యక్షా, మన బడ్జెటు ఎక్కువగా routine like, lop-sided గా ఉన్నది. ఏ బడ్జెటులోనైనా expenditure ననుసరించి రెవిన్యూస్ pool చేసుకోవాలి. ఏ విధంగా ఖర్చు పెట్టాలి అనేది దీర్ఘంగా ఆలోచించాలి. Expenditure side లో రెండు భాగాలు ఉన్నవి—(1) productive expenditure side, (2) unproductive expenditure side. Economics లో "Productive expenditure side is the way for the future investments" అన్నారు. అలాంటప్పుడు మన బడ్జెటు తీసుకుంటే, ముఖ్యాంశాలపైన ఎంత ఖర్చు పెట్టాము ? రెండు items తీసుకుని చెబుతాను. (1) Irrigation, (2) Power. ఇర్రిగేషన్‌కు రు 6,83,00,400 లు, పవర్‌కు రు 4,06,53,300 లు, మన బడ్జెటులో కనపరచిన లెక్కలప్రకారం ఉన్నది. మన రాష్ట్రం 20 జిల్లాలతో కూడుకొని యున్నప్పటికి ఇర్రిగేషన్ పైన ఖర్చుపెట్టే మొత్తం చాల తక్కువ. పవర్ పైన కూడ చాల స్వల్పమే. మన రాష్ట్రం పరిశ్రమలలో చాల వెనుకపడియున్నది. ఎక్కువ భాగం మెట్ట తాలూకాలతో కూడుకొనియున్నది. మెట్ట తాలూకాలలో రైతాంగం వ్యవసాయానికి అనాదిగా బాధలు పడుతున్నారు. మోటనుంచి నీరు తోడుకోవాలి. దానికి ఎద్దులతో ఎంతో శ్రమపడతారు. ఆ విధానానికి స్వస్తి చెప్పాలి. అందుకొరకు మెట్ట ప్రాంతాలవారికి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. అందువల్ల Power కు ఎక్కువగా ఖర్చు పెట్టవలసిన అవసరం ఉండి కూడ ఖర్చు పెట్టుటలేదని నా విమర్శ. మూడవ ప్రణాళిక క్రింద యీ సంవత్సరం 50 కోట్లు ఖర్చు పెడతామన్నారు. దానిలో 16 కోట్లు రెవిన్యూ సైడ్‌న ఖర్చు చేయబడుతుంది. 33.97 కోట్లు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలపై ఖర్చు చేయబడుతుంది. ఇది ఎంత స్వల్పమొత్తమో ఆలోచించండి. మనం యీ ఐదు సంవత్సరాలలో ఖర్చు పెట్టవలసిన మొత్తము 305 కోట్ల రూపాయలు. మొదటి సంవత్సరం ఖర్చు పెట్టింది 45 కోట్లు. రెండవ

సంవత్సరం ఖర్చు పెట్టనున్నది 49.97 కోట్లు. తర్వాతి సంవత్సరాలలో సంవత్సరానికి 66.11 కోట్లు ప్రకారం ఖర్చుపెడితే గాని, మనం యీ 305 కోట్ల రూపాయలు యీ మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఖర్చు పెట్టలేము. మొదటి సంవత్సరాలలో మనం ఖర్చుపెట్టేది తక్కువ. తర్వాతి సంవత్సరాలలో మనం ఖర్చుపెట్టే మొత్తము ఎక్కువ. మొదటి సంవత్సరాలలో డబ్బు తక్కువ ఖర్చు పెట్టి, చివరి సంవత్సరాలలో—చివరిటైమ్‌లో వేగంగా ఖర్చుపెట్టటం మనకు పరిపాటి అయిపోయింది. వేగంగా డబ్బు ఖర్చు పెట్టినప్పుడు, పనులు సరైన పద్ధతిలో జరగవు. జరిపే పనుల క్వాలిటీ కూడ సరిగా ఉండదు. దానిలో వేస్ట్ ఫుల్ ఎక్స్‌పెండీచర్ ఎంతైనా ఉంటుంది. అందువల్ల ఇది lopsided economy గా ఉన్నదని నేను చెబుతున్నాను. ఫేమిన్ రిలీఫ్ ఫండ్ క్రింద మన ప్రభుత్వం కేటాయించింది కేవలం 12 లక్షలు మాత్రమే. ఈ మొత్తము చాలా స్వల్పమని నేను మనవి చేస్తున్నాను. నేను కరువు ప్రాంతం నుండి వచ్చినవాడిని. కర్నూలు జిల్లాలో హెచ్చు కరువు పరిస్థితులు ఉన్న తాలుకాలలో మార్కాపురం తాలూకా మొట్ట మొదటిది. కరువుప్రాంతాలైన రాయలసీమ మొత్తానికి, శ్రీకాకుళం, విశాఖ జిల్లాలకు, మరి ఇతర జిల్లాలలోని మెట్ట ప్రాంతాలలో ఏర్పడిన కరువు పరిస్థితుల నివారణకు—మొత్తము ఫేమిన్ రిలీఫ్‌కు 12 లక్షల రూపాయలే ఖర్చు పెట్టటం—అది చాలా స్వల్పమని నా భావము. బడ్జెట్‌లో తప్పకుండా incentives ఉండాలి. Scholarships to the students వి మొట్టమొదటగా మనకు ప్రొడక్టివ్‌గా కనబడకపోవచ్చును. కాని ఉత్తరోత్తరా మనం సైన్టిషి యన్స్‌ను డాక్టర్స్‌ను ఉత్పత్తి చేసుకొన్నప్పుడు—వచ్చే లాభం ఎంతైనా ఉంది. Though it is unproductive expenditure, still it is for the betterment of the state in the long run. మొదట ఎప్రోప్రియేట్ చేసిన మొత్తాన్ని రి-ఎప్రో ప్రియేట్ చేసేటటువంటి విధానం మన బడ్జెట్‌లో ఉంది. మనం ప్రణాళిక క్రింద తీసుకొన్న పనులను మధ్యలో ఆపకుండా, సక్రమంగా పూర్తి చేయాలి. అలాచేయక కొన్నిపనులకు మొదట కొంత ఖర్చుపెట్టి, వాటిని ఆపేసి, తర్వాత ఇంకో ప్రాజెక్టు లను తీసుకొని వాటిపై కొంతఖర్చుపెట్టే పద్ధతులు అవలంబించటం వలన ఆ రెండు పనులూ పూర్తిగాక, మనకువచ్చే ఫలితం, లాభం రాకుండా పోతుంది. కనుక, మనం ఏ ప్రాజెక్టులకైతే డబ్బు కేటాయిస్తున్నామో, ఆ ప్రాజెక్టులపైన డబ్బు ఖర్చుపెట్టి వాటిని సకాలంలో పూర్తిచేస్తే వచ్చే లాభం ఎక్కువ ఉంటుంది. మా కర్నూలు జిల్లాలో గాజులదిబ్బ ప్రాజెక్టుకు బడ్జెట్ ఎస్టిమేట్స్‌లో డబ్బు కేటాయించారు. కాని దానిపై ఖర్చుపెట్టిన మొత్తం ఏమాత్రంలేదు. కేవలం అక్కడి ప్రజల కళ్లనీళ్ళు తుడవటంకొరకు మాత్రమే ఆ స్కీమును బడ్జెటులో చూపించారా అని అడుగుతున్నాను. కాబట్టి, మనం ప్లానులో కనపరచిన,

బడ్జెటులో కేటాయించిన పనులపై మొదట తప్పనిసరిగా డబ్బు ఖర్చుపెట్టి, తర్వాత ఏదైనా డబ్బు మిగిలి ఉంటే, మిగిలిన ప్రాజెక్టులపై ఖర్చు పెట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రొహిబిషన్‌ను నేను ఒక bad legislation క్రింద తీసుకొంటున్నాను. ప్రొహిబిషన్‌ను ప్రభుత్వం మంచి ఉద్దేశ్యంతో పెట్టవచ్చును. ఒక లెజిస్లేషన్ ఎప్పుడైతే enforce కాకుండా ఫెయిల్ అయినదో, అప్పుడు దానిని తీసిపారేసి, తప్పనిసరిగా దానిపై ఖర్చుపెడుతున్న డబ్బును డెవలప్‌మెంట్ యాక్టివిటీస్‌పై ఖర్చు పెట్టటం భావ్యము. మనం ఏ డిపార్టుమెంటులో చూసినా, వేస్ట్‌ఫుల్ ఎక్స్‌పెండీచర్ ఎక్కువగా ఉన్నట్లు బోధపడుతుంది. వేస్ట్‌ఫుల్ ఎక్స్‌పెండీచర్ లేకుండా చూడాలి. మనం పొదుపు పద్ధతులు అవలంబించాలి. రైతులమీద యీ నాలుగేళ్ళలో 45 కోట్ల రూపాయల పన్ను వేయటానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించిందని చెప్పటం జరిగింది. రైతుల మీద పన్నులు పెంచినపుడు, తప్పనిసరిగా వారు పండించే ధాన్యం ధరలు పెరుగుతాయి. ధాన్యం ధరలు పెరిగేటప్పటికి, మిగతా ఇతర వస్తువులు అన్నింటిపైనా దానియొక్క impact on incidence సర్వత్రా వ్యాపిస్తుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం పన్నులు విధించేటప్పుడు దీర్ఘంగా ఆలోచించాలి. ప్రభుత్వం వారు ప్రతిపక్షంతో ఆలోచించి, ఆర్థికనిపుణుల అభిప్రాయం తెలుసుకొని వేసే పన్నుయొక్క impact on incidence ఎవరిమీద విస్తరిస్తుంది అన్నది దీర్ఘంగా ఆలోచించి పన్ను వేయాలి. లగ్జరీస్‌మీద పన్ను వేసినప్పుడు Impact on incidence విస్తరించుకోలేము; అని నా ఉద్దేశ్యం. మనకు రావలసిన డబ్బు, జనాభా ప్రాతిపదికపై క్రేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి రాబట్టవలసి ఉన్నది. పరిశ్రమలలో మనం చాలా వెనకబడియున్నాము. కాబట్టి మన ప్రభుత్వం కేంద్రంతో గట్టిగా వాదించి మనం హెచ్చు వాటాను కేంద్రం నుండి పొందవలసి ఉన్నది. రెండు కోట్లు ఉంటేగాని ఒక్కొక్క జిల్లాలో బస్సు ట్రాన్స్‌పోర్ట్ నేషనలైజ్ చేయటం సాధ్యంకాదని ముఖ్యమంత్రి గారు తెల్పారు. మొదట నేషనలైజ్ చేస్తే, తరువాత, దాని ద్వారా ప్రభుత్వానికి ఆదాయం వస్తుంది. మనకు ఉన్న డబ్బుతో మొదట నేషనలైజ్ చేయాలి. జమిందార్లకు మన ప్రభుత్వం సంవత్సరానికి కోటి రూపాయలు నష్టపరిహారం ఇస్తున్నారు. వారికిచ్చే ఆ నష్టపరిహారాన్ని ఒక పది సంవత్సరాలపాటు వాయిదావేసి, ఆ డబ్బును డెవలప్‌మెంటల్ యాక్టివిటీస్‌పై ఖర్చుపెడితే బాగుంటుంది. టీ, కాఫీ తోటలను కూడ నేషనలైజ్ చేస్తే, ప్రభుత్వానికి హెచ్చు డబ్బు వస్తుంది. మా ప్రాంతం కరువు ప్రాంతం. మా తాలూకాలోని మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులను మూడవ ప్లానులో చేర్చాలి. వాటిని చేర్చటానికి కన్‌సాలిడేటెడ్ ఫండ్‌లో డబ్బులేకపోతే, కంటిన్‌జెన్సీ

ఫండ్ నుండి అయినా డబ్బు కేటాయించాలి. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుకు కూడ ప్రభుత్వం సక్రమంగా డబ్బు ఖర్చుపెట్టి వెంటనే అమలు చేయాలి. రాయల సీమలోని మెట్టతాలూకాలకు విరివిగా విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయిచేసి, వ్యవసాయ అభి వృద్ధికి పరిశ్రమల అభివృద్ధికి తోడ్పడాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఆర్. నరసింహరామయ్య:—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ఆర్థిక మంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును నేను బలపరుస్తున్నాను. ఈ సందర్భములో ముఖ్యముగా నేను ప్రభుత్వానికి మనవి చేయడమేమనగా—బ్లాకు లెవెల్‌లో సబ్సిడీ బావుల గురించి హరిజనులకు న్యాయము జరగడములేదని నేను అభిప్రాయ పడుతున్నాను. హరిజనులకు ప్రత్యేకంగా సబ్సిడీ బావులు ఎక్కువ కాకపోయినా—జనాభా ప్రాతిపదికపైన అయినా, కేటాయిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. మా పరకాల తాలుకా చాలా వెనుకబడినదని వేరే చెప్ప నవసరములేదు. మా తాలూకాలో ఒక్క గ్రామములోనైనా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయబడలేదు. ఇందుకు చాలా విచారిస్తూ యీ లోటు త్వరలో తీర్చవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. మా తాలూకాలో రోడ్డు సౌక ర్యాలు పూర్తిగా తక్కువగా ఉన్నవి. పరకాల హెడ్ క్వార్టర్స్‌కు తాలుకా ప్రజలు రావాలంటే, 25 మైళ్ళ నుండి కాలినడకన, రెండు వాగులు దాటి రావలసివస్తుంది. కనీసం ఎడ్లబండ్లు అయినా సరిగా వేళ్ళే రహదారులు లేవు. కావున ప్రభుత్వం మా పరకాల తాలుకాను గుర్తించి రోడ్డు సౌకర్యాలు వెంటనే కల్పిస్తారని ఆశిస్తూ యీ సదవకాశాన్ని నాకు కలుగజేసినందుకు అధ్యక్షుల వారికి నా అభినందనలు తెలుపుతూ, ఇంతటితో నా ఉపన్యాసమును విరమించుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:—తిరిగి మనం రేపు ఉదయం ఎనిమిదిన్నర గంటలకు కలుసుకుందాము. అంతవరకు సభను వాయిదా వేయడమైనది.

(The House then adjourned)